Liviu Tofan Stejărel Olaru

A FOST CA-N FILME

Cea mai mare afacere a Securităţii

Cu amintiri împărtăşite de
IRINA-MARGARETA NISTOR şi DORIN TUDORÁN

LIVIU TOFAN a lucrat 20 de ani în redacția românească a Radio Europa Liberă, între 1973 și 1994, avansând de la redactor de știri la șef al secției de Știri și director-adjunct. Ca autor de cărți, a publicat *A patra ipoteză. Anchetă despre o uluitoare afacere de spionaj* (Polirom, 2012), *Șacalul Securității. Teroristul Carlos în solda spionajului românesc* (Polirom, 2013), *Ne-au ținut în viață. Radio Europa Liberă 1970-1990* (Omnium, 2021) și *Antologia Radio Europa Liberă. 101 Contribuții (1956-1990)* (Omnium 2021). Este și realizator de filme documentare, filmul *Brașov 1987. Doi ani prea devreme*, obținând Premiul UCIN 2017 pentru cel mai bun film documentar de televiziune. Cel mai recent film documentar al său este *Cazul inginerului Ursu* (2023), regizat împreună cu Șerban Georgescu.

STEJĂREL OLARU este istoric și autor. Printre volumele publicate se numără Ziua care nu se uită. 15 noiembrie 1987, Brașov (în colab., Polirom, 2003; 2017), Cei cinci care au speriat Estul. Atacul asupra Legației RPR de la Berna (februarie 1955) (Polirom, 2003), Stasi și Securitatea (în colab., Humanitas, 2005), Agentul nostru Victor (Polirom, 2018), Maria Tănase. Artista, omul, legenda (Corint, 2019) și Nadia și Securitatea (Omnium, 2021).

LiviuTofan Stejărel Olaru

A FOST CA-N FILME

Cea mai mare afacere a Securității

Cu amintiri împărtășite de IRINA-MARGARETA NiSTOR și DORIN TUDORAN

EDITURA OMNIUM BUCUREŞTI • 2024
Redactor: Alexandra Cica Design copertă: Cristina Aprodu Ilustraţie copertă: © by GettyImages (Bet_Noire/625924920)
DTP: Simona Rădulescu

Tipărit la *O* Colours

Liviu Tofan, Stejărel Olaru *A fost ca-n filme. Cea mai mare afacere a Securităţii* © 2024 Liviu Tofan, Stejărel Olaru All rights reserved.

Toate drepturile asupra ediţiei în limba română aparţin Editurii Omnium, parte a Grupului Editorial Epica.

ISBN: 978-630-6616-10-7

Bucureşti, 2024

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României TOFAN, LIVIU
A fost ca-n filme: cea mai mare afacere a Securităţii / Liviu Tofan, Stejărel Olaru; cu amintiri împărtăşite de Irina-Margareta Nistor şi Dorin Tudoran. – Bucureşti: Omnium, 2024 ISBN 978-630-6616-10-7 I. Olaru, Stejărel II. Nistor, Irina-Margareta (postf.)
II. Tudoran, Dorin (postf.)

351.746.1
621.397

Această carte a fost publicată cu sprijinul IICCMER. Conţinutul ei nu reflectă în mod necesar poziţia IICCMER.

Probabil cea mai mare. Foarte probabil. Fapt e că Securitatea a fost implicată în multe afaceri în anii regimului comunist, unele mai dubioase decât altele, şi despre care nu ştim încă decât foarte puţin. Ca afaceri mari din acea perioadă, în valoare de zeci şi sute de milioane de dolari, cunoaştem, de pildă, vânzarea de evrei şi etnici germani[1], dar ele nu au fost afaceri ale Securităţii, ci ale statului comunist, doar intermediate şi asistate de Securitate. S-a făcut şi trafic de arme, de copii (adopţii în ţări occidentale pe dolari), s-au înlesnit operaţiuni mafiote de contrabandă, s-au traficat documente falsificate etc., dar toate acestea „pe relaţia externă", ca să folosim terminologia Securităţii. Acum, vă vom dezvălui o afacere derulată doar pe teritoriul României, controlată total şi exclusiv de Securitate, afacere din care au rezultat în final peste un
miliard de lei (respectiv zeci de milioane de dolari). în timpul regimului comunist din România, nu a existat o afacere clandestină mai amplă, mai profitabilă şi mai reuşită ca aceasta. O afacere privată a Securităţii, destinată îmbogăţirii personale a participanţilor.

Aparentul paradox – afacere privată a Securităţii – se explică relativ simplu. A fost privată pentru că, la prima vedere, a aparţinut unui cetăţean oarecare, un „particular", cum se spunea. Şi s-a produs în locuinţa lui. O locuinţă ceva mai mare, e drept: o

1 Aprobarea emigrării acestora în schimbul unor sume de bani plătite de statul Israel, respectiv de Germania Occidentală, în conturile statului comunist român. Vezi detalii în Radu Ioanid, *Securitatea şi vânzarea evreilor. Istoria acordurilor secrete dintre România şi Israel*, Editura Polirom, Iaşi, 2015, sau Florica Dobre, Florian Banu, Luminiţa Banu, Laura Stancu, *Acţiunea „Recuperarea", Securitatea şi emigrarea germanilor din România (1962-1989)*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2011.

vilă din zona Dorobanți-Floreasca, aproape de cartierul Primăverii al nomenclaturii comuniste și la doi pași de reședința lui Nicolae Ceaușescu. Zona cea mai controlată și supravegheată de Securitate din toată țara. Și tocmai aici, sub nasul lor, afacerea privată a lui Dorel din strada Locotenent Aviator Șerban Petrescu a funcționat nestingherită ani de zile, producând echivalentul a un milion de dolari pe lună[2]. Cum a fost posibil?

Așa îi spuneau amicii, Dorel. Pentru ceilalți era „domnul inginer Teodor Zamfir". Uneori se recomanda singur, cu mare îndrăzneală și insolență, drept „colonelul Zamfir". De fapt, nu era nici chiar inginer, nici prea domn și în niciun caz colonel. În schimb, era multe altele (mai ales Dorel). La bază era un delincvent și afacerist înnăscut, combinație destul de frecvent întâlnită și predestinată unei existențe de interlop (sau de politician, în democrație[3]). Doar că pe vremea aceea nu puteai fi mare interlop și rămâne simultan în libertate decât cu voie de la Miliție sau Securitate, respectiv în colaborare cu acestea. Sau chiar sub tutela Securității, cum a fost cazul lui Teodor Zamfir, zisul Dorel. În numita vilă, evaluată la peste un milion de lei (în epocă) și pe care o cumpărase „cu banii jos", funcționau neîncetat, zi și noapte, aproximativ 150 de aparate videorecorder care copiau filme străine. Asta se petrecea la mansardă, în „laborator", cum îi spunea „patronul". La demisol, Irina-Margareta Nistor devenea „vocea filmelor" lucrând de zor la traducerea/dublarea casetelor originale, din engleză și franceză, în limba română.

Da, aceasta era afacerea. Cunoscută ca fenomenul casetelor video din anii 1980, adevărată manie națională într-o perioadă de

2 Estimare făcută luând în considerare cursul de schimb oficial al acelor ani.
3 În numeroase cazuri dovedite, de notorietate publică.

privaţiuni extreme, de neimaginat în zilele noastre. Pentru cei care au deschis aparatele mai târziu, cei trei F – foame, frig, frică – sunt pecetea acelor vremuri, un *watermark* de neşters. Din închisoarea în aer liber numită România socialistă, cei mai mulţi cetăţeni puteau „evada" în doar două moduri: fie ascultând Radio Europa Liberă, pentru informare, fie vizionând filme străine pe casete video, pentru divertisment, un fel de anesteziere. Practici clandestine amândouă. „Gura de oxigen", expresie aplicată Europei Libere de ascultătorii sufocaţi de propagandă şi cenzură, s-a extins atunci asupra casetelor video. Doar că, spre deosebire de Europa Liberă, această „gură de oxigen" nu venea de la americani, ci de la Securitate. Care o făcea în cu totul alt scop, unul pur mercantil. Securitatea era o instituţie profund coruptă. Daunele colaterale în sens ideologic nu o mai preocupau la acel moment. Securiştii se chiverniseau pentru viitor. Fenomenul casetelor video a fost, probabil, şi un indicator al descompunerii regimului ceauşist.

Numai oamenii verificaţi aveau acces la vila din Floreasca. Dorel nu trata decât cu angrosişti de încredere. Veneau din toată ţara, zilnic, şi cumpărau până la 100 de casete la fiecare vizită. Un pachet de 100 000 de lei avea cam 30 cm înălţime. Nu se numărau, era pe încredere. Preţul unei casete era de 1 000-l 200 de lei[4]. Scump, dar merita. Doar de la Dorel puteai obţine casete de bună calitate cu filme noi şi, mai ales, dublate în limba română, ceea ce era esenţial pentru o distribuţie de masă. Angrosiştii la rândul lor aveau reţele în toate marile oraşe, de unde se distribuia mai departe în localităţile mai mici. Multiplicarea casetelor

4 Preţ numit de Zamfir în dialogul cu autorii şi confirmat din mai multe surse.

continua pe plan local, se făceau copii după copii, pe diverse paliere de distribuţie, însă calitatea acestora era tot mai proastă. Se vindeau oricum ca pâinea caldă, cu 300-500 de lei bucata. Avea lumea bani, pentru că nu avea pe ce să-i cheltuiască.

„La video" se mergea noaptea. în casele celor care aveau televizor color şi aparat video (numit şi magnetoscop) se adunau până la douăzeci de persoane la un film (sau două, sau trei, unul după altul). Era gratis pentru prieteni, altfel costa 10-20 de lei de persoană şi film, 50 sau chiar 100 (în funcţie de mediu şi prestaţie). Mulţi şi-au făcut din asta o sursă bună de venit. Sigur că o astfel de activitate presupunea şi nişte investiţii. Un televizor color era scump şi greu de procurat. Erau aduse din afară, *second-hand* de regulă. în ţară, televizoare color s-au produs abia după 1983 şi se găseau cu mare dificultate, cu liste de aşteptare şi cu pile (sau şpagă, sau cu amândouă), pe deasupra fiind şi foarte

scumpe, circa 18 000 de lei. Şi mai greu era cu aparatele video. Costau între 25-35 000 de lei, doar *player,* şi 50-70 000 de lei, *recorder,* cele care puteau să şi înregistreze, nu doar să redea. Venitul mediu anual al unui român era de circa 35 000 lei. Cu 70 000 de lei puteai să cumperi o Dacia, maşina de vis a oricărui român. Problema era că, oricât de scumpe ar fi fost aparatele video, ele nu se găseau în comerţul oficial. Statul român nu producea şi nu vindea aşa ceva. Tolera însă piaţa gri. Se găseau, mai rar, în aşa-numitele Shop-uri[5], magazinele pe valută forte (dolari, de pildă, pe care un cetăţean român nu avea voie să îi deţină). Dat fiind faptul că fenomenul video a crescut la scară naţională în a doua jumătate a anilor 1980, numărul aparatelor video intrate în ţară trebuie să fi fost foarte mare. „în ţara noastră există deja un număr relativ mare de aparate neprofesionale pentru reproducerea la domiciliu a imaginii şi sunetului înregistrate pe casete, acest număr fiind în continuă creştere", putem citi în prefaţa cărţii cu titlul „Videocasetofoane", din 1987[6].

De regulă, aparatele erau trimise din Occident de rude şi prieteni (şi pentru care se plătea vamă de mii de lei), sau erau aduse de marinari, sportivi, artişti, şoferi de tir, piloţi etc.

5 Magazine înfiinţate în reţeaua „Comturist" în special pentru turiştii străini care vizitau România şi în care se vindeau mărfuri considerate exclusiviste, importate din vestul Europei, America de Nord sau Japonia. Reţeaua era controlată de Ministerul Comerţului Exterior şi de Ministerul Turismului, magazinele fiind deschise în cele mai multe dintre hotelurile vremii. Produsele erau diverse, precum alcool, tutun, parfumuri, încălţăminte, îmbrăcăminte, aparate de radio, televizoare, calculatoare, frigidere, chiar şi autoturisme Dacia. Produsele se vindeau exclusiv în valută şi doar cetăţenii străini sau cetăţenii români care lucrau în străinătate şi deţineau în mod legal valută puteau să cumpere astfel de bunuri.

6 Mihai Băsoiu, Mircea Rădoi, Radu Mateescu, *Videocasetofoane*, Editura Tehnică, Bucureşti, 1987.

(mai puţin vămuite). Comercializarea se făcea la vedere, prin anunţuri în *România liberă* (şi ziare locale), sau prin consignaţii. Nu ar fi fost nicio problemă pentru Securitate să interzică asemenea anunţuri şi să blocheze acest comerţ dacă ar fi vrut. Sau să interzică pur şi simplu introducerea aparatelor tip VCR *(Video Cassette Recorder*) în România. Nu s-a întâmplat însă nimic. În timp ce maşinile de scris trebuiau declarate şi înregistrate de posesorii lor la Miliţie[7], videocase- tofoanele erau „la liber".

Fenomenul video al anilor 1980 a fost interpretat în cele mai diverse feluri. Era o supapă, credeau cei mai mulţi, o supapă pe care Securitatea o tolera având în vedere starea de profundă nemulţumire a populaţiei din cauza condiţiilor de trai extrem de grele – alimente pe cartelă, frigul ucigător din case iarna, întreruperea curentului electric, cozile uriaşe la orice, de la carne la benzină şi hârtie igienică... S-a speculat cu privire la caracterul subversiv al fenomenului, de subminare a regimului comunist prin expunerea în masă a românilor la calitatea vieţii occidentale etalată în acele filme, la bunăstarea şi libertatea oamenilor din „capitalismul putred". Admirând clandestin acele imagini ca de vis, participanţii „la video" aveau impresia că dau cu tifla regimului şi „fentează" Securitatea. Părea că regimul nu mai era capabil să controleze situaţia, să se impună şi să aplice măsuri drastice împotriva fenomenului video. Doar că, pentru aşa ceva, regimul depindea de Securitate în primul rând. Iar Securitatea – ne referim la un grup restrâns
de ofiţeri superiori din departamentul de spionaj al Securităţii,

7 *Vezi Decret al Consiliului de Stat nr. 98/1983.*

cu poziţii de putere şi control excepţionale – avea socotelile ei. „Epoca de aur” s-a dovedit, pentru unii, realmente aurită.

Ați venit la momentul potrivit,
momentul de mare plictis al trăirii.[8]

Foarte discret în toți cei 30 de ani de la revoluție, Teodor Zamfir nu a vorbit niciodată cu presa. Nu și-a dorit publicitate, era a doua sa natură să rămână „sub radar". Un deranj major l-a constituit documentarul *Chuck Norris* vs. *Communism*[9]*,* la care nu a vrut să colaboreze. Zamfir a fost înregistrat pe ascuns, dar la final realizatorii documentarului i-au mărturisit fapta și a acceptat ca înregistrările să fie redate în film. Vocea îi poate fi auzită în câteva secvențe, din *off*. Doar la final își arată fața, dar fără să vorbească. Oricum, filmul nu i-a plăcut deloc: *Nu e adevărat niciun pic*.

Introducerea la Zamfir ne-a făcut-o chiar Irina-Margareta Nistor, eroina filmului menționat. Am cunoscut atunci, într-o zi de februarie a anului 2020, un bărbat în putere în ciuda vârstei – avea 76 de ani –, nu prea înalt, cu un chip neplăcut,
ceva între gargui și satir. Foarte amabil, dar distant în același timp, și cu efuziuni poetico-filosofice bizare. La începutul discuției noastre a încercat să fie cumpătat în expunere, însă curând i-a ieșit la iveală stilul logoreic și am înțeles repede că era genul care

8 Toate convorbirile cu Teodor Zamfir au fost înregistrate și se află în posesia autorilor. Afirmațiile sale sunt redate *italic* în volum.
9 *Chuck Norris* vs. *Communism,* documentar realizat în 2015, în regia Ilincăi Călugăreanu. Filmul tratează subiectul importului ilegal de filme pe casete VHS în România în anii 1980.

ştie să manipuleze prin discurs. O mască.

Nu a părut surprins când i-am spus că îi citiserăm dosarul de la Securitate. S-a recunoscut imediat în „Zaharia", numele conspirativ din dosar. Apoi a tot vorbit: *Aţi venit la momentul potrivit, momentul de mare plictis al trăirii,* ne-a spus. Probabil că se plictisea realmente, nu-l mai căutau mulţi – *Ştiţi ce înseamnă să nu sune telefonul niciodată?* Stătea la Tezaal, clubul lui (dezafectat) cu trei etaje din zona Domenii, în apropierea Bisericii Caşin, şi îşi omora timpul cu înregistrarea şi catalogarea de clipuri muzicale vizionate pe o plasmă imensă (*„Sexbomb" cu Tom Jones mi-a schimbat viaţa!).* Un etaj întreg părea să fie apartamentul său personal: cu un birou-salon uriaş, bucătărie, vestiar, baie şi dormitor (plus sală de fitness la demisol). Era acolo toată ziua, adesea şi noaptea, nu prea mai mergea la vilă. Tot acolo ne-am întâlnit şi noi, mai multe zile la rând. A fost, cum a formulat-o el de la început, O *perioadă în care o să dansăm.* Voia să conducă el, desigur.

Nu s-a aşezat pe scaun niciodată la întâlnirile noastre. Stând în picioare şi privindu-ne de sus, avea probabil senzaţia că ne domină, că stăpâneşte situaţia şi, în definitiv, că el, mentorul, ne îngăduie să intrăm într-o lume puţin cunoscută. Permanent mergea un televizor cu sunetul dat tare. Am dedus că acesta era fundalul lui sonor obişnuit, probabil că într-o stare de linişte nu şi-ar fi putut suporta propriile gânduri, ceva trebuia să-l distragă.

Unii l-au descris drept un geniu. Ezităm totuşi să-l numim inteligent pentru că îi este greu să-i asociem o trăsătură de caracter care să rezoneze pozitiv cu inteligenţa. Părea mai curând un prădător viclean şi versat. O busolă morală nu avea, l-ar fi stânjenit teribil în excepţionala sa carieră infracţională. Vorbind despre una sau alta, despre unul sau altul, făcea din alb negru şi din negru alb cu o lejeritate şocantă: nu el l-a spionat pe Dorin Tudoran[10], acesta l-a spionat pe el, Tudoran era omul Securităţii, ca şi Nicolae Manolescu[11]; nu Securitatea l-a recrutat pe el, el a recrutat Securitatea – *Ei au fost în slujba mea, nu eu în slujba lor* şi tot aşa. *Eu nu discut în termeni de bine şi rău* era una dintre formulele sale de relativizare prin care încerca să se elibereze de povara trecutului. „O capodoperă a diversiunii" l-a numit scriitorul Dorin Tudoran (veţi vedea de ce), şi „un personaj de roman". Prietenia era o noţiune pe care Zamfir o aplica exclusiv relaţiei sale cu securiştii şi miliţienii. Un prieten adevărat nu a avut probabil niciodată, cel puţin nu a pomenit vreunul.

Nu ştia nicio limbă străină şi nu părea să fi citit la viaţa lui vreo carte bună, cum se spune, nu era genul. *Mi-am format vocabularul citind Scânteia*[12] *în detenţie,* ne-a spus el la modul serios. O bibliotecă nu am văzut la el, în

10 Dorin Tudoran (n. 1945), poet, scriitor şi publicist, disident politic. în 1985 s-a stabilit în SUA.

11 Nicolae Manolescu (n. 1939), scriitor, critic şi istoric literar. Din 2005 este preşedintele Uniunii Scriitorilor din România.

12 Ziar al Partidului Comunist din România, tipărit ilegal între 15 august 1931 şi octombrie 1940. A fost reeditat începând cu 21 septembrie 1944, de data aceasta în legalitate, devenind principalul ziar al României comuniste, unde se publicau cu prioritate textele de partid şi campaniile de propagandă.

schimb avea o colecţie bogată de DVD-uri cu filme. Nu mai avea nicio casetă video.

Se credea providenţial trimis pe pământ, o fiinţă specială: *Sunt un hibrid... praf de stele.* Insista pe miraculosul care l-ar fi ajutat în diverse împrejurări, dădea exemple cu intervenţia divină a unor *călăuze astrale.* Se raporta frecvent la personalităţi ca Freud, Napoleon, Einstein, Tesla: *Şi prin mine se exprimă actul Creaţiei.* Pare că îşi concepuse o lume fantastică în care se simţea confortabil în raport cu realitatea sordidă a vieţii lui, o lume în care îşi putea ostoi complexele. Acestea răbufneau ocazional prin expresii precum *un derbedeu ca mine-, un şmecher aş care face bani; toată viaţa mea e infracţiune.* Apoi, iarăşi: *Discuţia asta cu mine ajunge la Cer; După ce staţi de vorbă cu mine, veţi conştientiza show-ul trăirii.*

Cu destulă reticenţă s-a lăsat fotografiat de noi o singură dată şi ne-am prefăcut că nu i-am simţit jena. A fost de acord să înregistrăm convorbirile, dar a refuzat să-l filmăm. Până la ultima discuţie, când, surpriză: s-a declarat de acord să facem un nou film, dar de această dată unul bun, care să-i spună povestea adevărată. Nu a mai fost cazul. Nu că n-ar fi fost un proiect interesant.

Toată viaţa mea e o minune.

Sunt tot cuvintele lui. Acum, chestia asta cu minunile e foarte discutabilă, se ştie. Iar prima parte a vieţii lui Teodor Zamfir nu a fost tocmai minunată[13]. S-a născut pe 11 iulie 1944 în comuna Livezeni din judeţul Hunedoara. O familie modestă, cu tatăl maistru mecanic, mama casnică şi o soră mai mare. La Bucureşti, unde familia se mută în speranţa unui trai mai bun, el merge la şcoală... când merge. Nu prea l-a tentat cartea. Ajunge totuşi în 1958 la liceu („Mihai

Viteazul"), unde printre colegii săi se număra şi tânărul Dorin Tudoran, viitorul poet şi disident – o relaţie în care îl vom reîntâlni peste ani pe Dorel ca agent al Securităţii. în 1961, din cauza absenţelor nemotivate şi a diverselor golănii, Dorel este mutat la Liceul „George Coşbuc". Nu apucă însă să termine clasa a X-a pentru că este arestat („furt din avutul obştesc") şi condamnat la 8 luni de închisoare corecţională. De mic copil s-a simţit tentat să fure, ne-a mărturisit el (iniţial din poşeta mamei, câte cinci lei când se întorcea de la piaţă). Condus de mama sa, păşeşte în închisoarea Văcăreşti pe 11.07.1962, ziua în care împlinea
18 ani – un debut semnificativ în viaţa de adult. Trece apoi prin centrele de detenţie din Periş, Brăila şi Chiscani, unde i se conturează profilul de delincvent.

Eliberat în decembrie 1962, Dorel se angajează montator radio la întreprinderea „Electronica" (Victoria) prin mijlocirea tatălui său, care lucra şi el acolo. Face o calificare de tehnician electronist (foarte utilă mai târziu) şi reia liceul la fără frecvenţă.

Anul 1966 este important nu doar pentru că Dorel îşi ia bacul. Sora sa Maria, cu înclinaţie spre studiu şi matematică, şi ajunsă asistent universitar la Facultatea de Matematică a Universităţii Bucureşti, se căsătoreşte cu Viorel Bodnăraş, fiul generalului Emil Bodnăraş, personaj din prima garnitură a conducerii comuniste. La momentul respectiv, fostul ministru al Apărării Naţionale din perioada lui Gheorghiu-Dej era un colaborator loial al lui Ceauşescu şi deţinea funcţia de prim- viceprim-ministru. în siajul lui Bodnăraş, personaj extrem de influent, Dorel s-ar fi putut lansa într-o carieră deosebită. Când colo, pe 1 august 1966, el este arestat.

Iniţial a reuşit să fugă de sub escortă, ne-a povestit el.

Dar s-a predat singur după câteva zile, realizând că nu are cum să se ascundă. A fost condamnat la 16 ani de închisoare (muncă silnică) pentru furt din avutul obștesc cu un prejudiciu de 166 142,39 de lei, cum am găsit în documente. Dar, potrivit altor informații, prejudiciul ar fi fost mult mai mare, de circa 800 000 de lei, ceea ce ar explica faptul că, la prima pronunțare, primise chiar 24 de ani – ca pentru o infracțiune considerată deosebit de gravă. Se pare că o intervenție a cuscrului Bodnăraș a determinat reducerea considerabilă a prejudiciului și, în consecință, a pedepsei. Ce faptă comisese Dorel? Furase aparate de radio (așa-numitele tranzistoare, tip „Mamaia") de la „Electronica" și le vânduse la negru. Pentru a reuși așa ceva, fără a fi legat, era obligatoriu „să fii pe felie cu organele", lucru pe care el nu-l pricepuse încă. Avea acum mult timp să învețe.

Anul 1967 îl găsește la Penitenciarul Tulcea, pe un bac, la recoltat stuf. Dar tot atunci îl găsește pe Dorel și Securitatea – prima oară. Semnează angajamentul pe 10 mai 1967 ca agent (informator) cu numele conspirativ „Șerbănescu Dan". A furnizat informații despre câțiva deținuți „cu manifestări dușmănoase", dar, fiind transferat la Penitenciarul de maximă siguranță Mărgineni (din fostul sat Haimanale), securiștii de acolo constată că „dispun de agentură"[13] și nu au nevoie de serviciile sale. Ca urmare, Dorel este „abandonat", respectiv cariera sa de informator încetează. Deocamdată.

Munca la fabrica de mobilă aferentă Penitenciarului Mărgineni îi face bine tânărului deținut. Atât de bine, încât după doar șase ani de detenție, în august 1972, este eliberat în urma unui decret de grațiere și „ca urmare a

13 Rețea de informatori.

unor invenţii şi raţionalizări cu eficienţă economică însemnată şi a unei comportări deosebite". *Închisoarea a fost doctoratul meu,* ne-a spus Zamfir; *Acolo m-am format.* Iată, nu întâmplător se numeşte închisoarea, în argou, „facultate".

Odată eliberat, se angajează ca electrician la întreprinderea de Calculatoare Electronice Bucureşti (viitoarea ICE Felix), dar nu ştie încă ce să facă cu viaţa sa. Se gândeşte să plece în Occident şi solicită un paşaport cu viză turistică pentru
Germania de Vest. L-a inspirat probabil plecarea în Statele Unite a surorii sale, Maria Zamfir-Bodnăraş, „la specializare". Speculăm că numele ei de familie prin măritiş o recomanda în mod vădit pentru specializare, ca matematician, în America. Fratele Dorel nu are norocul ăsta: cererea de paşaport îi este respinsă. Bodnăraş senior nu l-a mai ajutat în niciun fel, a refuzat constant să-l vadă, ne-a spus el. Era oaia neagră a familiei. Resemnat pe moment, începe studii serale de subinginer la Facultatea de Energetică. Dar mai începe ceva: „clădirea unui imperiu", preludiul afacerii video.

AM *clădit un imperiu material.*

Aşa ne-a spus. Şi-a clădit imperiul între 1973 şi 1980. Prin bişniţă, nu se ferea de cuvinte. Ţuica contrafăcută a fost prima lui afacere de succes. Un amic, şofer la Yinalcool, îi vindea la negru alcool dublu rafinat cu 10 lei litrul. Punea 50% apă în alcool şi adăuga o sticlă de turţ la 50 de litri de amestec, pentru aromă şi culoare. Dorel făcea toate astea în cele două camere de serviciu ale unui apartament de pe strada Zece Mese, pe care îl cumpărase.

[13] Vezi Anexa 2.

Apartamentul propriu-zis l-a închiriat prin ONT Carpaţi[14] pentru străini. Chiria era de 1 000 de dolari, din care el primea 600, în lei sau, cu precădere, în valută (având astfel acces la Shop-uri). Astfel şi-a cumpărat şi prima lui maşină.

Sub acoperirea de electrician la ICE Bucureşti (trebuia să fii „în câmpul muncii", altfel te lua Miliţia pentru „parazitism"[15]), Dorel cutreiera zonele din apropierea capitalei, în special judeţele Dâmboviţa şi Prahova, unde contactează cu precădere chelnerii şi barmanii din restaurante şi cârciumi. Îşi vinde „ţuica" cu un profit de 3-400%. Mai important decât profitul, ne-a precizat el, era faptul că îşi construia astfel o reţea.

Deci, dacă tot dispui de o reţea, o foloseşti la maximum. De la ţuica contrafăcută, Zamfir trece destul de repede la traficul cu ţigări străine, foarte căutate în epocă. Pachetul costa 4-5 lei la sursă şi se vindea cu 20 (chiar 100 de lei în anii 1980[16]). Sursele erau dintre cele mai diverse: studenţi străini, angajaţi ai ambasadelor, marinarii, chiar şi Shop-urile (gândite pentru turiştii străini). Pentru Dorel, o sursă facilă de ţigări străine, ne-a spus el, era contabilul ambasadei Zairului. O sursă minoră, totuşi, căci, potrivit altor informaţii, traficul cu ţigări străine operat de Zamfir se derula la scară mare, implicând o reţea foarte activă de contrabandă. Următorul

14 Oficiul Naţional de Turism „Carpaţi", agenţie de turism aflată sub controlul Securităţii.

15 În timpul regimului comunist munca era o datorie de onoare şi o obligaţie a fiecărui cetăţean. Prin urmare, „parazitismul social" sau „viaţa parazitară" era un delict şi a fost combătut prin lege (vezi *Legea nr. 25 din 5.11.1976 Privind încadrarea într-o muncă utilă a persoanelor apte de muncă).*

16 În acea perioadă, pachetul de ţigări *Kent* devenise un fel de monedă neoficială.

pas, cafeaua, tot mai greu de găsit în comerţul de stat, înlocuită cu „nechezol”[17]. Apoi, pe măsură ce reţeaua creştea, încă un pas, deosebit de profitabil, dar şi de riscant: traficul cu aur. Aurul era la mare căutare ca investiţie sau depozit pentru veniturile ilicite ale multora[18]. în acelaşi timp, comerţul cu aur era strict controlat de stat, la preţuri fixe şi cu înregistrarea fiecărei tranzacţii. în această situaţie, soluţia era aurul „la negru”, de la Dorel, de pildă. Aur din contrabandă.

în viaţa privată a lui Teodor Zamfir consemnăm, în anul 1976, căsătoria cu Lidia. în anii următori i se nasc doi copii. Era deja bogat. în 1975, sora sa Maria Bodnăraş venise în ţară (adusă practic cu forţa din SUA de Securitate[19]) şi divorţase, redevenind Zamfir. Dar în 1977 pleacă din nou în SUA „pentru a-şi onora contractele”, cum ne spune un document al Securităţii[20]. Menţionăm asta pentru că sora din America (face un doctorat acolo şi nu se mai întoarce) va juca un rol important în schemele lui Dorel. Deoarece el se ocupa de creşterea fiicei ei, rămasă în ţară, Maria Zamfir (devenită apoi Bleyberg prin căsătorie) îi trimitea din când în când 2 000 de dolari într-

17 Aşa-numita „cafea cu înlocuitori”, adică năut şi ovăz prăjit în loc de cafea.

18 Circa 19 kg de aur s-au găsit la faimosul falsificator de vinuri Gh. Ştefă- nescu „Bachus” când a fost arestat, în 1978.

19 Maria Bodnăraş a fost adusă în România din cauza suspiciunilor Securităţii că ar intenţiona să rămână definitiv în SUA, fapt de neacceptat pentru o persoană care era şi nora liderului comunist Emil Bodnăraş (decedat un an mai târziu).

20 Există şi informaţia potrivit căreia, în urma unei petiţii a profesorilor de la UCLA, provocată de incidentul din 1975, administraţia Carter ar fi determinat conducerea de la Bucureşti să-i permită plecarea din ţară (http:// www.romaniidincalifornia.com/profesori-universitari-maria-zamfir-bleyberg.html).

1 Vezi Anexa 2.

un cont la bancă[21]. Dar, din context am dedus că sume ceva mai mari în dolari făceau, în acelaşi timp, drumul invers (şi clandestin) din România în California. Rezultatul e că, prin 1979, Zamfir deţinea la Santa Monica o vilă de vreo 140 000 de dolari, cumpărată pe numele surorii sale. Vila, închiriată, producea la rândul ei bani.

De unde avea Zamfir zeci de mii de dolari? Valentin Gologan era shopist şi colectam valută de la el, de la toţi. Nu l-am întrerupt pentru explicaţii, n-am vrut să-i perturbăm naraţiunea, dar ştiam la ce se referă. În magazinele pe valută ale „Comturist", angajaţii obişnuiau să introducă la vânzare, pe lângă gestiunea oficială, marfa de contrabandă: ţigări, băutură, blugi, casete audio etc. Veniturile obţinute astfel, în dolari, le băgau în buzunar. Asta era, de fapt, „şmecheria" de a fi vânzător la un Shop. Securiştii care răspundeau de Shop-uri ştiau, desigur, ce se petrece, îşi luau partea şi promiteau un fel de protecţie suplimentară vânzătorilor (în raport cu Miliţia), racolându-i ca informatori. Zamfir „colecta valută", cum s-a exprimat el, de la aceşti shopişti, cumpăra de la ei dolari cu leii câştigaţi din bişniţă. Cât mai mulţi dolari. Pentru că avea un nou proiect de viaţă: emigrarea în America. Şi depune cererea de emigrare la Serviciul Paşapoarte în mai 1980 pentru el şi întreaga familie. Vila din California îi aştepta.

Inevitabil, din cauza „afacerilor", intrase şi el în atenţia Securităţii. Dar şi a Miliţiei, cea răspunzătoare de combaterea bişniţei:

21 Referire la Banca Română de Comerţ Exterior, înfiinţată în anul 1968. Prin intermediul acestei instituţii financiare, societăţile româneşti de comerţ exterior controlate de Securitate desfăşurau operaţiuni valutare.

Direcţia Cercetări Penale Miliţie, fără a-l fi recrutat, l-a folosit în perioada 1979-1981 pe lângă diverse persoane ce prezentau interes operativ, atât pentru obţinerea de informaţii, cât şi pentru influenţarea lor în sensul dorit de organele de miliţie. Din proprie iniţiativă a rezolvat câteva cazuri mai dificile privind sustrageri sistematice de sume importante de valută de la Shop-uri,

aflăm dintr-un document. Dorel era deci „pe felie" cu Miliţia şi, pentru a se proteja pe sine, îi turna pe cei din anturajul său „din proprie iniţiativă". Mai mult chiar:

în anul 1980, fără a fi recrutat, a fost folosit de către UM 0625 într-o acţiune de supraveghere a unui caz care a durat mai multe luni

ne spune acelaşi document[23]. UM 0625 era Securitatea, respectiv Direcţia a III-a de contraspionaj, care avea atribuţii de supraveghere informativă a străinilor, ambasadelor, a diverselor organisme internaţionale, a firmelor comerciale străine, dar şi a tuturor cetăţenilor români suspectaţi de a desfăşura activităţi sub controlul acestora.

Teodor Zamfir era deci un colaborator neoficial („fără a fi recrutat") al Miliţiei şi Securităţii în momentul în care este – din nou – arestat, în luna mai a anului 1980 (la o săptămână de la depunerea cererii de emigrare).

[13] Vezi Anexa 2.

ÎN ACEA ZI S-A FĂCUT SALTUL CUANTIC: AM TRECUT DINTR-O LUME ÎN ALTA.

Aşa aprecia Zamfir traiectoria pe care a intrat atunci cu ajutorul „organelor statului" Miliția şi Securitatea, şi care avea să-l ducă realmente foarte sus, *într-o lume a puterii: Salt cuantic.* Dar, să vedem ce s-a întâmplat. A căzut întâmplător, ne spune un document, adică ar fi fost arestat dintr-o eroare, pentru că în timp ce miliția fila un alt obiectiv, „ZAMORA"[22] a apărut în zona expoziției pentru a prelua valuta trimisă de sora sa printr-un emisar. Poate că l-au arestat din greşeală. Sau poate că nu, poate că au făcut-o intenționat pentru a-l feri să devină suspect în ochii celorlalți bișnițari dacă tocmai el ar fi rămas liber în urma acelei razii. Vom vedea că a fost tratat oricum cu foarte multă indulgență.

în arest, persoana de referință pentru Dorel devine, într-o primă fază, colonelul Tudor Stănică[23], locțiitorul şefului

22 Primul nume conspirativ primit de Zamfir de la Securitate, înlocuit apoi cu „Zaharia" (vezi Anexa 4).

23 Tudor Stănică (1938-2023), colonel de miliție, pe atunci având funcția de locțiitor al şefului Direcției Cercetări Penale din cadrul Inspectoratului General al Miliției. în 1987 a devenit şeful acestei direcții înlocuindu-l pe colonelul Gheorghe Scarlet. în 2003 Stănică a fost condamnat la 10 ani de închisoare pentru complicitate în cazul uciderii disidentului Gheorghe Ursu, dar a fost în libertate, pe motive medicale, până la moartea sa.

Direcţiei Cercetări Penale a Miliţiei, şeful *de facto* în realitate. Având în vedere statura lui Dorel de mare bişniţar, la anchetă participă şi colonelul Ion Baciu[24], şeful Direcţiei Economice din cadrul Miliţiei, alt tartor. Conform obiceiurilor din arest, din când în când acesta îi mai scapă câte o palmă lui Dorel, care spune tot ceea ce nu spusese până atunci. Anume că deţine o vilă în California, cumpărată pentru el de sora sa Maria. Cu ce bani? Şi aici, Dorel introduce povestea cu Gerovitalul. Îi trimitea, chipurile, produse Gerovital pe diverse căi, iar sora lui făcea un ban bun din vânzarea lor. Miliţia trebuia să înţeleagă din asta că nu el, Dorel, i-a trimis bani surorii lui din America, ci aceasta a câştigat bani vânzând acolo Gerovital primit din România.

Nu e clar cât de convinsă a fost Miliţia de această poveste. Dar a atras atenţia faptul că are o soră stabilită în Statele Unite. Informaţia a fost transmisă imediat la Securitate. Aşa se face că Dorel primeşte în arest vizita unui personaj care se recomandă Rotaru. Maior Ioan Rotaru, de la Securitate. Cândva, mai târziu, Dorel va afla că Rotaru este un nume

24 Ion Baciu (1937-?), colonel de miliție. A fost șef al Direcției Economice din cadrul Inspectoratului General al Miliției, fiind trecut în rezervă pe 9 ianuarie 1990. În perioada 17-19 decembrie 1989 a făcut parte din grupul de ofițeri de miliție și securitate care au coordonat operațiunea „Trandafirul", devenită „Acțiunea Vama", operațiune care a avut obiectivul de a incinera în secret, la Crematoriul uman „Cenușa" din București, cadavrele persoanelor împușcate la Timișoara.

conspirativ, şi că pe acel maior îl chema de fapt Ioan Riti[25] şi provenea din Securitatea externă, din spionaj, Unitatea Militară 0544[26]. Mai exact, din Secţia IV, indicativ UM 0225, cu un vast domeniu de activitate: Radio Europa Liberă, emigraţie, iredentism, propagandă externă, legionari şi partide burgheze prin exponenţii din exil etc.

Aşa cum UM 0225 avea preocupări speciale, nici Riti nu era un securist oarecare. La Paris s-a ocupat cu spionarea exilului românesc între 1974 şi 1978 sub acoperirea de Secretar II al ambasadei Republicii Socialiste România. Dar l-am mai întâlnit şi la Viena[27], unde îl contacta periodic pe „emigrantul" Ivan Deneş[28], al cărui ofiţer de legătură era. Iar misiunea lui Deneş, nume de cod GX-36, era una de

25 Mai folosea numele de serviciu Raicu Ion şi Minescu Traian.

26 În Centrul de Informaţii Externe (UM 0544), spre deosebire de Securitatea internă, un Serviciu se numea Secţie şi era împărţit pe Sectoare (Radio Europa Liberă era Sectorul 6/f în cadrul UM 0225), iar un Birou se numea Colectiv.

27 La Viena s-a aflat principala bază externă a spionajului Securităţii în anii 1970-80.

28 Ivan Alexandru Deneş (1928-2011), jurnalist, scriitor. La sfârşitul anilor 1950 se afla în atenţia Securităţii pentru activitate „duşmănoasă" şi în 1958 a fost condamnat la 15 ani de muncă silnică. În închisoare, în 1963, a fost recrutat informator şi a participat în mod activ la reeducarea deţinuţilor. A fost graţiat un an mai târziu, în 1964. Peste câţiva ani a plecat în străinătate cu acordul Securităţii şi a continuat activitatea de agent extern al DIE până în 1989, una dintre cele mai importante misiuni fiind infiltrarea sa în secţia română a Radio Europa Liberă. Detalii despre activitatea sa ca agent DIE în Republica Federală Germania

maximă importanţă: penetrarea redacţiei din München a postului de radio Europa Liberă. Retras la bază după fuga lui Pacepa[29], proaspăt avansatul maior Rotaru/Riti încerca să-şi refacă agentura şi îl lua în vizor pe Zamfir din perspectiva promiţătoare a surorii sale din America. Ştia, desigur, de intenţia lui de a emigra, şi şi-a făcut nişte planuri...

vezi în Liviu Tofan, *Ne-au ţinut în viaţă. Radio Europa Liberă 1970-1990,* Editura Omnium, Bucureşti, 2021.

29 Generalul de Securitate Ion Mihai Pacepa, adjunct al şefului DIE (Direcţia de Informaţii Externe, spionajul), a dezertat în iulie 1978 şi a trecut în refugiat în SUA.

[32] Vezi Anexa 4.

în arest, Zamfir se îmbolnăveşte grav: peritonită. Cel care i-a salvat viaţa, ne povestea el, a fost colonelul Stănică. L-a dus la spital, a aranjat să fie operat de urgenţă, i-a procurat medicamentele necesare. *Tudor Stănică este omul care mi-a schimbat viaţa, a fost pentru mine Dumnezeu. M-a scos din lumea mea. Mi-a făcut cunoştinţă cu generalii de Securitate,* spunea el. Mai prozaic, Tudor Stănică, faimos pentru venalitatea sa, a recunoscut potenţialul lui Zamfir şi era interesat să-l protejeze pentru a şi-l face partener de afaceri şi a-l transforma în acelaşi timp în principalul său agent infiltrat în lumea bişniţarilor – după cum aflăm dintr-un document[32] ulterior, referitor la Zamfir în perioada 1980-83:

> **Col. TUDOR STĂNICĂ l-a folosit în rezolvarea celor mai dificile cazuri pe care le-a avut în lucru, reuşind să le rezolve pe toate rapid si cu administrarea de probe concludente şi fără [ca agentul] să deconspire acţiunile la care a participat.**

Aşa se face că Zamfir este pus în libertate foarte repede, după doar şase săptămâni de „răsfăţ" în arest, unde a cunoscut „somităţi" din Miliţie, apoi *Stănică mi-a făcut cunoştinţă cu generalii de*

m

Securitate, toţi i-au devenit „prieteni”: Stănică, Baciu, maiorul Dumitru Sorescu, Riti... *Am început să am valoare socială,* aprecia el. Foarte frumos, dar l-am întrebat totuşi cum de a fost eliberat atât de uşor? *Din prietenie, simpatie...* Era arhicunoscut sistemul lui Tudor Stănică de a pune

[32] Vezi Anexa 4.

în libertate infractorii dându-le o încadrare penală foarte uşoară[30] contra dolari sau aur. Permanent şi cu încăpăţânare, Zamfir a mascat natura relaţiilor sale cu Miliţia şi, mai apoi, cu Securitatea sub chipul „prieteniei", reiterată insistent. De parcă în lumea aceea fără scrupule, a complicităţii mafiote dintre interlopi şi cei în uniformă, lume în care contau doar puterea şi banii, prietenia dezinteresată ar fi fost criteriul decisiv. Ne permitem să speculăm că Zamfir a fost eliberat (provizoriu) pentru că atât Stănică, cât şi Riti voiau să vadă şi să se asigure că „prietenul" lor a înţeles cum stă treaba şi, sub ameninţarea unei pedepse grele, se comportă cum trebuie. S-a comportat.

După cum se ştie, „valoarea socială" se tratează corespunzător: 1 an şi 6 luni condamnare la locul de muncă „pentru operaţiuni interzise cu mijloace de plată străine" – în loc de minimum 7 ani închisoare pentru cei 700 de dolari găsiţi asupra lui la arestare. Nimic, în termeni practici. Asta da, prietenie!

30 Articolul 18 indice 1 Cod penal (fapta nu constituie infracţiune în anumite condiţii).

TOATĂ VIAŢA MI-AM DORIT
SĂ FIU ŞI EU ÎN RÂND CU LUMEA.

Este o afirmaţie pe care Zamfir a repetat-o de mai multe ori, cu un soi de tristeţe amestecată cu nostalgie. Acum, depinde ce înţelegi prin „lume". în cazul lui, era lumea celor puternici din regimul comunist, şefii din Miliţie şi Securitate în primul rând. Doar că el a rămas mereu sub rând, şi era conştient de asta. De aici şi permanenta lui nevoie de compensare prin insistenta invocare a „prieteniei" ce-l lega de Stănică şi Riti, de Baciu şi Alexandru Ruşi (şeful de la Circulaţie), George Ganea (Cercetări penale), Gheorghe Dragomir (Securitate), Alexandru Tănăsescu (Securitate), Mihai Florea (Cercetări penale), Vasile Măierean (Securitate), Ristea Priboi (Securitate), Vasile Gheorghe (Securitate)... Dar, să nu anticipăm.

Zamfir execută condamnarea la locul de muncă la IUC „Griviţa Roşie"[34], ca muncitor electrician, după care se transferă la Uzinele „23 August". Aceste locuri de muncă erau doar de faţadă. Zamfir face în continuare ce ştia el mai bine să facă, bişniţă, dar

[34] Întreprinderea de Utilaj Chimic.

acum în colaborare cu noii săi „prieteni". *Noi nu ţi-am cerut niciodată să nu faci ceea ce faci, ţi-am cerut să nu te prindem,* i-ar fi spus colonelul Baciu ca povaţă, un fel de „fii şi tu mai atent". Sub protecţia noilor prieteni, lui Dorel îi merge tot mai bine şi simte nevoia să se extindă locativ. Avea deja o vilă foarte scumpă în strada Aviator Jean Texier nr. 4, cumpărată pe numele părinţilor săi. I-a vândut-o în 1982 lui Adrian Năstase, zicea el, şi a cumpărat una mai mare, cea din Şerban Petrescu. Avea cu ce. Faptul că îşi continua nestingherit activitatea infracţională şi că autorităţile cunoşteau acest lucru în detaliu – iară, să intervină în vreun fel – reiese dintr-un document al Securităţii (UM 0225) din martie 1983[35]:

> **în [ultimii] doi ani a reuşit să realizeze, din afaceri ilicite cu ţigări străine şi aur, venituri în valoare de 800.000 lei. [...] Prin anul 1978-1979 şi-a cumpărat în California – pe numele surorii sale – o vilă în valoare de 133.000$. [...] Din afaceri ilicite cu ţigări şi aur în prezent realizează un venit săptămânal**

de 10.000 lei. [...] Este un tip cu vaste relaţii şi posibilităţi, subtil şi versat. Organele de miliţie nu au reuşit să-i documenteze activitatea infracţională prezentă.

Neîndoielnic, nu ne lăsăm amăgiţi de afirmaţia că „organele de miliţie nu au reuşit să-i documenteze activitatea infracţională prezentă", sugerând că doar cei de la Securitate aflaseră totul despre el. Cu alte cuvinte, Miliţia nu prea ştia cu ce se ocupă Zamfir, de aceea se afla în libertate şi era activ. În realitate, există un tâlc al acestei formulări bizare, anume protejarea miliţianului Stănică (al cărui colaborator era Zamfir de câţiva ani) de eventuale reproşuri de neglijenţă în serviciu. Căci însuşi colonelul Stănică este cel care, pe 12 martie 1983, îl introduce pe Zamfir la Securitate în scopul „cunoaşterii personale a s-ing. ZAMFIR TEODOR zis DOREL", cum se intitulează respectivul document (Raport), semnat olograf de „Mr. I. Rotaru". De fapt, avem de-a face cu o „combinaţie" a celor doi, Riti şi Stănică, „patronii" lui Zamfir de trei ani deja, menită să-l introducă acum oficial pe acesta în sfera

[34] întreprinderea de Utilaj Chimic.

Securităţii. Scop în care candidatul trebuie să apară într-o lumină cât mai bună:

> Este un tip plăcut la înfăţişare, înalt de circa 1,70 m, conformaţia corpului potrivită, şaten cu părul argintiu, ochii căprui, îmbrăcat elegant, stilat, manierat şi cult, cu vaste cunoştinţe din filozofia antică greacă (studiată în detenţie), ştie să se facă agreabil şi să întreţină o conversaţie, îşi creează cu uşurinţă relaţii şi reuşeşte să le cultive şi [să le] întreţină.

Acestea fiind spuse (a se remarca vastele cunoştinţe din filozofia antică greacă, studiată în detenţie!), maiorul Riti propune:

> Să se aprobe continuarea contactelor cu el în scopul aprofundării cunoaşterii personale, apropierii de organele noastre şi atragerii treptate la colaborare pentru pregătirea lui temeinică în vederea scoaterii **definitive în exterior cu sarcini operativ- informative[36].**

Asta era, deci. Dorel urma să devină un spion al

Securităţii plantat în Occident, probabil pe lângă sora sa din California. Unde avea deja casă, nu-i aşa? Doar că, independent de planurile lui Riti, în domeniul audiovizual se produce în acest timp un fenomen, o adevărată revoluţie tehnologică, de care va depinde foarte mult evoluţia viitoare a cazului.

VHS

Sursa de inspiraţie a fost clasicul magnetofon: dacă pe o bandă magnetică se pot înregistra sunete, respectiv muzică, de ce nu s-ar putea înregistra la fel de bine imagini, respectiv filme? S-a putut, desigur. Pentru uz profesional în televiziuni, sisteme de înregistrat imagini pe bandă magnetică *(Video Tape Recorder)* au apărut deja în anii 1950. Mai târziu, în 1970, japonezilor le-a venit ideea să dezvolte un asemenea aparat video pentru uz personal, pe care să-l avem în casă: *Video Home System* (VHS) a fost norma tehnică[31] impusă într-un final, devenind standard internaţional. Noul sistem făcea posibile lucruri de negândit până atunci. De la televizor

[31] La concurenţă cu sistemele Beta (max), U-matic şi V-2000. Întreprinderea de Utilaj Chimic.

puteai înregistra emisiuni pe care să le vizionezi oricând, independent de orarul programului TV, şi să le păstrezi/colecţionezi/ multiplici. Casetele puteau fi şterse şi refolosite, exact ca banda de magnetofon (sau casetele audio). Dar mai era ceva, foarte important: cinematograful se muta acasă. Dintr-o dată, sala de spectacole nu mai era unicul loc în care să poţi vedea un film nou sau filmul pe care ţi-l doreşti. Devenea posibil să-ţi iei filmul preferat acasă, fie cumpărându-l (scump, 80$ caseta în SUA), fie închiriindu-l (cu 2$). Astfel, piaţa video[32] a explodat în anii 1980.

La începutul acelui deceniu, fenomenul video pătrunde şi în România, dar într-un moment în care lucrurile merg din rău în mai rău în ţară, economia stagnează, condiţiile de trai se înrăutăţesc. Cauza era aşa-numita lichidare anticipată a datoriei externe, decizie luată de Nicolae Ceauşescu în 1981, când România a fost în pragul falimentului (incapacitate de plată), nemaireuşind să-şi achite datoriile externe de multe miliarde de dolari. Austeritatea ce cuprinde România, cu consecinţe tot mai greu de

32 Video în sistem analog, nu digital, precum cel de azi.

suportat de la an la an pentru populaţie, implică reducerea consumului intern şi dirijarea cu prioritate a produselor româneşti (inclusiv alimente) spre export, pentru a încasa valută forte. Se aplică tot mai multe măsuri de aşa-numită economisire, între care o găselniţă numită „autofinanţarea". Asta însemna că anumite instituţii nu mai primeau fonduri de la bugetul de stat, urmând să se finanţeze din surse proprii. Instituţiile de cultură, de exemplu – teatrele şi casele de cultură – şi-au văzut reduse fondurile cu 70-80%[33]. Pentru a supravieţui, pentru a putea plăti salariile angajaţilor, aceste instituţii au trebuit să găsească surse alternative de finanţare. Cum ar fi închirierea spaţiilor pentru nunţi, organizarea de discoteci, găzduirea de mini-cazinouri cu păcănele sau prestări de servicii de tot felul. Dar cele mai profitabile au fost videotecile.

Să ne imaginăm foaierul-unui teatru, sau al unei opere, sau al unei case de cultură. Pe o măsuţă, un

33 Vezi *Decretul nr. 151 din 1975 Privind autofinanţarea unor activităţi ale instituţiilor de stat.* A fost implementat gradual, dar, în anii 1980, tot mai cuprinzător şi mai ferm, odată cu degradarea situaţiei economice.

Intreprinderea de Utilaj Chimic.

videocasetofon cuplat la un televizor color (adus de afară) şi încă două-trei aparate alb-negru. Este ora 18:00, dar poate fi la fel de bine 15:00, sau 21:00. S-au adunat 20 de persoane, sau 80, sau chiar 200, în funcţie de oră şi de spaţiu. Un bilet costă între 10 şi 20 de lei. Spectatorilor li s-a spus că vor vedea un film occidental de succes, ca *Flashdance* sau *Alien,* adică un film pe care ştiu că nu-l vor putea vedea nici la cinema, nici la TV. Filmul de pe casetă este o copie pirat adusă de afară. Nu există subtitrare, cineva traduce în direct, de regulă chiar cel care operează videocase- tofonul. Acesta nu este un angajat al teatrului (sau operei...). El are un aranjament cu instituţia respectivă: aduce aparatele şi filmele, şi ia o parte din încasări. Toată lumea e mulţumită, mai ales spectatorii, care vin buluc.

Într-un regim comunist, în care nu există iniţiativă privată şi economie liberă, acest aranjament „capitalist" friza penalul. Dar o chichiţă legislativă ceva mai permisivă din domeniul prestărilor de servicii îl face acceptabil pentru autorităţi, încurajat chiar, pentru că se dovedea foarte profitabil în sensul autofinanţării, sistemul proliferează masiv. La Bucureşti, Teatrul Naţional, sugrumat de facturi pe

care nu mai reușea să le achite, găzduia chiar două videoteci. Una era în sala Atelier, arhiplină la „reprezentațiile” de la orele 18 și 20, biletul costând 20 de lei[34]. A doua se desfășura într-un spațiu din spa

34 Spre comparație, biletul la cinematograf costa 4 lei în 1985. Întreprinderea de Utilaj Chimic.

tele clădirii şi era o combinaţie: videotecă începând de la 10 dimineaţa, cu trei sesiuni de filme (şi tot 20 de lei intrarea) şi video-discotecă seara, când se dansa pe clipuri muzicale (13 de lei de persoană)[35].

Opera Naţională avea şi ea un „Studio video". Teatrul Giuleşti îşi promova în ziarul *Informaţia Bucureştiului* „Programul video din sala Studio 74". La Iaşi, Teatrul Naţional avea, desigur, videotecă, menţionată glumeţ-ironic în revista *Viaţa Studenţească* din 13 februarie 1985 astfel: „Videotecă de pe lângă Teatrul Naţional «Vasile Alecsandri» din Iaşi invită studenţii de la Universitate, secţia română-engleză a Facultăţii de Filologie, să vizioneze filmul *Vânătorii de roboţi* în vederea studierii fanteziei inepuizabile a traducătorului. Surse neoficiale afirmă că videocasetofonul este defect, traducătorul nu ştie acest lucru şi este nevoit să traducă chiar şi defecţiunile, care sunt în japoneză". Mai rădem şi noi, deh.

Toate teatrele din Timişoara aveau videoteci[36], situaţie pe care o regăsim în mai toate oraşele din ţară. „În ultima vreme se constată extinderea reţelei de videoteci", putem citi în revista *Flacăra* din 15 martie 1985. Relatând despre pregătirile de sezon de

35 Interviu cu Tudor Cetăţeanu, operatorul acelor videoteci în anii 1984-1986.

36 *The Rise and Fäli of Videotheques in 1980s Romania*, https://journals. sagepub.com/doi/10.1177/0888325412467054

pe litoral, aceeaşi revistă anunţa în luna mai că „în staţiuni sunt amenajate 29 de videoteci". La munte, ca la mare: hotelurile Palace şi Sinaia se laudă şi ele cu „video- discoteci". în capitală, hotelul Bucureşti atrage publicul spre baza sa de agrement cu „program video", iar Teatrul de Revistă „Constantin Tănase" anunţă „video-disco" la sala Victoria la orele 17 şi 21. „O fereastră spre Occident" erau, pentru români, aceste filme pe casete video, se spunea într-o analiză redactată în iulie 1985 de secţia de *Research and Analysis* a postului de radio Europa Liberă[37], şi se punea întrebarea cât va mai dura pasivitatea regimului faţă de fenomenul proliferării videoclu- burilor, oficiale şi mai puţin oficiale.

„în ultima vreme se constată, ca o noutate în domeniul agrementului turistic, extinderea reţelei de videoteci", îi spune reporterul Ovidiu Ioaniţoaia tovarăşului Costache Zmeu, adjunct al ministrului Turismului, iar acesta răspunde: „Ne-am propus să dezvoltăm această activitate"[38]. Tovarăşul Zmeu nu era tocmai la curent, din câte se pare, cu intenţiile „conducerii superioare de partid şi de stat". Sau ale Securităţii. Pentru că ceva se întâmplă. Şi, de la jumătatea anului 1985, videotecile publice pur şi simplu dispar[39].

37 *Situation Report: Romania, 17 July 1985, 1985-07-17; HU OSA 300-8- 47:46/1-11, text semnat de Carmen Pompei-Cojocaru.*
38 *Flacăra nt.* 11,15.03.1985.
39 Măsura a fost luată, fără a fi dată publicităţii, printr-o dispoziţie a Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste din 11.06.1985,

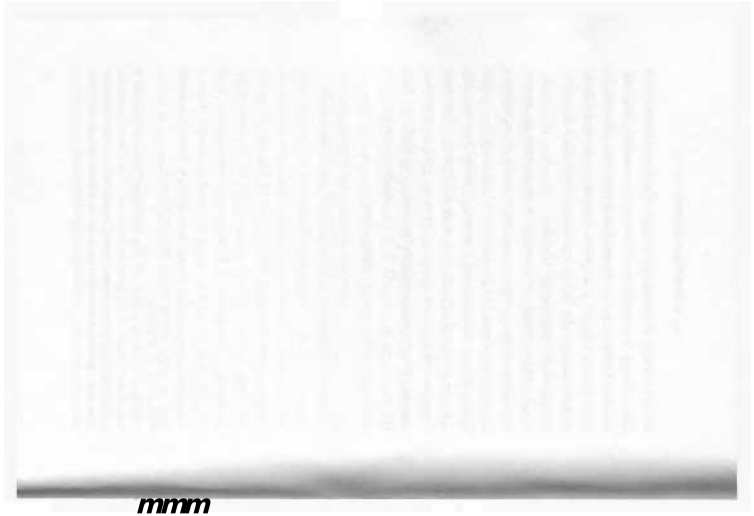
mmm

Fenomenul video nu a scăpat atenției lui Zamfir, asta a vrut să spună. Deja în 1983 se ocupa cu copiatul de filme pe casete video. Nu era singurul care făcea așa ceva, dar, cum a formulat-o el, *Am intrat în lumea aceasta și am cucerit-o*. Tot atunci și-a mai adus din Germania două videocasetofoane Panasonic și 10 casete cu filme. Dar, cum a ajuns el în Germania? L-a trimis Securitatea.

S-au întâmplat, până la acest moment, câteva lucruri la care trebuie să revenim. Păpușarii lui Zamfir sunt, cum știm deja, colonelul de Miliție Tudor Stănică și maiorul de Securitate Ioan Riti. Colaborarea lor este (și va rămâne) perfectă. Pentru a-l susține pe Riti în planurile sale cu privire la Zamfir, Stănică face să-i parvină la Securitate, oficial,

acest document[40] (din aprilie 1983) din partea Inspectoratului General al Miliţiei (IGM):

IGM
Direcţia Cercetări Penale

Notă
privind pe ZAMFIR DOREL

în cadrul cercetărilor efectuate în direcţia noastră pe linia traficanţilor de valută şi obiecte de proveniență străină a fost identificat şi numitul ZAMFIR DOREL.

în timpul cercetărilor, sus-numitul şi-a „recunoscut" faptele comise numai după ce i-au fost prezentate probe care-i atestau activitatea sa infracţională.

Cu ocazia discuţiilor avute cu ZAMFIR DOREL, a rezultat că este un tip inteligent, [cu] o bună pregătire de cultură generală, sociabil, un bun cunoscător al oamenilor, cu putere de convingere asupra părerilor ce le emite, cât şi putere de influenţă pe lângă persoanele ce-l interesează.

Dat fiind aceste calităţi, ZAMFIR DOREL a fost folosit de noi pe lângă diverse persoane ce prezentau interes operativ pentru noi, atât în obţinerea de informaţii, cât şi în influenţarea lor în sensul dorit de noi, activităţi ce le-a desfăşurat în bune condiţiuni, de multe ori din proprie iniţiativă – fără a fi

recrutat.

în realizarea sarcinilor primite, ZAMFIR DOREL a dovedit orientare şi spirit de acţiune, prezentând uneori variante şi păreri proprii care s-au dovedit utile în realizarea acţiunilor în care a fost dirijat.

Ştie să-şi creeze relaţii în domeniul în care este interesat, este abil în discuţii şi reuşeşte să capaciteze cu tact şi multă dezinvoltură persoanele ce-l interesează. Este discret în acţiunile în care este angrenat si are spirit de inventivitate în legendarea activităţilor în care a fost angrenat.

în rândul cetăţenilor străini are posibilităţi de penetrare ştiind să se folosească în mod abil de unele persoane „influente" din străinătate.

Este un tip prezentabil, sociabil, plăcut în discuţii, calităţi ce pot fi formate şi diryate în sensul dorit de noi. Are şi unele cunoştinţe despre mijloace specifice de muncă, de multe ori reuşind să se autoveri- flce si chiar să descopere acţiuni îndreptate împotriva sa.

Din verificările efectuate de

noi, cât şi în procesul cunoaşterii, a rezultat că ZAMFIR DOREL este un bărbat cumpătat, calculat, nu frecventează baruri sau restaurante şi nu este beţiv sau afemeiat.

Printr-o muncă continuă poate fi educat şi format pentru a deveni util în activităţi mai deosebite în ţară sau străinătate.

Nota a fost formulată ca o veritabilă scrisoare de recomandare! Conţine destule neadevăruri, e drept, dar ce scrisoare de recomandare nu tinde spre „ajustări" ale realităţii. în cazul de faţă, intenţia de a-l prezenta pe „ZAMFIR DOREL" în cea mai bună lumină este frapantă. El nu este un infractor recidivist, ci o persoană care se distinge doar prin calităţi: e inteligent, prezentabil, sociabil, discret, inventiv, cu aptitudini de spion înnăscut, la care se adaugă un perfect profil socio-moral: „un bărbat cumpătat, calculat, nu frecventează baruri sau restaurante şi nu este beţiv sau afemeiat". Realitatea era însă cu totul alta: Dorel frecventa baruri şi restaurante tot timpul, *Până nu mă îmbătăm nu mă simţeam bine,* şi avea numeroase amante, ni le-a înşirat chiar el cu nume şi prenume, se făIea cu asta. *La toate iubitele le-am luat case şi maşini,* fapt ce reiese chiar dintr-un

document al Securităţii în care Zamfir era surprins „în stare de ebrietate” la locuinţa unei amante, locuinţă pe care „individul” (adică Zamfir) i-ar fi cumpărat-o, potrivit unei „informaţii neverificate”. Iată că se verifică, ne-a spus-o chiar el.

Documentul menţionat mai sus are menirea, din nou, de a-l susţine pe Riti în recrutarea lui Zamfir în slujba Securităţii. Acest pas este făcut în 22 iunie 1983:

Nr. 225/Í-6/047733 din 22.06.1983
ex. unic

RAPORT
cu propunere de recrutare în calitate de informator a lui „ZAHARIA”

„ZAHARIA” este în vârstă de 39 de ani, de profesie subinginer energetician, în prezent electrician la I.U.C. Grivița Roșie, căsătorit, are doi copii, domiciliază în București.

A fost luat în preocupare pe linia obiectivului „Europa Liberă” deoarece:

Dispune de relații în lumea interlopă, a unor intelectuali din țară și străinătate, inclusiv cu persoane ce au relații frecvente cu postul de radio „Europa Liberă”.

Este dotat intelectual, capabil să conceapă și aplice combinații informativ-operative pe linia obiectivului din preocuparea noastră.

Are calități și posibilități care-l fac apt să desfășoare muncă informativă pe lângă persoanele din obiectiv și mediu. [...]

La 17.05.1980, incitat de sora sa din S.U.A., și-a depus actele de emigrare, iar la 16.04.1983, la indicația noastră, a cerut renunțarea la plecarea definitivă din țară. [-.]

La 15.03.1983 a fost luat în

preocuparea noastră şi, din contactele realizate cu el, precum şi din unele verificări efectuate asupra lui au rezultat următoarele:

Este un tip cerebral, prezentabil, sociabil, plăcut în discuţii, cumpătat şi calculat, nu frecventează restaurantele, nu este beţiv sau afemeiat. Inteligent şi combinativ, ştie să-şi creeze relaţii în domeniul în care este interesat, abil în discuţii, reuşeşte să capa- citeze cu tact şi dezinvoltură persoanele ce-l interesează. Discret şi inventiv, reuşeşte să legendeze şi acopere în condiţiuni optime acţiunile în care este angrenat, putând face faţă unor împrejurări neprevăzute. Deşi a fost arestat şi condamnat de mai multe ori, nu are aversiune faţă de organele Ministerului de Interne.

Are numeroase relaţii în ţară şi în străinătate atât în lumea interlopă cât şi în rândul intelectualilor, ştie să se folosească în mod abil de persoanele ce prezintă interes, fapt ce-i creiază [sic!] posibilităţi pe linia sarcinilor ce urmează să le îndeplinească în viitor.

A fost de acord să colaboreze cu organele de securitate şi treptat a fost angrenat în

furnizarea de materiale informative. în baza unei legende a fost infiltrat în bune condițiuni în cazul

„TUDORACHE”[42] – lucrat prin Dosar de Acțiune Informativă – reușind să-i câștige încrederea acestuia și existând perspective să-i devină confident.

A furnizat materiale informative de valoare în cazurile „TUDORACHE”, „REBE-

LUL”[43] şi M. BOTEZ[so], care s-au verificat prin alte surse şi myloace T.O., fiind exploatate

A FOST CA-N FILME

la conducerea D.S.S.[44], UM

0610[45], UM 0800[46] şi la sectorul 6[B4]. De asemenea, a fost folosit şi pentru verificarea unui element din preocuparea sectorului.

Din datele obţinute până în prezent, contactele cu el şi activitatea desfăşurată în cazul „TUDORACHE ”, rezultă că are posibilităţi şi calităţi pentru a intra în contact şi a desfăşura activităţi de interes pentru organele noastre pe lângă elementele din obiectivul „Europa Liberă”.

În scopul pregătirii condiţiilor pentru scoaterea lui temporară sau pe termen lung cu sarcini informativ-operative în exterior, vom acţiona pentru:

Adâncirea verificărilor asupra lui, rudelor şi relaţiilor apropiate, prin folosirea de mijloace specifice.

Pregătirea lui pe linie informativă şi angrenarea în rezolvarea altor cazuri concrete.

Dezvoltarea relaţiilor cu persoanele din exterior în vederea pregătirii condiţiilor pentru trimiterea cu sarcini informativ- operative în

străinătate.
Față de cele raportate,
PROPUNEM:
Să se aprobe recrutarea lui „ZAHARIA" în calitate de informator al organelor noastre.

Documentul[55] poartă, iarăşi, semnătura olografa „Mr. I. Rotaru" şi preia prin metoda *copy/paste* diverse formulări din documentul anterior, furnizat cu amabilitate de colonelul
Stanică. Raportul lui Riti a fost, desigur, aprobat, iar Zamfir a devenit informatorul „Zaharia". Dar din text reiese cât se poate de clar că el, contrar uzanţelor, a lucrat pentru UM 0225 deja dinaintea recrutării formale: „a fost infiltrat...", „a furnizat materiale informative de valoare...". A existat o urgenţă care a impus această nesocotire a regulilor? Da, exista cazul „Tudorache", cum l-a botezat Securitatea pe poetul Dorin Tudoran, fostul coleg de şcoală al lui Dorel.

„ZAHARIA" CONSTITUIE UN SOI DE CAPODOPERĂ.

Este aprecierea lui Dorin Tudorán. Fraza completă, pe care o puteţi regăsi în volumul său *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate,* este următoarea: „în jocul conspirare-deconspirare, «Zaharia» constituie un soi de capodoperă. Omul real devine un personaj de

roman”.[47] în 1983, Tudorán era deja o preocupare majoră a Securităţii pentru „activitate duşmănoasă”, „noul caz Goma”, cum îl numeau unele „surse” ale instituţiei. Intrat în colimatorul organelor încă de la sfârşitul anilor 1970 prin atitudini de frondă intelectuală, Dorin Tudorán devenise un contestatar foarte vocal al politicii regimului de înregimentare tot mai strictă a scriitorilor, exponentul taberei rebele,

disidente, din Uniunea Scriitorilor[48]. Gestul de sfidare supremă îl face în martie 1982, când îşi depune carnetul de membru de partid în semn de protest faţă de „o politică de distrugere treptată a culturii şi economiei naţionale". Ecoul în România al acţiunilor lui Tudoran se produce prin Radio Europa Liberă, în emisiunile căruia ele sunt relatate şi comentate permanent – şi asta deranjează foarte tare. în contextul unui „Plan de Măsuri" cu privire la Dorin Tudoran din aprilie 1983, generalul de Securitate Iulian Vlad cere imperativ „stingerea efectelor publicităţii externe în jurul cazului [şi] prevenirea creării unui disident". Cam acesta este momentul în care Tudoran primeşte un telefon de la... Dorel, de care nu mai ştia nimic de peste 20 de ani, din liceu.

Cum citeam în documentul precedent despre „Zaharia", „în baza unei legende a fost infiltrat în bune condiţiuni în cazul TUDORACHE, reuşind să-i câştige încrederea acestuia şi existând perspective să-i devină confident". Exact asta se întâmpla, „legenda" din vocabularul conspirativ al Securităţii fiind vechea relaţie din liceu dintre Dorin şi Dorel, respectiv brusc revitalizata dorinţă a acestuia din urmă de a-şi revedea prietenul din adolescenţă. Şi da, iniţial chiar reuşeşte să-i câştige încrederea lui Dorin, care îl descrie în cartea menţionată drept „unul dintre cei mai apropiaţi prieteni ai mei". Situaţia lui Tudoran devenise critică: nu mai putea publica în ţară, nu i se mai permitea să plece în

străinătate şi fusese concediat de la revista *Luceafărul,* ceea ce l-a determinat – fără loc de muncă, fără un venit, fără dreptul de a publica – să ceară emigrarea. Dorel l-a compătimit pentru necazurile sale, l-a ajutat cu bani – cel puţin aşa ne-a spus, dar Tudoran a negat asta. Nu i-a ascuns că este bişniţar, i-a vorbit chiar şi despre noua sa afacere cu casete video, doar despre afilierea sa la UM 0225 nu

i-a spus nimic. încerca să se facă util şi să „ţină aproape”. Despre o întâmplare bizară din această perioadă a relaţiei sale cu Dorel ne-a relatat chiar Dorin Tudoran.

> Pe Podul Grant ne-a tras pe dreapta un echipaj de Miliţie. Eu eram îngrozit, fiindcă Dorel băuse bine şi mersese şi cu o viteză mult peste limită. A tras pe dreapta şi a oprit maşina. Când s-a apropiat unul dintre miliţieni, Dorel a coborât geamul, a zâmbit şi i-a spus miliţianului: „Salut, băi băiete.
> Sunt colonelul Zamfir. Aveţi nevoie de vreun ajutor, s-a întâmplat ceva?” Miliţianul l-a salutat cu respect şi i-a spus că nu e nimic special. Apoi i-a urat drum bun. L-am întrebat dacă e nebun. A râs şi mi-a spus „Dorine, tu crezi că unora ca băiatul ăsta le trece prin cap să verifice ce spun, să-mi ceară vreo legitimaţie? Câteodată, unora mai amărâţi le dau şi câte-un pachet de ţigări.“

Un episod identic i s-a întâmplat şi Irinei-Margareta Nistor cu Dorel la volan. Acesta ne-a confirmat că obişnuia să se prezinte

---

semnată de Suzana Gâdea în calitate de preşedinte: „începând cu data prezentei, toate videotecile, indiferent de subordonarea lor, de proprietarul aparaturii sau regim de funcţionare, îşi vor înceta activitatea.” (vezi Anexa 7).

40 ACNSAS, fond SIE, dosar 47733, f. 31.

41 în cadrul UM 0544, Secţia a IV-a era UM 0225.

42 Nume de cod atribuit de Securitate lui Dorin Tudoran.

43 Nume de cod atribuit de Securitate lui Virgil Tănase (n. 1945), scriitor, disident politic, aflat atunci în exil la Paris.

44 Departamentul Securităţii Statului.

45uneori şi „f ”.

46 Securitatea Municipiului Bucureşti.

47 Dorin Tudorán *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate,* Editura Polirom, Iaşi, 2010, p. 41.

48 Alături de Nicolae Manolescu, Mircea Dinescu, Ileana Mălăncioiu, Geo Bogza, Dan Deşliu, Nicolae Prelipceanu, Andrei Pleşu, Dan Petrescu, Liviu Ioan Stoiciu, Ana Blandiana, Dana Dumitriu, Dan Hăulică, Mariana Marin, Gábriel Dimisianu, Nina Cassian, Ştefan Bănulescu, Ştefan Augustin Doinaş şi alţii.

drept „colonel” în diverse împrejurări. în cazul unor complicații ar fi apelat imediat la un colonel adevărat, Stănică sau Ruși, șeful de la Circulație, dar nu a fost cazul. Oricum, avea „număr mic” la mașină, adică un număr din doar trei cifre, ceea ce indica faptul că era un „special” al regimului. Și mai avea tonul de colonel, deprins de la prieteni.

Prima operațiune activă a lui Zamfir împotriva lui Dorin Tudoran este decisă de UM 0544/225 în primăvara lui 1983, și găsim următoarele în cartea *Eu, fiul lor:*

> în momentul în care am început să mă îndoiesc de buna-credință a unuia dintre cei mai apropiați prieteni ai mei (în dosarele de urmărire apare mai ales cu numele de cod „Zaharia” și era informator al UM 0544), acestuia i s-a permis să facă o călătorie în Europa Occidentală. S-a oferit să le transmită „celor de afară” tot ce aveam nevoie.
>
> A trebuit să reacționez rapid. Spunându-i lui „Zaharia” „Mulțumesc, dar n-am nimic de transmis, nimănui”, aș fi dat de înțeles Securității că îl bănuiam serios pe „Zaharia” și mi s-ar fi agățat alt informator în filiera de urmărire operativă. Dându-mă total pe mâna lui „Zaharia”, deși începusem să-l bănuiesc, aș fi comis o imprudență imensă. Am ales calea sau imprudența de mijloc: i-am indicat persoanele pe care aș fi vrut să le contacteze în numele meu, i-am spus ce aș vrea să le transmită, i-am prezentat o lungă și nerealistă listă de doleanțe și am dat conținutului acelor mesaje un ton imperativ. în felul acesta, speram să-i fac atenți pe cei ce urmau să discute cu „Zaharia” că nu era un mesager total credibil. în plus, pentru fiecare dintre ei, i-am dat lui „Zaharia” parolele „ușor” inexacte. Ce s-a ales din această operație a Securității și din încercarea mea cam naivă de a o

dejuca puteți înțelege din ce raportează „Zaharia” (și alții) și din cum a prelucrat Securitatea acele informații.

A FOST CA-N FILME

Chiar așa, să vedem cum a prelucrat Securitatea această „dejucare”, precum și informațiile transmise de Zamfir la întoarcerea din misiune. Textul provine dintr-o Notă a UM 0544/225 din 25.08.1983[49], iar Zamfir este numit „o persoană care a plecat temporar în străinătate”, pentru că la momentul plecării nu fusese încă recrutat ca informatorul „Zaharia”:

Din informațiile obținute recent rezultă că DORIN TUDORÁN, printr-o persoană care a plecat temporar în străinătate, a transmis o serie de mesaje principalelor sale legături din R.P. Germania și Franța, respectiv VLAD GEORGBSGU, VIRGIL TĂNASE și MONICA LOVINESCU, astfel:

— precizându-i persoanei respective ca la contactul cu VLAD GEORGESCU să folosească parola „MIHAI BOTEZ vă întreabă de ce nu i-ați răspuns până acum în legătură cu materialul privind pe DORIN TUDORÁN”

(n.n. este vorba despre un material de prezentare a scriitorului în vederea angajării la post și a sistemului de emigrare al lui DORIN TUDORÁN și MIHAI BOTEZ), i-a indicat să-i comunice acestuia, cât și lui VIRGIL TĂNASE și MONICĂI LOVINESCU, detalii privind „situația disperată” în care se află atât el cât și MIHAI BOTEZ, care „sunt supuși ratării și înfometării, unei distrugeri lente, că tot ce se întâmplă în jurul lor este jocul securității, care urmărește să-i discrediteze și să lase de înțeles că amândoi sunt agenți.

49 Dorin Tudorán, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate,* Editura Polirom, Iași, 2010, p. 352. Vezi și ACNSAS, fond Informativ, dosar 153657, voi. 3.

De asemenea, să caute să afle motivele pentru care atât VLAD GEORGESCU cât şi VIRGIL TĂNASE nu au mai dat nici un semn de viaţă, să le explice acestora că nu are nici fel de relaţii cu securitatea, că el şi MIHAI BOTEZ sunt singurii „disidenţi adevăraţi şi serioşi" pe care pot conta în continuare, să întrerupă legătura cu ceilalţi întrucât riscă să intre în jocul securităţii.

Totodată, să stabilească exact şansele de angajare, ale sale şi ale soţiei, la „Europa Liberă", sau alte perspective sigure de muncă.

— Dorin Tudoran a mai solicitat să se transmită (separat) legăturilor sale din exterior faptul că atât el cât şi MIHAI BOTEZ lucrează în prezent la redactarea unui „apel" prin care cer oamenilor de ştiinţă şi cultură din ţările participante la Conferinţa de la Helsinki să participe la organizarea unei Conferinţe internaţionale, în afara guvernelor şi organizaţiilor guvernamentale, „apelul" urmând a fi dat spre publicare lui EUGEN IONESCU, iar ulterior să fie difuzat, prin toate mijloacele mass- media occidentale.

în acelaşi timp, VIRGIL TĂNASE să-i comunice telefonic sau să-i trimită întrebările la care trebuie să răspundă privind activitatea literară din tară.

Deplasarea lui Zamfir la München şi Paris s-a petrecut în intervalul mai-iulie 1983. L-am întrebat, evident, despre întâlnirile cu Vlad Georgescu[59], Virgil Tănase[60] şi Monica Lovinescu[61]. Realizând că noi nu avem detalii, că documentele de la Securitate nu dezvăluie amănunte, Zamfir a zis că nu-şi mai aminteşte nimic. Pur şi simplu nimic. Oricum, nu Securitatea l-a trimis afară, zicea el, ci Tudorán, ca să-l ajute cu nişte contacte. La München, de pildă, l-a trimis la prietenul său Cornel nu-ştiu-cum, un cântăreţ... A stat la Stelian Coman, un inginer... Dar nimic despre Vlad Georgescu. La Paris, la fel: a stat la familia Pătraşcu... A mâncat la restaurantul *La MerNoire* al lui Preda Iulian... Dar nimic

despre Monica Lovinescu. Găsim însă ceva în *Jurnalul* Monicăi Lovinescu[62], o însemnare cu data 6 iunie 1983, foarte probabil ca urmare a întâlnirii cu Zamfir:

> Dimineaţa, mesaj de la Tudorán, mereu ameninţat cu proces: spion, agent etc. [...] Vrea comentarii violente în presa franceză (care nu-l mai

[59] Vlad Georgescu (1937-1988), între 1982-1988 a fost directorul Departamentului românesc de la Radio Europa Liberă.

[60] Virgil Tănase era principalul contact din exil al lui Dorin Tudorán.

[61] Monica Lovinescu (1923-2008), scriitoare, critic literar, autoare a mai multor emisiuni despre cazul Dorin Tudorán la Radio Europa Liberă.

[62] Monica Lovinescu, *Jurnal 1981-1984,* Editura Humanitás, Bucureşti, 2003.

comentează „violent” nici pe Saharov[50]). Vorbesc totuşi cu Mihnea[51], va încerca în *Le Monde*[52].

Recunoaştem aici „tonul imperativ” prin care Tudoran a vrut să-şi decredibilizeze mesagerul nepoftit şi să-şi avertizeze contactele cu privire la acesta. Pare totuşi că Monica Lovinescu nu s-a prins. L-am întrebat şi pe Virgil Tănase de întâlnirea cu Zamfir. Nu şi-o mai amintea. E drept că avea multe altele pe cap, nu-şi revenise încă din şocul „Afacerii Tănase”[53] din anul precedent, când ar fi trebuit să fie asasinat, împreună cu Paul Goma, de un agent al Securităţii. Zamfir şi-a amintit doar, cu chiu, cu vai, că Tănase era... transpirat şi părea temător.

La încheierea acestei misiuni, Zamfir a scris probabil, conform procedurii, un raport cu toate detaliile misiunii, şi documentul ar fi trebuit să se găsească în dosarul lui aflat azi la CNSAS[54]. Dar nu e. *Niciodată nu i-am făcut rău lui Dorin Tudoran. Chiar ţineam la el. Nu i-am înţeles niciodată disidenţa,* ne-a spus Zamfir cu o mină inocentă. A înţeles exact ce i-a spus Securitatea să înţeleagă şi să facă. Ca turnător i-a făcut mult rău, s-a dat drept prieten şi l-a minţit, l-a înşelat, l-a trădat. După 1990 a avut tupeul să-i facă lui Dorin Tudoran o mărturisire aproximativă, spunându-i că, în relaţiile lui cu securiştii pe care-i mituia, chipurile, ca să-l lase să-şi facă afacerile, a fost obligat să-l toarne, dar ar fi făcut-o cu grijă, ca să nu-i facă prea mult rău. Tudoran[55] nu a mai vorbit cu el niciodată.

---

50 Disidentul Andrei Saharov.

51 Mihnea Berindei (1948-2016), istoric, scriitor, care avea cele mai bune contacte în presa franceză.

52 Important cotidian francez.

53 „Afacerea Tănase”, cum a numit-o presa franceză, este tratată în detaliu de Liviu Tofan în volumul *A patra ipoteză. Anchetă despre o uluitoare afacere de spionaj,* Editura Polirom, Iaşi, 2012.

54 Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii.

55 După o grevă a foamei de 40 de zile, Dorin Tudoran a reuşit să emigreze în iulie 1985. Dosarele sale de la Securitate însumează aproape 10 000 de file.

Ce voia să exprime Zamfir făcând această afirmaţie, cu vocabularul său învăţat din *Scânteia* şi cu educaţia sa penitenciară, era probabil admiraţia neţărmurită faţă de atotputernicia Securităţii aşa cum a perceput-o el în anii 1980 şi, de aici, recunoştinţa pentru susţinerea totală pe care a primit-o în timp ce se distra şi făcea bani cu nemiluita, pentru protecţia absolută de care a beneficiat. Nu dezinteresat, desigur, toţi „prietenii" săi din Miliţie şi Securitate au făcut averi până la revoluţie.

În contextul videotecilor, despre care am vorbit, apare menţionată des Cooperativa Meşteşugărească „Radio-Progres". La meşterii depanatori din aceste ateliere (care ar fi fost altfel nişte întreprinzători privaţi dacă li s-ar fi permis) mergeau, cu aparatul în braţe, cei cărora li s-a defectat radioul sau televizorul. În 1984, presa din capitală informa, ca noutate, că aceste unităţi repară şi aparate video. Apoi, aflăm că prestează servicii de întreţinere pentru videoteci. „Răspunzând solicitărilor populaţiei", „Radio-Progres" oferă la un moment dat şi „servicii de înregistrări video", probabil o formă de a spune că închiriază videorecordere. În sfârşit, „O ultimă precizare: la unităţile menţionate se fac şi achiziţii de aparate
de la populaţie în vederea recondiţionării şi

valorificării, conform profilului unităților”[56]. Mai clar spus, aparatele vizate în acest caz erau cele video, pe care cei de la „Radio-Progres” le vindeau mai departe. Iar cel care se ocupa de treaba aceasta era... Dorel.

Într-adevăr, „specialistul în probleme video” la „Radio- Progres” în anul 1984 era Zamfir[57]. Introducerea sa acolo a făcut-o tot Securitatea, iar *Cooperativa era o mafie* – vorbele lui. Zamfir opera, la rândul lui, propria sa rețea, cea folosită pentru traficul de țigări, cafea și aur. Acum, rețeaua se concentrează pe aparate video, în combinație cu „Radio-Progres”. Posesorii de asemenea aparate, cu intenția de a le vinde, erau dirijați de rețea spre cooperativă. Recondiționate, aceste aparate erau considerabil mai ieftine decât cele „sigilate” (adică noi, nedespachetate) de la consignație. Iar Zamfir stăpânea și dirija astfel comercializarea lor, dar nu oricum. Aparatele erau „rezervate” de el pentru clienți aleși. Ideea, cum ne-a explicat, era de a contribui la răspândirea cât mai largă a aparaturii video în mediul privat, respectiv un anumit mediu, mai ofertant. Videotecile le deschiseseră oamenilor gustul pentru acest divertisment de tip nou, și domeniul, a simțit Zamfir, avea perspective promițătoare de dezvoltare.

Pe lângă „Radio-Progres”, Zamfir își dezvoltă propria afacere din vila situată în cartierul Floreasca. începe să călătorească în Occident, cam de trei ori

56 *Informația Bucureștiului, noiembrie 1984.*
57 ACNSAS, fond SIE, dosar 47733, f. 84 (vezi Anexa 5).

pe an. Pleca cu maşina, cu care se întorcea burduşită cu casete. Destinaţia preferată era Londra, pentru că acolo casetele erau în original, în engleză (în Germania sau Franţa, filmele erau dublate). La început cumpăra casetele pe care avea să le copieze în ţară, dar nu renta, erau scumpe. Mult mai profitabil ar fi fost să le fure, dar fără să pară că le-a furat. Scop în care, „la un important institut tehnologic" din Bucureşti, zicea el, i s-a conceput şi realizat un dispozitiv cu ajutorul căruia extrăgea benzile din casetele închiriate şi le înlocuia cu copii. Făcea asta noaptea, căci gazdele lui din Londra, deşi prieteni (şi surse), nu ştiau cu ce se ocupă de fapt „domnul inginer".

Nu am văzut acel aparat, nu ştim cum arăta. Zamfir nu a mai păstrat nimic, nici măcar o casetă, eventual înrămată şi pusă pe un perete, ca suvenir al epocii de aur. De la Londra venea cu circa 100 de filme la fiecare drum. în aceste deplasări cu maşina prin toată Europa mai făcea şi diverse comisioane pentru Securitate. Ne-a spus că într-una din aceste călătorii i s-a dat o listă de agenţi ai Securităţii din Germania şi Franţa, cărora le-a înmânat bani, câte 2-300 de dolari. A cunoscut vreo 20-30 de agenţi, oameni de o calitate foarte proastă, *Nişte amărâţi*. Ştiind că Securitatea avea curierii ei, nu e clar de ce ar fi avut nevoie de unul ca Zamfir pentru asemenea curse delicate. Poate că era vorba de nişte tranzacţii ce nu trebuiau să apară în acte. E drept că, potrivit unui document al Securităţii din 1985, „Zaharia" „a executat 3 misiuni în exterior, îndeplinind în bune

condiţiuni sarcinile încredinţate", dar nu sunt oferite detalii. La Viena, mai spunea el, l-ar fi cunoscut pe Alexandru Tănăsescu[58], *Şeful spionilor din Europa*. Cu

58 Alexandru Tănăsescu (1945-2003), ofiţer de Securitate şi, ulterior, general SIE, a fost adjunct al Directorului SIE între 1997-1999. Nume conspirative folosite: Tomescu, Palade.

gradul de maior la vremea respectivă (şi „Bebe” pentru prieteni), Tănăsescu era o piesă importantă în cadrul UM 0225 şi îl găseai ba în Germania, ba în Anglia, ba în Spania, sau Danemarca, sau Elveţia, sau...

Din banii lui, Zamfir cumpăra şi făcea cadou Securităţii echipamente electronice de mii de dolari[59]. Dar aducea şi pentru el cele trebuincioase. La graniţă era aşteptat de cineva de la UM 0225 sau UM 0195, Contrainformaţiile externe – ca să nu fie luat la întrebări sau pus să plătească vamă. L-a menţionat în acest context pe Gheorghe Dragomir[60] care, interesant, a fost şi la UM 0195 (până în 1985), dar şi la UM 0225. Din aceeaşi unitate, Zamfir a pomenit mai mulţi: *mai era unul Marcu* (numele conspirativ al colonelului Buhă Vasile), *colonelul Iordache* (numele conspirativ al lui Gheorghe Ionescu, şeful UM 0225 din 1987), Vasile Măierean şi Ristea Priboi (le ştia numele reale). L-am întrebat dacă afacerea casetelor video ar fi fost posibilă fără relaţia lui specială cu Securitatea: *Nu. Sub nici o formă. Chiar cu toate hiaturile cu miliţia, cu vama, cu tot, fără sprijinul din plin al Securităţii, nu.*

Dincolo de Zamfir şi de afacerile lui, Securitatea (externă) era cel mai important contrabandist al României acelor timpuri. Spuneam la început că Securitatea era o instituţie profund coruptă. în cadrul acestei instituţii, sectorul de activitate denumit *spionaj* era cel care excela în corupţie, beneficiind de condiţii şi mijloace vast

59 Anexa 5.

60 Gheorghe Dragomir (n. 1948), ofiţer de Securitate şi, ulterior, general SIE, a fost adjunct al Directorului SIE între 1990-1992. Nume conspirativ folosit: Bolintineanu.

superioare Securităţii interne, cum ar li contactele externe, deplasările în Occident şi accesul „de serviciu" la valută forte. Dar poate ar fi bine să lămurim de la început chestiunea cu spionajul, presupusa atribuţie a Direcţiei de Informaţii Externe (DIE – UM 0920), redenumită după 1978 Centrul de Informaţii Externe (CIE – UM 0544). în realitate a fost vorba mai puţin de spionaj în sens clasic, şi mai mult de poliţie politică, dusă în exterior şi practicată asupra românilor din exil, cu un accent special pe Radio Europa Liberă – obiectivul „f" sau „Sector 6" al UM 0225, unde lucrau, ce să vezi, toţi cei menţionaţi mai sus. Alte preocupări majore ale „spionajului" au fost promovarea imaginii lui Nicolae Ceauşescu în străinătate[61] şi procurarea de valută forte prin UM 0107/AVS, cunoscută civililor drept întreprinderea de Comerţ Exterior „Dunărea".

în ceea ce priveşte corupţia, la categoria mărunţişuri, o practică larg răspândită era dijmuirea de către superiori a sumelor în dolari destinate informatorilor sau agenţilor din exterior. Apoi, avem sustragerile curente din „fondurile operative" de valută forte, fie pentru uz personal, fie pentru a cumpăra cadourile cerute sau aşteptate de şefi. La rândul lor, şefii din Securitate trebuiau să dea cadouri şefilor lor de la Partid – un televizor color, un motor pentru maşină, o blană pentru doamna, ceva – şi le făceau. Dolarii de care aveau nevoie pentru asta proveneau fie din aceleaşi fonduri operative, şi erau justificaţi cu rapoarte false şi misiuni inventate, fie din operaţiuni neraportate mai sus, pentru a putea păstra banii: un mic şantaj, să spunem, asupra unui cetăţean străin care voia să facă

61 Ţintind spre obţinerea Premiului Nobel pentru Pace.

afaceri în România, un comision nedeclarat, o emigrare aprobată peste rând etc.

Prin contrabandă veneau în ţară obiectele dorite sau cerute „de sus". Nu era o problemă pentru UM 0544 să-şi mascheze traficul de bunuri sub eticheta de „operaţiuni speciale" strict secrete. Sigur, mai era şi UM 0195, Contrainformaţii externe, care avea tocmai menirea de a preveni derapajele celor din spionaj, de a le verifica probitatea şi loialitatea de partid şi de stat... Dar ce te faci când paznicul devine complicele celor pe care ar trebui să-i păzească?

Comisioane, nu toate declarate, mai veneau din operaţiuni ca înfiinţarea de firme paravan (gen *offshore*-ul cipriot Crescent) prin care parteneri de afaceri occidentali puteau să-şi „optimizeze" câştigurile, ceea *ce* se mai numeşte şi evaziune fiscală. Primeau de la Securitate, pe bani, desigur, tot ce le trebuia pentru asta: facturi false, contracte false, documentaţie falsă. Ca în celebrul caz „Lucona", când documentele atestând proveniența şi valoarea încărcăturii deosebit de preţioase de la bordul cargoului cu acel nume, şi care s-a scufundat în mijlocul Oceanului Indian (1977), proveneau de la Securitate. Documente false, desigur, vândute pe bani buni austriacului care le-a folosit în această escrocherie[62] pentru a-şi asigura încărcătura (fiare vechi) pentru 15 milioane de dolari. Nu s-a terminat bine pentru austrieci, dar Securitatea, a cărei complicitate nu a putut fi lămurită, a rămas cu banii.

Doar încă un exemplu, mai puţin cunoscut, despre ce era în stare să facă „spionajul" românesc din acea

62 Cazul „Lucona" a provocat cel mai mare scandal politic din istoria Republicii Austria.

perioadă pentru

A FOST CA-N FILME

dolari: contrabandă cu false sculpturi de Brâncuşi. Piaţa operelor de artă este mare şi foarte ofertantă. Pe această piaţă are şi România un nume, Brâncuşi, care a trăit şi a lucrat în ţară până la vârsta de 27 de ani. Aceasta era pretinsa sursă – ar fi fost opere din tinereţe, rămase în România şi recuperate de „experţi". Piesele erau traficate în Occident şi ajungeau la persoane alese cu grijă şi care ştiau să aprecieze favorul de a poseda un obiect de artă atât de rar şi de valoros. Şi nici nu era vorba neapărat de sume mari în traficul cu piese de Brâncuşi. Securitatea cumpăra influenţă, deschidea uşi, genera perspective.

În timp ce falsuri cu eticheta Brâncuşi ieşeau clandestin spre Apus, în ţară intrau, tot clandestin, în TIR-uri ale Securităţii declarate „curier diplomatic", bunuri occidentale râvnite de nomenclatură, dar inexistente în comerţul de stat: televizoare color, aparate video, frigidere, maşini de spălat rufe, articole de lux de tot felul, mărcile preferate fiind Grundig, Bosch, Siemens, Philips, Sony, Panasonic, JVC, AKAI... Ele ajungeau în casele potentaţilor din Partid şi Securitate, ale favoriţilor lor din diverse domenii. Un exemplu şi o dovadă excelentă în acest sens găsim în inventarul bunurilor generalului Pacepa, găsite în casa acestuia după fuga sa în Occident[63]. Din lunga listă de câteva pagini întocmită de foştii săi colegi din Securitate reţinem doar: 4 frigidere (trei Bosch şi unul Electrolux), 3 televizoare (două Telefunken şi unul Grundig), 2 maşini de spălat rufe (ambele Bosch), 14 aparate gen magnetofon, pick-up, radiocasetofon (mărcile AKAI, Philips, Blaupunkt, Hitachi, Graetz, Sony, BASF, Schneider), 10 aparate foto, de filmat

63 Vezi Teşu Solomovici *Un dosar incendiar: Pacepa*, Editura Teşu, Bucureşti, 2005.

şi de proiecţie (Canon, Polaroid, Minox) şi 7 radio-telefoane (mărcile Tokai şi Sanyo); şi, la consumabile, 362 de sticle cu băuturi străine, vreo 70 de cartuşe de ţigări şi 100 de trabucuri.

Ah, mai era ceva: „un videofon National". Observăm că, în 1978, terminologia în domeniul video nu pătrunsese încă la Securitate. „Videofonul" era un videocasetofon performant marca National/Panasonic, probabil singurul asemenea aparat VHS existent în România la acel moment. Plus „139 de role cu bandă video, cu bandă pentru magnetofon şi casete cu bandă magnetică", un dulap plin. Cât se poate de firesc, contrabanda Securităţii se ilustra plenar în expoziţia impresionantă din vila celui ce fusese adjunctul şefului „spionajului" românesc.

Interzicerea videotecilor în vara lui 1985 a venit pentru Zamfir ca un făcut. Nu am identificat dovezi potrivit cărora Securitatea ar fi determinat luarea unei astfel de decizii politice. Dar ideea că ar fi fost o iniţiativă personală a tovarăşei Suzana Gâdea – care nu oferă niciun fel de explicaţie, în documentul respectiv, pentru această decizie din senin – nu prea stă în picioare. Şefa Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste – un fel de Minister al Culturii – nu avea autoritatea (decât pe hârtie) de a lua asemenea măsuri – interdicţie la scară naţională – pe cont propriu. Ea era doar un executant.

Cum, necum, vizionarea de filme străine pe casete video se mută complet în domeniul privat, în casele oamenilor sau locuri mai ferite, şi devine clandestină. Anunţurile despre videoteci dispar din presă. Lipsesc însă măsurile drastice, punitive, împotriva posesorilor de aparate video sau a participanţilor la vizionări. Nimeni nu este luat pentru acest fapt la Securitate, ca cei suspectaţi

că ascultă Europa Liberă şi „colportează”. Cu timpul, în ţară pătrund tot mai multe aparate video, iar distracţia se amplifică în mod considerabil. VHS-ul devine monedă curentă şi „a merge la video” se manifestă ca o

adevărată manie națională din partea unei populații covârșite de privațiuni materiale și disperate după un strop de divertisment și puțină culoare în sufocantul cenușiu al cotidianului comunist. Și tot în 1985 s-a mai luat o măsură care a favorizat dezvoltarea afacerii video a lui Zamfir: desființarea programului 2 al TVR și reducerea la doar 2 ore pe zi (luni-vineri) a programului I[64], cu emisie între orele 20 și 22 (sub pretextul reducerii consumului de energie electrică[65]), constând în emisiuni de îndoctrinare ideologică și „Cântarea României" ca divertisment ceaușist (plus câte un film bulgăresc). Practic, românii nu mai aveau ce vedea la televizor. Și nici în cinematografe, pentru că nu se mai aproba valută pentru licențe de filme. Nu este de mirare că, în aceste condiții, fenomenul video explodează, devine ceea ce s-a numit „videomania" românilor.

În vila din Floreasca, „fabrica" lui Zamfir era în plin avânt. Tot mai multe aparate video (de la 120 în sus) multiplicau casete non-stop, în timp ce la demisol se realiza dublarea filmelor în română. Zamfir ne-a vorbit despre o tânără, Anca, cu care a început dublajul din engleză, dar nu a stat mult la el pentru că a plecat cu tatăl ei în străinătate. Apoi a venit Irina Nistor. Nu-i plăcea *Vocea ei răguşită, care zgâria,* dar l-a impresionat puterea ei de muncă, cantitatea de filme pe care le traducea într-o

64 Din data de 14 ianuarie 1985, apud. Alexandra Bardan, *Oaze de Occident,* în *România de la comunism la postcomunism. Criză, transformare, democratizare,* Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, 2019-2020, coordonatori Dalia Báthory, Ștefan Bosomitu, Cosmin Budeancă, Editura Polirom, Iași, 2020.

65 Alexandra Bardan, *Piața alternativă de produse media în România anilor 1980* (titlu de lucru), volum în curs de apariție.

singură zi. Altfel, *Aveam în permanenţă două-trei traducătoare ocazionale*. Şi un bărbat, pentru dublajul din germană: Mircea Cojocaru. Reţeaua de distribuţie a lui Zamfir funcţiona foarte bine şi domina piaţa video la sfârşitul anului 1985. La acest moment, e interesant să vedem cum arătau lucrurile din perspectiva Securităţii. Acest document cu semnificaţii aparte are data de 29 noiembrie 1985[66]:

SECŢIA a IV-a[67] STRICT SECRET ex. unic

FIŞA PERSONALĂ priveşte pe ZAMFIR TEODOR din Bucureşti.

[date biografice]

Este un tip inteligent şi versat, cu o bogată experienţă de viaţă, are multiple relaţii în rândul intelectualilor, a oamenilor de cultură şi artă, precum şi în lumea interlopă din ţară şi din străinătate, poate să-şi creeze cu uşurinţă relaţii în orice domeniu, să le cultive şi să le permanentizeze.

Are o situaţie materială deosebită: locuinţă în valoare de peste 1.000.000 lei, aparatură video – cu disc şi casetă – în valoare de circa 200.000 lei, casete şi discuri video (peste 300) care depăşesc valoarea de 300.000 lei, şi bijuterii de familie etc. Bunurile respective provin de la sora sa stabilită în străinătate (care şi în

66 Anexa 5.
67 UM 0225.

A FOST CA N FILME

prezent îi trimite anual sume cuprinse între 5-10.000 dolari S.U.A.), vânzarea a două rânduri de case de către părinții săi si în prezent vânzarea unei vile situate pe str. Aviator Jean Texier nr. 4 în valoare de 700.000 lei, precum și din unele afaceri, domeniu în care are o bogată experiență.

La data de 15.03.1983 a fost luat în lucru în scopul atragerii la colaborare, iar la data de 22.06.1983 a fost introdus în rețeaua informativă internă pentru a fi folosit în problema „ETERUL”[68].

De la recrutare și până în prezent a furnizat un număr de 200 informații privind acțiunile și cazurile în lucim la sector, care s-au verificat prin alte surse și mijloace T.O., fiind exploatate la conducerea D.S.S., UM 0610, UM 0800/S și la sectorul 6. A fost infiltrat cu rezultate pozitive în acțiunea informativă „TUDORACHE”, precum și pe lângă unele elemente din țară și din străinătate care prezintă interes pentru organele noastre. A executat 3 misiuni în exterior, îndeplinind în bune condițiuni sarcinile încredințate. Cu aceste ocazii, fără efort valutar din partea unității noastre, a procurat și ne-a predat aparatură tehnică necesară activităţilor informativ-operative, astfel: 2 minicasetofoane Panasonic, un aparat foto Pentax cu teleobiectiv, 1

68 Radio Europa Liberă.

binoclu Super-Zenith, 1 radiocasetofon Sankei TCR-S 9 cu dublă casetă, 1 videocasetofon Panasonic VHS, 1 televizor color marca Loewe, 1 radiocasetofon auto marca a.b.a., a facilitat realizarea unei acţiuni A.V.S. (35.000 fr. fr.) şi a procurat un număr de 95 de cărţi de istorie, rare, necesare activităţii noastre, în valoare de 20.000 lei.

Din măsurile de verificare întreprinse asupra lui până în prezent nu rezultă să fi desconspirat [sic!] legătura cu organele de securitate sau să fi intrat în atenţia vreunui serviciu de informaţii sau contrainformaţii străin.

Este sincer şi atașat organelor noastre, dispune de calităţi şi posibilităţi informative, a făcut proba că poate îndeplini misiuni cu un caracter de dificultate ridicat, în ţară şi în străinătate.

Niciun cuvânt, în tot acest document, despre activitatea lui Zamfir în domeniul video! Se menţionează că deţine „aparatură video", dar nu se spune la ce o foloseşte. în partea introductivă a documentului, cu datele biografice, sunt omise atât prima sa arestare, din 1961, cât şi ultima, cea din 1980. Apoi, nu există nici o referire la bogata sa activitate infracţională de bişniţar, ascunsă sub formulări eufemistice ca „bogată experienţă de viaţă" sau „unele afaceri, domeniu în care are o bogată experienţă". în

AFOST CAN FILME

schimb, sunt scoase în evidenţă numeroase merite: a furnizat un număr impresionant de informaţii, a avut rezultate pozitive, a executat bine misiuni în străinătate, ba chiar a dotat Securitatea cu echipamente de mii de dolari (plus cărţi). S-a mai văzut aşa ceva, un colaborator neplătit

care face cadouri substanțiale Securității? Ca să nu mai vorbim de misterioasa, și neexplicata, „realizare a unei acțiuni AVS[69]" – un indiciu important, asupra căruia vom reveni.

O altă ciudățenie a acestui document este că nicăieri în text nu se menționează numele conspirativ „Zaharia" al lui Zamfir, cum ar fi fost normal și cum se procedează în toate celelalte documente. La fel, nu apare noțiunea de „informator", el fiind descris mai curând ca un agent destoinic și verificat: „a furnizat un număr de 200 [de] informații...", „a fost infiltrat cu rezultate pozitive...", „a executat 3 misiuni în exterior...". Sare în ochi intenția vădită de a-l prezenta pe Teodor Zamfir într-o lumină cât mai bună. Ultimele rânduri ale documentului constituie o călduroasă recomandare, căci „dispune de calități și posibilități informative, a făcut proba că poate îndeplini misiuni cu un caracter de dificultate ridicat, în țară și în străinătate". O recomandare către cine și pentru ce? *Te facem colonel și pe tine,* i-ar fi promis amicii din Securitate. Asta ar fi însemnat transformarea lui Zamfir în ofițer acoperit, situație în care „colonel" era mai mult un titlu decât un grad militar[70]. Pentru coordonatorii săi din Securitate, încadrarea lui ca ofițer acoperit ar fi însemnat o asigurare suplimentară a afacerii video în raport cu

69 Direcția de Informații Externe a Securității a avut atribuții privind operațiunile de obținere de valută, înființându-se în 1975 așa-numitul Sector OV (Operațiuni Valutare), reorganizat mai târziu cu denumirea Acțiuni Valutare Speciale (AVS).

70 A nu se confunda ofițerii acoperiți cu ofițerii deplin conspirați. Sute de funcționari cu poziții de răspundere din diverse ministere și instituții au devenit ofițeri acoperiți, pentru un control mai eficient al Securității asupra lor. Ofițerii deplin conspirați erau spionii implantați în mod „legendât" în țările apusene, adică cu identități false, așa-numiții ilegali ai UM 0101, UM 0102 și UM 0103.

instituția Departamentul Securității Statului, cu Ministerul de Interne și cu șefii de la Partid. Propunerea chiar a fost făcută, ne-a asigurat Zamfir, dar ar fi respins-o Ceaușescu, în două rânduri.

Irina-Margareta Nistor a ţinut evidenţa tuturor filmelor pe care le-a dublat la Zamfir. Şi le-a notat în nişte agende de buzunar, nu mai mari decât un pachet de ţigări. Am extras din agendele anilor 1985, 1986, 1988 şi 1989 (agenda 1987 nu a fost disponibilă) titlurile filmelor respective. Ele vin să completeze substanţial naraţiunea despre afacerea casetelor video şi să deschidă perspectiva în care se regăsesc, dincolo de afacerea lui Zamfir şi de Securitate, toţi cei care „mergeau la video" fără să aibă habar de „întreprinderea" la care participau fără să vrea.

În agenda din anul 1989, ultimele titluri sunt cele din ziua de 20 decembrie. Apoi a venit Revoluţia. Din 4 ianuarie 1990 găsim din nou titluri de film în următoarea agendă. Activitatea la Zamfir a continuat până în 1992, apoi în alt loc, până în 1996. Irina Nistor a păstrat toate agendele, dar pe noi ne-a interesat doar ce a fost până în decembrie 1989,

pentru că atunci a fost finalul adevărat.

Descifrarea titlurilor din agende nu a fost ușoară, scrisul Irinei ne-a pus unele probleme (câteva titluri au rămas neînțelese). Unele titluri sunt traduse în română, cele mai multe,

nu, le-am reprodus întocmai. Pe lângă filme artistice se găsesc şi seriale sau emisiuni de televiziune. Sunt multe „filme cu bătăi” şi cu „ninjalăi”, cum se mai spunea atunci, totuşi Chuck Norris nu ni s-a părut predominant.

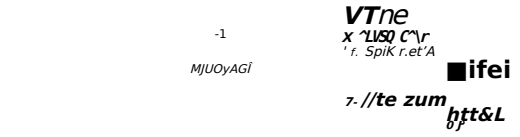

O filă din agenda Irinei-Margareta Nistor (anul 1985) cu titlurile filmelor traduse.

Filmele din agenda anului 1985

04 NOIEMBRIE

LUNI TERMEN STEJĂREL OLARU

Falkland
Night kill

11

NOIEMBRI
E Ben Hur
Ivanhoe
Jivago

I6

NOIEMBRI
E *Big*
Boss
Jocul cu moartea

28 NOIEMBRIE
A fost odată în America Ursul şi cu mine
Philadelphia Experiment
Scrisoarea către Kremlin Boston – criminalul
Goldengirl

OI DECEMBRIE_____
Când s-au stins reflectoarele în Georgia
Binecuvântare ucigaşă

03 DECEMBRIE
The Glory Boy
Poltergeist
Operaţiunea Pettycot

04 DECEMBRIE
Uncommon Valor
Scubby
The stunt man
Asterix Pumnul negru Kung Fu
Coo... Desene (5)
Milionarul fericit

05 DECEMBRIE Jocul morţii Revolta de pe Bounty Sloane
Sâmbătă 14
Ultimul vânător
Ameninţarea

7 *DECEMBRIE*
Moonlight woman
Streets on fire
Jaw III
Escape from N.Y.

8 *DECEMBRIE*
Ragtime
Firefox
Cămaşa lui Christos

9 *DECEMBRIE*
Woman of substance
Stigmatul

10 *DECEMBRIE*
Peeper Omen III
The sign of the four

11 *DECEMBRIE*
Magnum force
Challenge
Siamezele
Vanishing Point

13 *DECEMBRIE* *Panică in Needle Park*
Making love
Megaforce
Black Sunday

14 DECEMBRIE

15 DECEMBRIE
Jandarmul şi femeile Jandarmul din St. Tropez
Pumnul mâniei
Kennedy

20 DECEMBRIE
Kennedy (4h)

25 DECEMBRIE
Paris, Texas
Tarzan
Black Arrow
Desene

The anatomy of an illness
Ransome
Nick cool hand

Este adevărat ceea ce ne spunea Zamfir. Secvenţa din filmul *Chuck Norris vs. Communism,* în care nişte ofiţeri de securitate dau buzna peste el şi-l ameninţă cu pistolul la cap este o invenţie, nu s-a petrecut niciodată în realitate. Ne-o va confirma chiar Mircea Cojocaru, cel care, în film, intervine şi salvează situaţia, chipurile. *Nimeni n-a venit în casa mea să mă forţeze pe timpul comuniştilor,* cum ne-a spus Zamfir. Niciun sectorist nu a sunat vreodată la uşa vilei sale pentru a-l deranja cu întrebări nepotrivite despre activităţile de acolo, de notorietate altminteri şi unele chiar la

vedere. De pildă, lucrările de construcţie. Supraetajarea vilei din Floreasca a fost impusă de extinderea afacerii şi de numărul tot mai mare de videocase- tofoane, pentru care era nevoie de spaţiu suplimentar. în noua mansardă funcţionau cele peste o sută de aparate non-stop *(maxim 150,* mai zicea Zamfir). Erau plasate în stelaje până în tavan, cuplate în grupuri de câte 20 şi acţionate cu o singură telecomandă dintr- odată, iar pe fiecare coloană de aparate se multiplica un film nou. Instalaţia electrică a casei nu ar fi rezistat la acel consum extrem, aşa că Zamfir şi-a făcut una nouă, specială. La acel moment, consumul de curent electric era restricţionat prin lege pentru cetăţenii RSR. Cetăţenii de rând.

„Caseta era mai tare decât valuta pentru că îţi făceai relaţii cu ele", îşi aminteşte şi Serghei Mizil, fiul liderului comunist Paul Niculescu Mizil, care, la rândul său, începuse o mică afacere în domeniu. „Noi am început printre primii, grupul nostru, pentru că noi aveam piloţi în familie care aduceau casete, şi atunci aveam casete la prima mână. Zamfir lucra cu noi în paralel, dar el a dus chestia asta foarte sus." Mizil îşi cumpărase „20 de playere care trăgeau odată" şi comanda lista cu filme piloţilor TAROM sau le aducea personal, când călătorea în Occident. „Luam casetele, le dădeam lui Dorel[71] care le traducea şi apoi le multiplicam noi. Casetele virgine le aduceam din

71 Despre această relaţie, Zamfir nu ne-a spus nimic.

străinătate. Cred că făceam vreo 20-30-40 de casete pe zi. Aveam o rețea de distribuitori, mulți din provincie. Câștigam cam o Dacie, o Dacie și ceva pe lună. Dar eu nu eram dintre cei mai productivi. Erau unii care câștigau mult mai mult. La mine a început de distracție. Nu m-am ocupat personal, făcea cineva din familie, banii se împărțeau cu toată lumea. Pe Zamfir, pe timpul ăla l-am cunoscut. După aceea am ajuns și rude. Un om foarte interesant, din punctul meu de vedere. Avea o filosofie a lui și mi-a plăcut cum a organizat totul."[72] „O Dacie, o Dacie și ceva pe lună" era prea puțin față de realizările lui Zamfir care, cum spunea și Mizil, „a dus chestia asta foarte sus". Afacerea lui, în 1986, ajunsese deja la apogeu, căci muncea din greu și dormea puțin. Ca să fie mereu pe fază, își pusese o canapea în „laboratorul" de la mansardă și dormea noaptea acolo: *Când începeau să țăcăne aparatele, mă trezeam, verificam fiecare lot în parte cum s-a imprimat, schimbam casetele.* Aparatele țăcăneau într-adevăr când banda ajungea la capăt, înregistrarea se oprea și caseta se derula automat. Ziua, când mai ieșea în oraș, stătea cu ochii pe ceas și se întorcea la vilă frecvent, pentru aceeași procedură. Folosea casete VHS de trei ore (E-180), pe care punea două filme de câte o oră și jumătate. Dacă erau ceva mai lungi, le ajusta. Cam la fiecare trei ore ieșea o

72 Interviu cu Serghei Mizil, realizat în ianuarie 2024.

şarjă de copii, respectiv vreo 1 000 de copii în 24 de ore. Pentru a le realiza, Zamfir avea deci un necesar de 1 000 de casete noi, virgine, zilnic, adică vreo 30 000 pe lună (câteva camioane?), respectiv 360 000 pe an. Chiar dacă luăm în calcul faptul că unii clienţi aduceau casete la schimb, sau că se mai găseau casete video virgine prin Shop-uri, necesarul uriaş al lui Zamfir nu putea fi acoperit în flux continuu decât pe căi şi cu mijloace speciale, accesibile doar Securităţii. Nu a rămas în pană niciodată.

Şi de filme noi avea nevoie Zamfir permanent. Când nu se mai ducea la Londra să le aducă, trimitea pe alţii. Oricum, casete cu filme ajungeau în ţară destule şi pe numeroase căi, asta nu era o problemă. Ca sursă alternativă de filme sau emisiuni atractive în general, a adus şi instalat pe casă două antene parabolice mari, de trei metri diametru, *cum nici Securitatea nu avea,* zicea el. Pentru instalarea lor pe acoperiş a adus iarăşi constructori, pentru că trebuiau ancorate foarte bine, să nu le doboare vântul, îşi amintea. Accesând astfel programele

TV prin satelit din lumea largă, Zamfir profita de o sursă unică în România de emisiuni și filme pe care le înregistra și multiplica.

În această adevărată uzină din strada Aviator Șerban Petrescu, Zamfir avea nevoie, evident, de niște ajutoare. L-am întrebat cine și câți erau aceștia. Ne-a spus că erau oameni verificați, din rețeaua lui. Ca Vasile Dihel, fost aviator. Sau verișorii Tudoréi și Aurel[73]. Șoferul era Victor. De întreținerea aparatelor aveau grijă frații Șerban și Bogdan Oghină, împreună cu Mihai Tripșa. Contabil nu avea, de asta se ocupa personal. Din cele aproximativ 1 000 de copii realizate zilnic, cam jumătate le dădea gratis, ne-a spus el, erau „obligațiile" pentru amicii din Securitate, Miliție, Procuratură și Partid. De pildă, prim-secretarul de partid de la Tulcea, care venea personal să ia filme, potrivit lui Zamfir. *Veneau atât de mulți...* Mai rămâneau, din producția zilnică de casete, circa 500, pe care le luau angrosiștii din rețeaua lui. Cu 1 000-l 200 de lei bucata. Faceți socoteala. Un venit de 500 000 de lei pe zi v-ar aranja?

Știam că pe ușa lui Zamfir nu intra niciun necunoscut (sau era imediat dat afară dacă reușea). Veneau „prietenii", veneau vedete ale epocii, veneau oameni recomandați. în ceea ce-l privește, Harry Szavu s-a recomandat singur, la telefon. Avea numărul (33.38.50) de la unul dintre angrosiști. Asta s-a întâmplat în 1986 și Harry a devenit apoi un om de-al casei.

Noi l-am cunoscut în 2020. îl rugase Zamfir să vină să ne cunoască. A fost o întâlnire extrem de interesantă.

Dintre foștii colaboratori ai lui Dorel, probabil că Harry nu este cel mai tipic reprezentant al acelei categorii de personaje. Nu te

73 Aurel Mîinea (informatorul „Mîndru" al UM 0544).

aștepți să afli de la un fost traficant că, elev fiind, a obținut locul trei la Olimpiada Internațională de Fizică, sau că, în timp ce era un student bun și asculta regulat Radio Europa Liberă, în același timp era „băiat de stradă" (expresia lui) și cumpăra/vindea dolari la negru ca ocupație de bază. Dar așa a fost.

Când l-a cunoscut pe Dorel, în 1986, tocmai devenise student la Politehnică și, băiat sărac din provincie într-o capitală nu tocmai prietenoasă, trebuia să se „descurce". Inițial, luase casete video de la Petrică Albu, un traficant din Balta Albă. Petrică, la rândul lui, lua casete de la Dorel, dar le recopia și remixa (un film plus umplutură pe o casetă de două ore) de o manieră care nu-i plăcea lui Harry. Așa că a făcut rost de numărul de telefon al lui Dorel („cam toți știau de el și unde stă"), l-a sunat de introducere și s-a prezentat la vilă. Zamfir l-a primit și, ca un traficant de droguri care-și ademenește un nou client, i-a dat primele casete pe gratis. De sămânță, cum se spune, iar sămânța a rodit repede.

La căminul studențesc din Regie, Harry și-a amenajat un fel de apartament de trei camere (cu șpagă la administrație era posibil orice). Avea trei aparate video și șase televizoare. De la Dorel lua săptămânal 20 de casete, și se achita cu casete virgine la schimb. Nu-l interesa recopiatul casetelor, avea alt sistem. La cămin își făcuse o rețea de distribuție prin cablu, alimentată cu filme de un *player*. „Abonații" plăteau 10 lei pe film vizionat (20 de lei pentru cele porno), iar Harry colecta în fiecare dimineață vreo 500 de lei. Milițienii veneau și se uitau gratis, împreună cu soldații din patrulele lor. Celelalte două videocasetofoane le închiria cu 500 de lei pe noapte – aparatul cu o casetă. Apoi vindea casetele vizionate.

Dar nu asta era pentru Harry principala sursă de venit. El era un valutist profesionist, putem spune, ocupație foarte profitabilă, dar și riscantă. Cumpăra dolarul cu 90 de lei de la studenții străini și îl

vindea cu 110. Nu ducea lipsă de clienţi. Protecţia o asigurau miliţienii de stradă, aşa-numiţii sectorişti, care îşi luau partea. Probleme erau doar când veneau razii „deasupra", cum s-a exprimat el, de care nu ştiau nici sectoriştii. Din când în când, şefii din Miliţie trebuiau să arate că fac treabă şi să raporteze rezultate. La asemenea razii, pe Harry l-au „pus jos" de două ori: odată la hotelul Intercontinental, când a înghiţit 100 dolari, şi odată în Amzei, când a înghiţit 300. Doar aşa a scăpat. Ne-a explicat că n-aveai cum să ascunzi dolarii, ideea era să-i ţii în mână, împăturiţi cât mai compact, şi la nevoie îi înghiţeai. Pedeapsa pentru traficul de valută era şapte ani de închisoare.

Probabil că, în aceste condiţii, schema cu casetele video era pură relaxare pentru Harry. I-a plăcut atmosfera de la vilă, a remarcat opulenţa şi, mai ales, starea de absolută siguranţă: „protejaţi total" spunea el că se simţeau acolo, vila fiind „un sanctuar". L-am întrebat ce părere avea despre complicitatea Securităţii. „Zamfir era pe faţă că lucra cu băieţii, nu puteai să ai altfel acoperirea şi susţinerea aceea. Nu există protecţie pe gratis. Securitatea avea sigur un interes." I-a cunoscut „pe cei doi traducători", Irina Nistor şi Mircea Cojocaru, pe cei câţiva asistenţi care aveau grijă de „producţie". A remarcat multă „lume bună" venind şi plecând. Când îl întrebăm de nume, îşi aminteşte de... Nicu Ceauşescu. Poftim? Da, a fost pură întâmplare. Harry venise într-o după-amiază, neanunţat, şi a dat nas în nas cu Nicuşor. Zamfir l-a uşuit imediat. Ce căuta Nicu Ceauşescu acolo? Venise şi el pentru casete? Probabil, nu ştim. Harry crede că venea pentru altceva, dar... Nu l-a întrebat nici pe Zamfir ce căuta „prinţişorul" la el, i s-a părut prea delicat subiectul. Nouă, Zamfir, ne-a spus că nu a avut niciodată contact cu cei din familia Ceauşescu.

Despre Radio Europa Liberă a venit vorba de mai multe ori în

discuția cu Harry. Da, își făcea timp să asculte „cu plăcere, pe toți îi ascultam: Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, emisiunea aia frumoasă, Actualitatea Românească”. în liceu (l-a făcut la internat într-un oraș de provincie) a avut chiar neplăceri din cauza asta. Asculta Europa Liberă pentru emisiunile muzicale, cineva l-a turnat și a fost luat la întrebări. Dar s-a descurcat. După revoluție, inginerul Harry a mai făcut o facultate (ASE), a lucrat în companii mari și s-a apucat de treburi serioase. Este un prosper om de afaceri acum și o prezență agreabilă.

L-am rugat pe Harry să ne mai spună cum l-a perceput pe Zamfir la vremea respectivă, să ni-l descrie puțin. Și am aflat că se purta ca un „stăpân rău”, era agresiv verbal. Vorbea urât, „te jignea de dimineața până seara”. De față, Zamfir a confirmat nonșalant, precizând că avea „școala” lui Tudor Stănică, de la el a învățat să înjure ca la Miliție. Dar, a adăugat Harry,
jignea numai „când avea galerie”, când erau prezenți și alții. Ca să-și demonstreze și el autoritatea față de cineva. Realizând, probabil, că el nu-și mai aparținea.

Filmele din agenda anului 1986

06 IANUARIE
Omul Condor
Porky's
Desene

07 IANUARIE *Dune*
Onionfield
Desene
Amigo

23 IANUARIE
Cruising
Thefruit is ripe
The last exam
Formula

28 IANUARIE
Ianus Il Orca
Orient Express
Dinastia

05 FEBRUARIE
Naşul (2)
Sunetul muzicii

10 FEBRUARIE
Cal
Fecioara si stigmatul Ultima întâlnire

15 FEBRUARIE
Moonraker – J. Bond Ofiţer şi gentleman

Scarface
Pradă vulturilor
Hello Dolly
Aurul Reichului

16 FEBRUARIE

20 FEBRUARIE
Domnul Miliard
Sobolanii A 25-a oră

28 FEBRUARIE
Deception
Casanova

02 MARTIE
Vânătorul de cerbi The Dirty Dozen

15 MARTIE
Junkman
R.S.V.P.
When time runs out
Alice
Magnum Spasme

16 MARTIE The last horror Una din neveste a dispărut

Aventuriii Title shot Micul război ucigător
Elephant track

06 APRILIE

100 pusti
Every which way but loose Ultima luptă

8 APRILIE
Omul cu lentilele ucigase The big red one Royal Flash

9 APRILIE
Butch Cassidy and the Sundance Kid Labirintul

15 APRILIE
Tom Horn Pancho Villa Never so few

19 APRILIE
Cotton Club Profesiun ea

25 MAI
Mad move Evergreen

30 MAI
Lace Missing in action Ostateca Ninja

09 IUNIE
Tight rope Thunderbolt and Lightfoot The Deception s Double trouble Plenty

Tamarind seed Act of passion The Judgement

10 IUNIE
Rich and famous Sharky's machine Hard contract High ice

11 IUNIE
The dirty dozen next mission Lady Ice Code name Wild Geese A Team My fathers sins

12 *IUNIE*
Silent race Octogonul (Chuck Norris)

13 IUNIE
Breakthrough Purple Hearts Purple plain Her life as a man Breakdance I

l6 IUNIE
Merry Christmas, Mr. Lawrence Airwolf The looking glass war Star trek Witness Shining

Kansas City massacre Taxi Driver Electra glide in blue The chalk garden The Holcroft covenant

25 IUNIE

Mayday at 40000feet Freebie and the Bean Family business El Condor

28 F

Dial Mfor Murder Octogonul – Chuck Norris A view to a kill Who is Harry Kellerman?

29 IUNIE

Dragon dies hard Heavens Gate Violent Rome Acapulco Gold The Awakening

'3 IULIE

Exorcistul Rollover Moonshine war Blood relatives

5 IULIE

Top Secret Band wagon Comedy big parade Coffee, Tea or Me Golden rendezvous

6 IULIE

The highest honor The year of living dangerously Space riders

10 IULIE

Alfredo Alfredo Zbor deasupra unui cuib de cuci Magicianul

12 *IULIE*

How do I live Sybil Red Down War Games Indiscreet

13 IULIE

Shaft's big score Starsky and Hutch Anatomy of seduction The Buddy System

I6 ii

The Affair Perfect gentleman Sheena

18 IULIE

Hopscotch Huntsman

19 *IULIE* *Ransom Arthur The Railway children*

20 *IULIE* *Grease I Grease II*

25 *IULIE*

Hammer Blue Thunder

1 AUGUST

Isus din Nazaret
Drumul spre
China Iubire de tată

2 AUGUST
Stryker
Tender is the night Blackout

3 AUGUST
V like in Victory
Atac împotriva orașului Războiul pierdut

20 SEPTEMBRIE
Willie Boy
Hannibal
The night the city screamed
Superficious

26 SEPTEMBRIE
Mi se spune
Bruce
Mireasa
Black
Sunday
Vineri 13
Bronx
warrior

28 SEPTEMBRIE
Păsările
Never say never again

03 OCTOMBRIE
Fericitul Alexandru
Garde a vue
Ultimul domiciliu cunoscut Cincinnati Kid

05 OCTOMBRIE
Obsession
High society
Boomerang

18 OCTOMBRIE
Dangerous company
Fake-Out
True rider
Second degree
Balul vampirilor
Dragoste la prima vedere
The Destroyers
Tilt

23 OCTOMBRIE
Diaboliquement votre Not for publication
Knight rider
Master
They all laughed

24 OCTOMBRIE

Venom

Scorpio

26 OCTOMBRIE

The hot rock

The beach girls

15 NOIEMBRIE

Ostermann weekend

Peace

Chelle Bliss - Up Crime - bustersNOIEMBRIE

16

Up

killers - Bandolero

31 OCTOMBRIE

Beyond the door

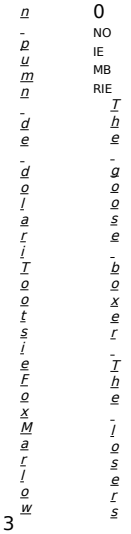
0
NO
IE
MB
RIE
3
n
-
p
u
m
n
-
d
e
-
d
o
l
a
r
i
T
o
o
t
s
i
e
F
o
x
M
a
r
l
o
w
T
h
e
-
g
o
o
s
e
-
b
o
x
e
r
-
T
h
e
-
J
o
s
e
r
s

02 NOIEMBRIE

Coco on Spiderman Shoot the Moon Bunul, Răul și Urâtul What's new pussycat? Lady Caroline

Whose life is it anyway

14 DECEMBRIE

Întoarcerea în Eden - Miami

i
V
i
c
e
M

a
g
n
a
t
u
l

0
5

N
O
I
E
M
B
R
I
E

S
t
a
r
s
k
y
&

H
u
t
c
h
T
h
e
L
o
r
d
o
f
t
h
e
R

l6

09

NOVEMBRE Child of love Sexthrough window All things

catraz DECEMBRE Mercenarii Unmoment de viat à Hoodwink The Fog The sque

ez e

19 DECEMBRIE

Bushido blade
Desene

Valea morţii
Who dares wins Silver streak

AVEAM BANI, AVEAM PUTERE, NU O PUTEAM GESTIONA...

Adică, ce să mai faci cu atâția bani și atâta influență? Planuri de viitor nu-și făcea, ne-a spus Zamfir. Trăia prezentul fără rezerve: *Aveam viață triplă, nu dublă*. Un venit de 500 000 de lei pe zi înseamnă 15 milioane pe lună, 180 milioane pe an. Nu rămâneau la el toți banii, probabil că nu rămânea la el decât o mică parte. Dar era destul pentru toată lumea, arhisu- ficient. Oricum, *Cu banii nu aveam ce să fac*. Bun, dar despre câți bani vorbim totuși? *Nu mai țineam socoteala*. în afară de vila din Floreasca, a mai cumpărat una în zona Domenii, cu două milioane. Avea două mașini Dacia, nimic care să bată la ochi (dar cu număr mic). în filme și aparatură investea cam 50 000 de dolari pe an. *Strângeam aur* (avea deprinderea și tehnica). Amantelor, cu care se făIea, le-a luat case, mașini... Cât privește distracția, nu prea mai existau asemenea posibilități în Bucureștiul întunecat din acei ani. Totuși, *Era vârsta futu- tului* – Zamfir derapa adesea în vulgarități *beției, nebunelii*... Restaurantele erau obligate să închidă deja la ora 22. Da, mai existau câteva locuri speciale, ca barul Melody de la subsolul blocului Patria. îi plăcea, mergea acolo cam o dată pe săptămână, în compania colonelului Stanică. Evident că îl cunoștea și pe Viorel Păunescu, cel care ținea

barul Melody cu regim special de funcţionare şi o clientelă selectă: *Toţi ştabii aveau vieţi paralele.* Cunoştea multă lume, iar mulţi îl cunoşteau pe el. îl vizitau la vila din Floreasca şi erau primiţi, pentru că erau vedete. Veneau după filme. I-a pomenit pe Florin Piersic, pe *Temeşan cu o cântăreaţă blondă,* nu-şi mai amintea numele. Arşinel venea împreună cu soţul Stelei Popescu (Puiu Maximilian). Venea şi Ştefan Bănică. Ba şi Sergiu Nicolaescu lua filme de la el. Pentru toţi aceştia avea un preţ special: 2-300 lei caseta.

Tot la vila din Floreasca aveau loc întâlnirile cu cei din Miliţie şi Securitatea. Zamfir ştia de sediul din strada Batistei al CIE[74], dar nu a mers acolo niciodată (zicea el). Se întâlneau numai la vilă, cu un whisky, o gustare: *Ei veneau la mine.* Pentru Zamfir, contactele principale au rămas Tudor Stănică şi Ioan Riti. Dar pe lângă aceştia au mai apărut şi alţii. Riti, îşi amintea el, i-a adus pe Ristea Priboi şi pe Măierean, colegi de la UM 0225. Stănică i l-a prezentat pe Vasile Gheorghe, omologul său de la Securitate (şeful Direcţiei a Vl-a Cercetări penale)... *Nu a fost unul care să nu-mi fi intrat în casă.* Când nu-i intrau în casă, îi cunoştea „pe teren", ca pe Alexandru Tănăsescu, la Viena, pe Gheorghe Dragomir, care îl aştepta în vamă când revenea în ţară, şi cine ştie câţi

74 Strada Batistei nr. 25, actualul sediu al înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

alţii asemenea.

Totul părea pus la punct perfect, dar... poți să știi? Mă așteptam tot timpul la o bombă. Adică? în momente de luciditate mă gândeam că s-ar putea să vină odată să ia tot. Dar știam atât de multe despre tot partidul lor... Zamfir era deci

conştient cât de precar era, în fond, acel eşafodaj de „prietenii" simulate şi cât de periculos s-ar fi putut manifesta pentru el, pentru existenţa lui de nabab clandestin, chiar şi o mică defecţiune în sistem – o rivalitate între Servicii (sau ofiţeri), o neglijenţă, un derapaj, o ranchiună, un denunţ „sus" la Partid – s-au mai văzut cazuri. Dar a fost totul bine.

„Să coordonez să meargă totul bine" era misiunea sa pe lângă Zamfir, ne-a spus Mircea Cojocaru. A venit şi el, ca Harry, chemat să ne întâlnească. Pe uşă a intrat un tip ras în cap, cu o bărbuţă cănită, în pantaloni de camuflaj şi bocanci. La remarca lui Zamfir că arăta ca un luptător din filmele de acţiune, Cojocaru a precizat imediat că e maestru karatist, specialist în „atac militar". *Să nu ne bați*, a glumit Zamfir. Un fel de Chuck Norris de Dâmboviţa, ca să rămânem în domeniu, căruia îi plăcea să se înconjoare de o aură de mister cam artificială. E

„trecut în rezervă”, a fost ofițer, „om de acțiune”[75]. Fusese traducătorul de limbă germană din fabrica de casete. Cum o învățase așa de bine? „Păi, m-am născut la Berlin”, ne-a lămurit el. Tatăl său, Emil Cojocaru, era consul general acolo în 1958. La începutul anilor 1960 s-au mutat la Viena, de unde tatăl său, „ca să știți, a condus, de fapt, rețeaua Caraman, de la Paris[76]”. Era, deci, din Securitate. „Tata a murit iradiat în

75 Dosarul de ofițer de Securitate al lui Mircea Cojocaru nu a fost identificat în arhiva CNSAS.
76 Rețea de spionaj a Securității care a activat la Paris în anii 1960 sub coordonarea lui Mihai Caraman.

1972 pentru că a spart NATO, ăia s-au răzbunat". Acest debut al conversației ne-a cam pus în gardă...

La vila din Aviator Șerban Petrescu, Mircea Cojocaru a apărut „prin 1987-88". Cum a apărut, a fost trimis? „Cam așa, cam așa". Trimis de cine? „Asta nu pot să vă spun". Fusese cadru CIE, evident, dar aveam nevoie de detalii, de amănunte mai concrete. A spus la un moment dat că era locotenent major atunci, și: „Eu am fost acolo și îngerul păzitor".

Din una în alta – nu a fost o discuție simplă, era arogant și sibilinic – reiese că la Securitate a existat o echipă care superviza afacerea video. Când a fost ea creată? în 1985? „Era formată când am venit eu acolo împreună cu alți doi oameni de încredere, erau deja constituiți". Constituiți de cine, din cine? „Altceva nu vă mai spun". Noi insistăm. Vrem să știm din ce unitate a Securității externe a făcut parte. „Lucram undeva..." Era UM 0110[77]? „Vă apropiați, vă apropiați..." Era la contra-spionaj? „Chiar la spionaj eram". Apoi: „De CTOT[78] ați

77 Din ordinul lui Nicolae Ceaușescu, în 1972, la aproximativ patru ani de la invazia în Cehoslovacia a trupelor Tratatului de la Varșovia din august 1968, s-a înființat în cadrul Securității o structură care să supravegheze și să combată activitatea serviciilor secrete „frățești", respectiv a celor din țările socialiste. Inițial a avut indicativul UM 0920/A și a purtat denumirea „Contraspionaj est", fiind condusă de locotenent-colonelul Constantin Iosif. După fuga generalului Pacepa în 1978, unitatea a primit un nou indicativ (UM 0110) și a fost redenumită „Contraspionaj țări socialiste". Ultimul ei șef, din 1983 până în 1989, a fost Victor Neculicioiu. În jargonul Securității mai era cunoscută drept unitatea „anti-KGB".

78 Comandamentul pentru Tehnică Operativă și Transmisiuni, în care erau grupate următoarele structuri: Unitatea „R" (transmisiuni), Unitatea Specială pentru Instalații Tehnice („T"), Unitatea Specială „S"

auzit?

Acolo aveam biroul." Dar adăuga imediat că mai avea „birouri" şi în alte locuri. N-am avut spor. A mai spus doar că a recunoscut mulţi generali care veneau la Zamfir, dar nu a dat nume. „Noi, ofiţerii..." era expresia introdusă de el repetat pentru a ne impresiona prin cugetări de cazarmă despre loialitate şi onoare. Cât priveşte afacerea cu casete video, „Numai pe el îl lăsam, că mai apăreau şi alţii". „E un geniu", tot repeta el despre Zamfir, spre vădita satisfacţie a acestuia. „A fost ideea lui. A jucat cel mai formidabil [sic!] rol, perfect în tot ce făcea".

Mircea Cojocaru ne-a confirmat că nu a trebuit să facă pe eroul şi să-l salveze pe Zamfir de nişte securişti ameninţători care au dat buzna în vilă. Respectiva secvenţă din *Chuck Norris vs. Communism,* relatată chiar de el în film, este ficţiune. „Nu ştiu ce au vrut să facă ei din film, dânşii le-au combinat cum au vrut", s-a scuzat el dând vina pe montaj. Ceva oarecum asemănător s-a petrecut abia în zilele revoluţiei din decembrie 1989, „în timpul degringoladei" (aprecierea lui Cojocaru, pentru care revoluţia a fost „o cacialma"). Atunci au venit la vilă, să o controleze, nişte soldaţi conduşi de un ofiţer. Chiar i-a cazat un timp, spunea Zamfir, care s-a simţit probabil protejat de ei în acele zile tulburi. Altfel, cum ne-a mai spus, *Nimeni n-a venit în casa mea să mă forţeze pe timpul comuniştilor*. Revenind la film, doar faza cu

---

de interceptare a corespondenţei, Serviciul „C" de corespondenţă, Unitatea Specială „P" de producţie şi cercetare şi Unitatea Specială de Aviaţie.

procurorul dat afară e reală. Îl chema Horia Nelega[79] şi era procuror-şef adjunct pe capitală, îl anchetase pe Dorin Tudoran în primăvara anului 1985 (îl ameninţa cu închisoarea pentru „parazitism") şi probabil că în acest context îl descoperise pe prietenul „Zaharia". Apreciat ca un „dur", Nelega s-o fi gândit să-şi aplice metodele de anchetator într-un şantaj asupra lui Zamfir. A avut probabil surpriza vieţii lui când a fost trimis la plimbare complet neprotocolar, realizând tardiv că relaţiile lui Zamfir depăşeau cu mult statutul său de temut procuror-şef adjunct al Bucureştiului. *Eram atât de puternic... Cum să-şi permită orice organ...* După revoluţie, Zamfir a avut pază la poartă, „coordonată de mine", a precizat Mircea Cojocaru.

Referitor la discuţia cu noi, el l-a atenţionat la un moment dat pe Zamfir cu cuvintele: „Să vă redeschideţi trecutul nu are niciun sens". *Trecutul meu nu e bun, nu e rău,* a fost replica lui Zamfir. Ce simplu!

79 Horia Nelega (?-1994), procuror şef-adjunct al Capitalei, unul dintre anchetatorii scriitorului Dorin Tudoran. Potrivit lui Teodor Zamfir, l-a dat afară din vila sa pe Nelega, distrugându-i aparatul video.

Filmele din agenda anului 1988

09 IANUARIE

The beast must die Kujo
The light at the edge of the world Ulzana

10 IANUARIE

Godzilla
The Jerk

16 IANUARIE

Checkmate
Savage encounter
Marine issue
Blackout
New York, New York Dreams lost dreams Only when I laugh

21 IANUARIE The Mechanic
Love and bullets La cage auxfolles Something wrong in paradise The blood from the mummy's tomb Cover Up One desire Horizons West

23 IANUARIE

These magnificent men and their flying machines Cartoon
The Kid from Brooklyn Fathom
Mr. Blue Blue Hawaii
Singing in the rain

24 IANUARIE

Inside out Churchill
No way out Hill
Street Blues Starsky & Hutch

28 IANUARIE

Liana Harem
Beverly Hills
Madame Payton
Place Fun in Acapulco

30 IANUARIE

Casino Royal Tough Guys
Things are tough all over Vengeance Assassination

04 FEBRUARIE

Brazil

The London

Connection 07

FEBRUARIE

Harem
Charlie Chand and the curse of the dragon
Youngblood Nice Dreams
The life and times of Grizzley Adams
Poltergeist II The Fly
Crocodile Dundee
Wanted dead or alive

13 FEBRUA

LIVIU TOFAN ,, STEfiAREL OLARU

11 FEBRUARIE *RIE Robin Hood Bitch Monsignor The Silent Partner*

14 FEBRUARIE *Fame Moonlighting The Mole Lannee des meduses Miami Vice Gwendoline*

18 FEBRUARIE *Houseboat MacGyver Desene*

20 FEBRUARIE *Night Rider Gulliver El Dorado*

28 FEBRUARIE *Verdict Paternity This wonderful crook Midnight Lace Equalizer Defcon 4 Tuff Turf Chiller*

20 MARTIE *A Soldier's Story Sun Flower Tora Tora Tora Hello and Goodbye*

1 MAI *Roller boogie Lovebug The world according to Garp The great race*

2 MAI

0$ MARTIE *Lost in Space The Little Ark Big Jake*

04 MAI *The Killer wouldn't die Birds of Pray*

08 MAI *Black Sheep Squadron Desene*

21 MAI *Rough Cut Death Cruise Desene*

A FOST CA-N FILME

15 IUNIE *American Anthem Maximum Security Death Squad* ***26*** *IUNIE*
Dirty Dancing Oh, God! You Devil Borderline Eyes of Laura Mars The Impossible Spy

09 IULIE
Death Game II Mission: Terminate The Dragon Snake Fist Fear City

30 IULIE
Take your best shot Queenie ***4*** *AUGUST Perry Mason Returns Osterman Weekend The Nun Gone with the wind*

12 SEPTEMBRIE
Monte Carlo Ryan's Daughter 14 SEPTEMBRIE Shaolin
In the heat of the night Missing in action III Frantic Miami Vice Three days of the Condor Spartacus Solomon și Saba Disappearing

25 SEPTEMBRIE
Blue Thunder Dynasty Obsessed with a married

02 OCTOMBRIE
Wall Street Ironweed

17 SEPTEMBRIE *Overboard Hot Chili*

12 OCTOMBRIE
Fatal Attraction Like father like son

14 OCTOMBRIE
The Running Man UFO The Telephone The Principal

16 OCTOMBRIE
Teen Wolf Too Courage Big Country Death Wish Rosie

04 NOIEMBRIE
Crossings Who is the Boss Golden Girls

LIVÎU TOFAN • STEJĂREL OLARU

05 NOIEMBRIE

Chanel solitaire Sicilianul The Princess Little shop of horrors

09 NOIEMBRIE

Moon Spinners Inner Space Deal of the Century Diary of a Perfect Murder

13 NOIEMBRIE

Heartbreak Ridge Sudden Impact

18

Dead Mans Folly Air Wolf Miss Universe 88 Fantasy Bland Dream scape

19 NOIEMBRIE

Sellout Wiseguy

20 NOIEMBRIE

Wise guys Liar's Moon Under the influence Night of Courage Convicted Psychose Phase 3

29 NOIEMBRIE

Enigma Amityville Benny Hill Rambo III Death in Space

30 NOIEMBRIE

Follow that Camel Hostile Witness Jack and Mike

22 NOIEMBRIE

Wet Gold, Solid Gold Spencer for hire When time ran out Benny Hill

25 NOIEMBRIE *Fort Saganne The case of a shooting star Risky Business Black market baby*

NOIEMBRIE

NOIEMBRIE

Up the front Shenk's Paradise The Graduate The Penalty Phase

04 DECEMBRIE

Wiseguy III Wiseguy IV Wiseguy V The Heavenly Kid

26

A FOST CA-N FILME

19 DECEMBRIE

Mistress Jack and Mike
Jack and the Fatman
Full circle again

3 1 DECEMBRIE

28 DECEMBRIE

The Gambler Blood Vows

Checkered Flag or Crash
Brotherhood
Jack and Mike

Această remarcă a lui Zamfir chiar ne-a făcut să râdem. Nicio şansă, am replicat noi. Oare îl preocupa posteritatea? *Sunt interesat de dialogul cu dumneavoastră.* Lumea îl cam uitase, nu mai era important pentru nimeni – la cât de important fusese odată! – şi vanitatea lui probabil că suferea. Imaginea sa din *Chuck Norris vs. Communism* nu-l satisfăcea deloc, şi-ar fi dorit probabil rolul principal – *Filmul este calat pe Irina Nistor* –, iar frustrarea îl făcea să-l respingă pauşal: *Nu e adevărat filmul niciun pic. Ce-am văzut în film, n-am trăit. Nimeni nu mi-a pus pistolul la cap, cum am văzut în film.* Această frustrare (poate şi invidie) se răsfrângea automat asupra Irinei-Margareta Nistor, despre care a spus de mai multe ori, chiar şi în prezenţa ei, că a bănuit-o mereu că era de la Securitate: *Am certitudinea mea.* Bazată pe nimic, o alegaţie nu tocmai elegantă din partea „domnului inginer", tentat să tragă totul la nivelul lui, adică în jos, ca să se simtă el mai bine.

Tot în contextul vanităţii sale, Zamfir mai avea o nemulţumire: dosarul lui de la Securitate, aflat astăzi la CNSAS. *Nimic bun în acest dosar,* a constatat el, cu vădită dezamăgire, după ce i-am arătat fotocopiile. Adică nimic de bine despre el. La ce s-o ii

aşteptat? Dar noi? Fapt este că şi noi ne-am aşteptat la ceva mai mult din partea acelui dosar. Şi cu siguranţă am fi aflat mult mai multe dacă dosarul ar fi ajuns integral în arhiva CNSAS. Dar nu este.

Dosarul despre care vorbim a fost arhivat la CNSAS cu numărul 47733, fond SIE. Ultimul acronim ne arată că a fost transferat din arhiva Serviciului de Informaţii Externe, succesorul direcţiei de spionaj a regimului comunist şi moştenitorul respectivei arhive.[80]

Dosarul pare a fi incomplet chiar şi pentru un ochi mai puţin familiarizat cu astfel de documente de arhivă. Coperta însăşi este neobişnuită: absolut goală, fără niciun fel de antet (al Ministerului de Interne), doar cu numărul 47733 scris de o mână grăbită, însă acest fapt nu ne ridică suspiciuni pentru că acesta era tipicul celor care se îngrijeau de arhivă în serviciul de spionaj al regimului comunist. Urmează o filă care cuprinde un „TABEL cu ofiţerii care au cunoscut cazul (au ţinut legătura, au consultat sau au lucrat cu dosarul, au participat la analize, întâlniri sau alte împrejurări)" cu rânduri şi coloane, însă doar un nume este menţionat: „Mr. Rotaru Ioan 225/f-6". Cu alte cuvinte, între martie 1983 şi decembrie 1989, niciun alt ofiţer de Securitate nu a luat la cunoştinţă cazul lui Zamfir şi

80 în arhiva CNSAS a mai fost identificat dosarul MFR 12167-CT de la Securitatea regiunii Dobrogea referitor la deţinutul Zamfir Teodor la penitenciarul Tulcea.

nu a consultat dosarul în afară de maiorul Rotaru-Riti, ceea ce este greu de crezut. Dar şi foarte convenabil pentru toţi acei „prieteni" ai lui Zamfir care au vrut să rămână anonimi. Riti, astăzi decedat, pare să fi fost „urma care scapă turma". Tabelul a fost refăcut în 1990. Poate cu scopul de a ascunde identitatea unor foşti ofiţeri de Securitate, deveniţi între timp ofiţeri SIE?

Urmează opisul, adică lista completă a documentelor conţinute în dosar, trei pagini cu rânduri şi coloane: numărul curent şi data documentului respectiv, o scurtă descriere a documentului şi numărul filei/filelor respective, toate filele din dosar fiind numerotate în ordine crescătoare. Confruntând conţinutul dosarului cu opisul, se observă uşor dacă lipsesc sau nu file. La prima vedere, acest „dosar personal" al lui Teodor Zamfir pare complet, în sensul că nu lipseşte nici o filă din cele 92 consemnate în opis. Remarcăm însă că ultimul rând al opisului (poziţia 51) pare „corectat": pe toată lungimea lui se disting ştersături, sunt nişte pete mai deschise la culoare, peste care sunt trecute datele ultimului document, cu alt scris decât până la poziţia 50. De parcă cineva ar fi intervenit şi ar fi ordonat: Ajunge!

De unde vine această bănuială? Vă explicăm. Toate filele, cum spuneam, sunt numerotate în ordine. Numerele sunt scrise de mână în colţul din

dreapta, sus. Şi totul pare în ordine pe filele 1,2 şi 3. Pe fila următoare însă, numărul iniţial e obturat cu o mâzgăleală neglijentă, şi sub el apare noul număr 4. Ca să iasă socoteala. Dar nu iese, pentru că numărul şters se distinge că era 74. Fila cu noul număr 5 era iniţial fila 75. Şi tot aşa. De pildă, pe fila cu numărul 91 se poate vedea că numărul iniţial era 491; fila 82 era fila 316; fila 42 era 162; fila 39 era 99, fila 34 era 92 etc. Aşa se face că dintr-un dosar de circa 500 de file ne-a mai rămas unul de doar 92. Opisul este, prin urmare,
fals. Este unul refăcut pe noua numerotare a filelor pentru a lăsa impresia că dosarul ar fi complet. Cam aşa stau lucrurile...

Doar pe ultima filă din dosar, cea cu numărul 92, nu există un număr anterior, şters[81]. Această ultimă filă, ca şi prima, cea cu numărul 1, ne oferă câteva indicii foarte interesante. Fila 92 provine de la unitatea militară X-609, adică CIE/Securitate pe stil nou[82], are data de 8 mai 1990 şi este un „Raport privind propunerea de închidere şi arhivare a dosarului personal Nr. 47733 privind pe informatorul

81 Vezi Anexa 6.

82 Prin decretul nr. 111/8 februarie 1990 emis de Consiliul Frontului Salvării Naţionale (CFSN), Centrul de Informaţii Externe al Securităţii a fost confirmat ca instituţie mandatată să întreprindă activităţi în domeniul informaţiilor externe. Acest decret nu a fost publicat în Monitorul Oficial. CIE şi-a schimbat denumirea în Serviciul de Informaţii Externe (SIE) abia în decembrie 1990.

intern ZAMFIR TEODOR, conspirativ ZAHARIA", întrucât „în condiţiile actuale nu mai este pe profilul activităţii noastre". Fiind scris integral de mână şi semnat „Lt.col. T. Minescu", recunoaştem atât scrisul, cât şi numele conspirativ al acestui ofiţer de pe vremea când era la Securitate. Este vechea noastră cunoştinţă Riti. Maiorul „Rotaru/Minescu" de la UM 0225 a traversat cu bine revoluţia anticomunistă din decembrie 1989 şi îl regăsim locotenent- colonel în serviciul noii democraţii, că „la vremuri noi, tot ei", cum zicea o vorbă.

Să revenim la fila nr. I[83], pentru a completa imaginea tărăşeniei. Avem aici un tipizat al Securităţii, formular care, pe faţă, consemnează deschiderea unui dosar (de tipul personal, de obiectiv, financiar, documentar, de corespondenţă, de evidenţă etc.), cu data respectivă, iar pe verso, închiderea acelui dosar, cu o explicaţie sumară şi cu data. în cazul nostru, formularul menţionează, pe faţă, deschiderea dosarului personal al lui Zamfir la data de 15.03.1983, şi este semnat de „Mr. I. Rotaru". Pe verso putem citi că prezentul dosar „nu mai este pe profilul nostru", motiv pentru care se închide la data de 08.05.1990. Semnează, cu acelaşi scris foarte uşor recognos- cibil, „Lt.col. T. Minescu", adică acelaşi Riti, reprofilat. El l-a deschis, el l-a închis, fie-i dosarul uşor!

83 Vezi Anexa 1.

Acum, bomboana pe colivă: la fila 84 din dosar avem ultimul document referitor la Zamfir/Zaharia[97]. Este „Fişa Personală" din care am citat deja pe larg şi are data de 29 noiembrie 1985. Apoi, nimic. De la această dată, Zamfir dispare definitiv din propriul său „dosar personal". Adică nu se mai consemnează nimic despre el tocmai din momentul în care afacerea sa cu casetele video luase proporţii naţionale. Cum se poate asta? Se poate, foarte simplu, prin „procesarea" dosarului, redus, cum am văzut, la o cincime din volumul iniţial. Putem să ne întrebăm chiar de ce nu l-au făcut dispărut cu totul? Cine ştie. Apropo, dispărut este Dosarul de Urmărire Informativă (DUI) al lui Zamfir, dosar pe care cu siguranţă (sau cu securitate) l-a avut, dar care nu a fost identificat în arhiva CNSAS.

Şi încă un detaliu, dacă se poate numi astfel. în tot dosarul 0047733, fond SIE, nu există nicio menţiune despre afacerea lui Zamfir cu casetele video. Niciun cuvânt. Adică lipseşte exact cel mai important lucru referitor la titularul acelui dosar. Tot aşa cum fenomenul video lipseşte cu desăvârşire din arhiva Securităţii aflată astăzi la CNSAS. Ar trebui, deci, să credem că acest fenomen nu a interesat Securitatea deloc. Sigur, Securitatea era ocupată cu alte lucruri mult mai importante. De pildă, să-i urmărească şi să-i ameninţe pe tinerii care se adresau postului de radio Europa Liberă cerând

muzicală[84]. Miliția, la rândul ei, avea de furcă cu cei „neîncadrați în câmpul muncii", luați de pe stradă și puși să pieptene iarba în parcuri, de unde strigătura „Vino, mamă, să mă vezi cum lucrez la spații verzi" (folclor urban din epocă). Acum, drept e că milițienii îi mai călcau pe posesorii de aparate video și li le confiscau, dar o făceau fără mandat și se bănuia că luau aparatele pentru șefii lor, la comandă, sau pur și simplu ca să facă și ei un ban, vânzându-le.

Revenim. Judecând după ce se găsește, sau mai bine zis nu se găsește în arhiva CNSAS, Securitatea nu a fost interesată absolut deloc de fenomenul video al anilor 1980. Nu există un dosar de problemă despre fenomenul video, cum există pe atâtea alte teme, cum ar fi: „Culte-Secte", „Artă-Cultură", „Teatre", „Învățământ-Tineret", „Acțiunea Marca" – filateliștii, iată, erau în vizorul Securității, nu și traficanții de casete video. S-ar putea spune că Securitatea a ignorat complet un fenomen care s-a manifestat la scară națională, de o manieră clandestină și având, din punct de vedere ideologic, evidente caracteristici subversive; un fenomen scăpat de sub controlul atotcuprinzător, altfel, al partidului și implicând rețele de distribuție răspândite în toată țara, cu tranzacții ilicite de multe milioane

84 Au existat cazuri de condamnări la închisoare pentru o astfel de faptă.

(lei şi dolari) de-a lungul mai multor ani. Acest fapt ar fi fost posibil doar dacă Securitatea s-ar fi uitat cu încăpăţânare în altă parte. Sau ar fi închis pur şi simplu ochii.

Cine şi de ce a/au măsluit dosarul lui Zamfir? Pentru cei care au trecut cu vederea nota de subsol despre CIE/Securitate pe stil nou, să precizăm: în timp ce Securitatea era desfiinţată oficial" de revelion prin decret public al Consiliului Frontului Salvării Naţionale, un segment al aceleiaşi Securităţi chipurile desfiinţate, respectiv Centrul de Informaţii Externe, era resuscitat, în secret, de acelaşi CFSN doar cinci săptămâni mai târziu, fiind recunoscut ca o instituţie a statului român, mandatat să întreprindă activităţi în domeniul informaţiilor externe, în secret, spuneam, pentru că acel decret nu a mai fost dat publicităţii. Tot aşa cum, în secret, fusese numit la conducerea CIE încă din 18 ianuarie 1990 un nou şef – generalul (r) Mihai Caraman, fostul spion de la Paris al Securităţii.

Aşa se face că Securitatea externă a tranzitat lin din comunism în democraţie, practic neatinsă. Pe drum au rămas atunci doar nişte ofiţeri superiori prea expuşi sau compromişi, precum şi cei cu mintea evident mărginită, cum era generalul Nicolae Pleşiţă. Unii au preferat să se transforme în oameni de afaceri cu valuta şi contactele, interne şi externe, de la CIE. Ceilalţi au devenit ofiţeri SIE şi au fost chiar promovaţi. Dintre „prietenii" menţionaţi de Zamfir îi avem pe: Gheorghe Dragomir, devenit general SIE; Vasile Măierean, devenit general

SIE; Alexandru Tănăsescu, devenit general şi prim-adjunct al şefului SIE; pe Ristea Priboi, ajuns colonel SIE şi, mai târziu, consilier al Prim-ministrului de atunci, Adrian Nastase, cel care ar fi cumpărat o casă de-a lui Zamfir în 1982. Şi să nu-l uităm pe Ioan Riti, regăsit în documente ca locotenent-colo- nel „Minescu" de la X-609, semnând cu mâna lui închiderea dosarului lui Zamfir. Existau deci în SIE destule persoane interesate să-şi şteargă urmele din afacerea cu casete video. Iar prin poziţiile lor înalte în ierarhia acestui serviciu, ele aveau autoritatea şi puterea de a face, practic, orice ar fi vrut. Măsluirea dosarului lui Zamfir nu poate să fi fost mai mult de un fleac.

Toţi care au făcut ceva (după 1989)
ERAU OAMENII LOR.

Probabil că ştia Zamfir ce ştia. Câţiva dintre cei care „au făcut ceva" după revoluţie – ni i-a numit – au încercat să-l coopteze în diverse afaceri: televiziune, fotbal... îl recomandau antecedentele spectaculoase de „om de afaceri". *Eram născut să fac afaceri, să fac bani.* Prudent, Dorel s-a abţinut totuşi. Avea suficient. L-am întrebat dacă era, la acel moment, unul dintre cei mai bogaţi români? *Da, probabil. Aveam în aur cam un milion de dolari.* A menţionat doar aurul şi bijuteriile. Despre alte resurse, bani în conturi sau ascunşi în casă, investiţii personale şi proprietăţi mobile sau imobile a evitat să vorbească.

în 1990 a angajat şase oameni care se ocupau de copiat, câte doi în trei ture pe zi, plus un supervizor. Nu mai trebuia să se ferească, dar nu mai avea nici monopolul garantat de noile servicii de informaţii ale României. Aşa că

a lichidat afacerea în 1992 și a vândut toată aparatura, pe care o estima la circa 500 000 de dolari. La vila pe care o cumpărase în Domenii începuse încă înainte de revoluție lucrări de extindere, atât în sus, până la trei etaje, cât și în jos, mărind subsolul pe încă două sau trei niveluri. Zamfir nu ne-a vorbit despre asta, am

aflat-o din alte surse, şi nu ştim cu ce scop a făcut acele exca- vări. Să fi vrut să-şi mute fabrica de casete sub pământ?

Când a terminat reamenajarea vilei din Aviator Zorileanu, a deschis acolo un club-restaurant numit Tezaal, „de mare lux" potrivit unor vizitatori. A făcut bani şi cu restaurantul, dar nu asta conta, ci *Valoarea socială*. Aici, unde era acum patron legitim şi respectat, veneau să-l viziteze foştii „prieteni". *Era cel mai select loc din Bucureşti,* şi Zamfir era din nou în centrul atenţiei[85]. Dar veneau şi noile staruri politice, *Toată spuma socială. Aici s-a făcut campania lui Emil Constantinescu, am sponsorizat-o.* Cu Băsescu, *un golan ca mine,* mergea la Şarpele Roşu, era mai pe gustul lui. Din perspectivă postdecem- bristă, chiar şi fostul lui „Dumnezeu" Tudor Stănică devenea *Mafiotul, un golan.*

I-am spus lui Zamfir de la început că ceea ce ne interesa pe noi era să documentăm background-ul fenomenului video, o manifestare despre care mai toată lumea ştia câte ceva – a văzut... a participat... a cunoscut... – dar de fapt nimeni nu-i realizase adevărata amploare. Şi aveam nişte bănuieli. „Cum de nu i-a legat nimeni?" se mira cineva chiar în filmul *Chuck Norris vs. Communism.* Exact! Dar nimeni nu a avut curiozitatea să afle de ce. Corupţia generalizată din acea perioadă nu putea fi o explicaţie suficientă, afacerea nu putea funcţiona atâţia ani şi la o asemenea scară doar cu şpagă la sectorişti. La un moment dat, ne-a spus-o limpede chiar Zamfir: *Nu. Sub nicio formă.*

85 Vezi şi articolul „Cum am ajuns la Clubul Tezaal", *Flacăra,* 27 aprilie 1994.

Chiar cu toate hibele cu mirişla, cu vama, cu tot, fără sprijinul din plin al Securităţii, nu.

Faptul că noi foloseam termenul de „afacere" l-a deranjat oarecum. *Nu aş numi-o afacere, pentru că e nedrept: Fenomen social!* Prefera să apară drept patronul unui fenomen social decât capul unei afaceri mafiote. Aşa cum respingea ideea că ar fi fost un colaborator al Miliţiei şi un informator al Securităţii – *Nu ştiu dacă m-au recrutat ei pe mine, sau i-am recrutat eu pe ei.* Altfel, cu un ton mieros: *Vă răspund la toate întrebările, cu drag.* Dar a evitat constant să răspundă punctual, schimba vorba, nu-şi mai amintea... Nu şi-a dat masca jos complet niciodată. Atunci când a recunoscut că afacerea nu ar fi funcţionat/ară *sprijinul din plin al Securităţii,* probabil că i-a scăpat fără să vrea.

Am vrut să ştim, desigur, cum se împărţeau, sau distribuiau, banii din casete. *Mă jur pe Dumnezeu că nu am dat un leu şpagă sau ciubuc la Securitate.* Se jura cu uşurinţă. Un Dumnezeu nu a avut, oricum (adică, da, pe Stănică). I-am explicat că nu vorbim despre şpagă sau ciubuc, ci de împărţirea tovărăşească a unui câştig. Insistenţa noastră l-a iritat, s-a enervat chiar, a ridicat tonul: *Nu înţelegeţi...* Nu, chiar nu înţelegeam. Sau nu putea el să spună. Poate că iritarea lui pe acest subiect ascundea şi o doză de teamă, îl forţam spre o zonă delicată şi potenţial periculoasă.

Un venit de 500 000 de lei pe zi nu avea cum să rămână, în acele împrejurări, la un singur om. De dragul cifrelor, să facem un mic calcul presupunând, prin absurd, că lui Zamfir i-ar fi revenit doar o sutime din această sumă, adică 5 000 de lei. Pe lună, asta ar fi însemnat un „salariu" de

150 000 de lei. Nu există asemenea leafa uriașă în România nici în vis, nu câștiga nimeni atâția bani. Am făcut acest calcul doar pentru a scoate în evidență magnitudinea financiară extraordinară a afacerii. Nu știm cât rămânea efectiv la Zamfir din banii gheață pe care îi producea zilnic, dar am văzut că fie doar o sutime ar fi fost suficient pentru a-l face extrem de bogat mai ales în societatea comunistă de atunci. Pe el și pe toți „prietenii" lui. E o deducție logică, Zamfir nu ne-a spus cum și cu cine împărțea. Dar și-a numit „prietenii" în clar, în nenumărate rânduri, și or mai fi fost și alții, nenumiți. *Veneau atât de mulți* la vila din Floreasca: securiști, milițieni, procurori, secretari de partid... *Nu a fost unul care să nu-mi fi intrat în casă.*

L-am întrebat la un moment dat dacă o parte din bani nu s-ar fi putut duce chiar la instituția numită Securitate. Cu viclenia care îl caracteriza, a evitat răspunsul din nou. *Vă răspund la toate întrebările, un moment,* și se făcea că trebuie să aducă nu știu ce de la bucătărie, un pahar de ceva... Avea tehnică, pentru că a repetat figura de mai multe ori când simțea probabil că avea nevoie de timp de gândire. Acei bani nu s-ar fi dus direct de la Dorel la Securitate, desigur, și nu în lei. Nu rămâneau în lei oricum, decât ca mărunțiș de buzunar. Erau transformați în aur – *Strângeam aur* – toți strângeau, și în dolari. Numai buni pentru AVS.

Acronimul vine de la „Acțiuni Valutare Speciale", misiunea prioritară a Securității externe în acei ani: procurarea de valută forte prin orice mijloace. Or, o contribuție constantă și substanțială de dolari într-un cont AVS ar fi fost camuflarea perfectă a afacerii cu casete, respectiv

acoperirea firească a atribuțiilor de serviciu – pentru ofițerii CIE care o supervizau, garanția că nu le-ar fi suflat nimeni în ciorbă. Există chiar în documentele Securității un indiciu potrivit căruia între

11:
®'

activitatea lui Zamfir și AVS exista o legătură: Fișa Personală, prezentată anterior, în care se menționează „realizare a unei acțiuni AVS". Credem că această mențiune nu a fost introdusă de autorii documentului fără un anumit rost. Pentru Riti, Dragomir, Tănăsescu, Măierean, „Iordache", „Marcu" & Co. din UM 0225 nu ar fi fost nicio problemă să inventeze pentru afacere un indicativ „strict secret" cu o „legendă" acceptabilă – revedeți și caracterizarea excelentă făcută lui Zamfir –, și să dirijeze dolarii acolo unde numai ei știau că trebuie să ajungă. Un alt atu securist cu privire la afacerea casetelor era rețeaua de distribuție a lui Zamfir. Când capul rețelei lucra pentru Securitate, e greu de crezut că rețeaua însăși nu făcea același lucru (conștient sau nu). Și ce rețea, la scară națională! Rețeaua (sau agentura) a fost totdeauna cheia de boltă a sistemului securist.

Chiar și în raport cu Nicolae Ceaușescu, mascarea afacerii casetelor sub indicativul unei operațiuni speciale a CIE ar fi fost cât se poate de utilă. Numiții ofițeri nu puteau exclude situația în care Ceaușescu ar fi întrebat la un moment dat: Ce-i cu filmele astea? Era foarte probabil ca unele casete să ajungă la soții Ceaușescu, mari amatori de filme americane și posesorii unei vaste colecții de casete video, cu cinematograf propriu la subsolul reședinței lor. Doar că Ceaușeștii nu aveau cum să înțeleagă acele filme fără traducere românească. Să se fi uitat și ei la casetele dublate ale lui Zamfir? Există autori care susțin acest lucru, ba chiar că Elena Ceaușescu ar fi fost destinatarul primar al acelor casete. Nu am putut verifica.

Dar am aflat care a fost filmul final văzut de Ceaușescu: *Rambo*. Rola acelui film a fost găsită în proiector când oamenii au năvălit în vila din Primăverii, pe 22 decembrie 1989.

Sunt atât de interesat în ce faceți dumneavoastră cum nu puteți crede. Nu știu de ce. Cred că aveți sprijin divin. Asta pentru că era vorba despre el, nu? Un „providențial...” Cu aceeași trufie s-a raportat Zamfir și la pandemia COVID-19, care tocmai izbucnise în acea perioadă. în timp ce noi foloseam măștile pe durata interviurilor și îl rugam să întredeschidă fereastra, el refuza să-și acopere gura, nu credea în vaccin și se comporta de parcă boala nu-l privea, de parcă ar fi fost înzestrat cu o imunitate divină. *Am fost un jucător la ruleta vieții* era o replică a lui luată probabil dintr-un film de seria B. De data asta a pierdut[86].

86 Teodor Zamfir a decedat în aprilie 2021 diagnosticat cu COVID-19.

Fast Forward Evel Death Cleopatra Jones Caboblanco
A prayer for the dying Restless Breed Summer Heat
Batteries not included
Hero and the Terror Jack is back Radio days Twins
The man who haunted himself Rise and Fall ofldi Amin
Cutters Way Not just another affair
Emma queen of the South Seas Bat 21
Piafi the early years Between the darkness and the dawn
The private files of], Edgar Hoover
O.C. and Stiggs
A cry in the dark Dangerous liaisons
Out of the body A hazard of hearts Full Metal Jacket Man, Woman and Child The Bliss of Mrs. Blossom Tim

Reascultând înregistrările cu Zamfir, am remarcat o expresie folosită de el la un moment dat în discuţia cu noi, un fel de comentariu peste care trecuserăm prea uşor. Zicea: *Simt plăcerea solistului care cântă fals, dar i se permite să cânte.* Chiar aşa a fost.

Filmele din agenda anului 1989

03 IANUARIE

Runaway
The Lady in Cement Electric Dreams

7 IANUARIE

Making of a male model
Noble House

09 IANUARIE

Nightmare at Bittercreek
The suicide murders The man who stands alone

20 *IANUARIE*

Modesty Blaise
Dempsey Fort
Apache The A Team
Hopscotch

21 IANUARIE

Cover Up
Live a little, love a little

30 IANUARIE *Sharp's big score Police Story*

02 FEBRUARIE

Shogun
Don't look now

8 FEBRUARIE

Croquignole

27 FEBRUARIE

Mado
Appelez-moi Fouks
Pleine Lune L'inconnue d'Arras

02 MARTIE

Fred Connexion Mad Man

Death steps in the dark

04 MARTIE

Elle cause plus, elle flingue The Magnificent Seven Ursule Mirouet

11 MARTIE

L'Inconnue de Vienne
Action Jackson Flash dance Twist of fate One, two, three Black Eagle

20 MARTIE *Die Hard Betty*
Blue Red Monarch

23 MARTIE

Hamburger Hill Summer Rental Nico
The return of the forester

24 MARTIE
Kiss me, Kill me Stake
out 'Nam tour of duty
Blurry Hell All of me
Strangers Kiss

28 MARTIE
Crocodile Dundee II Red
Heat

01 APRILIE *Brotherhood*
Above the Law
Messenger of Death

03 APRILIE
Sabia Islamului
Willow
Man on a string

07 APRILIE
Shadow on the sun
Prince of Dark
Dangerous Affection
Fatal Beauty Steady
Pursuit

09 APRILIE

12 APRILIE
Platoon Leader
Poltergeist III Terminal
Exposure Almost
Grown Mysterious two

26 APRILIE
Skeleton Coast Hell
Hunters

04 MAI *Salsa*
Overboard Foreplay
Paradise Motel

I8 MAI
Borsalino
Hitchcock

Love *and War*

29 MAI
Mascara
Mosquito
Coming to America I
wanna hold your hand

02 IUNIE *Big Business A*
fish called Wanda
Barfly 1987 The Saint
Hunter

05 IUNIE
Man on Fire Brain
Damage White Hot Sweet
Hearts Dance Track 29

14 IUNIE
Voice of the Heart Harris
Switching channels Side
by Side

16 IUNIE
Who framed Roger Rabbit
Labyrinth
Big

17 IUNIE
I'll take Manhattan
Tanamera Money Movers
The Rain Man Lethal
Weapon

22 IUNIE
Mississippi burning The
Great Gatsby Howard the
Dude

26 IUNIE

03 IULIE
Shoeshine
The Devil and Max Devlin

5 *IULIE* *Time Bandits*
Love thy neighbor

Kingdom of the Spiders

6 IULIE

The Girl from Petrovka
Barnaby Jones Clockwise
Back to School

08 IULIE

Man at the top Blame it on Rio The Big Bang
From the Terrace Harrow House Back in the USSR (docu)

18 IULIE

White Nights 1941

22 IULIE

The Boston strangler
Moving violation
Aladin and the magic lamp
Go tell the Spartans
Scooby Doo and the Ghoul
School
Cartoon

26 IULIE

Moving violations
Time bandits
Covenant Jo Jo
Dancer Walk like a man

27 IULIE

The first deadly sin Shoestring
Special squad
Game of Death
Priest of Love

28 IULIE

The long Good Friday Rainbow
Downhill Racer

04 AUGUST

Bastille
Fortunes of War
Dragonslayer

07 AUGUST

The White Lions
Clue
Second Serve

9 AUGUST

Déjà vu
Blue City

10 AUGUST

12 AUGUST

Made in Heaven
Pleasure Palace Blind Side John si Mary

14 AUGUST

My wicked wicked ways Tough Enough
Left hand of God

15 AUGUST *Lucas*

Darby O'Gill and the little people Harold and Maude
Plaza Suite II Nobody

17 AUGUST

Pretty in Pink
Daisy Miller
Bullitt
Barnaby Jones Miracle on 34 Street World greatest athlete

18 AUGUST

Six Pack Annie
Yellowbeard Seed of Innocence The Challenge
Brother John Sweet

Liberty LIVIU TOFAN • STEJĂREL OLARU

19 *AUGUST* *A fine*
mess
Some kind of wonderful

iţa

De Wisselwachter Yogi Bear and the Magical Spruce Goose Cuba

21 AUGUST

Ruthless People Crunch Cassie & Co. Next stop Greenwich Village

23 AUGUST

Miami Supercops Shoestring Terror on the beach Bullies Movers and Shakers Dead of Winter

24 AUGUST

Humanoid Defender The secret diary of Sigmund Freud Outrageous fortune Lonely killers

25 AUGUST

Payton Place Gypsy warriors Tony Rome That's life The big rascal

26 AUGUST

29 AUGUST

Shakedown One dark night American Ninja III Psycho III Dirty rotten scoundrels The dead pool

1 SEPTEMBRIE

Amazing stories Alien

2 SEPTEMBRIE

Rollercoaster Blake's seven Meatballs Easy Money The Falcon and the Snowman

4 SEPTEMBRIE

Jacknife Da Dempsey and Makepeace Tin Men Ferris Bueller's day off The man who had power over women

5 SEPTEMBRIE

Fete meurtrier The sun also rises

19 SEPTEMBRIE

Bad boys L'homme fragile Listen to your heart Annie Hall

Putain d'histoire d'amour Hot stuff Lost week

21 SEPTEMBRIE

Instant justice Black widow

Haunted honeymoon Bittersweet love The Chicken Chronicles Nothing personal Bananas

22 SEPTEMBRIE *Deadly friend All the rivers run Last time I saw Paris*

23 SEPTEMBRIE *Pelle the conqueror*

All creatures great and

Police squad 26 SEPTEMBRIE

One more Saturday night Rabbit test Eight million ways to die Dempsey and Makepeace

27 SEPTEMBRIE

Moving violations Running out Zoot suit Miracle on ice Hawaii

07 OCTOMBRIE

Choppy Hobsons choice Children of a lesser God

11 OCTOMBRIE

April's fool day

29 SEPTEMBRIE

Northstar

The great Georgia bank hoax Table for five Top fun Hero's field

03 OCTOMBRIE

small

The sights of London Nickelodeon Positive ID

The man, like me

04 OCTOMBRIE

Big bad mama Shock treatment Flintstones meet the Jetsons Heartburn Body Rock Crossroads

06 OCTOMBRIE

Just tell me what you want Tin Men

The empire of the sun

Dead man walking The watcher in the woods

13 OCTOMBRIE

Backfire

Poor little rich girl Blue gras Carnival Story Sister, Sister

16 *OCTOMBRIE The Accused Heart of midnight Gable and Lombard*

23 OCTOMBRIE

Adventures of Sherlock Holmes

Young Frankenstein

Naked Gun

Cyborg

Maurice

27

OCTOMBRIE

Fabulous adventures of Baron MiXnchhausen Dreamchild Matewan Patty Hearst

28

OCTOMBRIE *Scandal*

The bedroom window The unbearable lightness of

01 NOIEMBRIE

Another woman **02**

NOIEMBRIE Bull Durham Sunset Blaze Punchline For Keeps Things Change The Burbs

Broadcast News Someone to watch over me Dream Child Disaster on the Coastliner

NOIEMBRIE

Cry for the Strangers The Heavenly Kid Florida Straits The new kids

08 10 NOIEMBRIE

The Color of Money

The Allnighter

Slow burn

The Treasure

Maxie

Streak

11 NOIEMBRIE

Eleni

Up the creek Private Resort The dead cant lie Sins II

Arthur 2: on the rocks

1 5 NOIEMBRIE
The Dirtwater Dynasty
Blood Sport Tiger
Warsaw Nijinsky Mr.
North

17
NOIEMBRIE Making
Mr. Right No man's
land Baby Blue
Marine Moi,fleure
bleue Band of the
Hand

18
NOIEMBRIE Turning
Point Toy Soldiers
Secret admirer
Time for dying
Amazing stories

21 NOIEMBRIE
Assassination Bureau
Real Genius The van
Dyke show Big trouble
Chitty Chitty Bang Bang
Desert bloom .
Of unknown origin
DARYL

24 NOIEMBRIE
25 NOIEMBRIE The
morning after
Alamo Bay The
Believers

28
NOIEMBRIE White
line fever Taffin
The get along gang

29
NOIEMBRIE
Echoes in me
Darkness Rosary
murders Red
heat
Top cat and the Beverly
Hills cats
The Snow Queen

30 NOIEMBRIE
The accidental tourist
84 Charing Cross Road

1 *DECEMBRIE*
Nadine Baxter
License to drive Tucker

2 *DECEMBRIE Born*
in East L.A.
The last temptation of
Christ Planes, trains,
automobiles Bright
lights big city

05 DECEMBRIE
Private function
If

Tequila sunrise Sugarland Express Suspect

07 *DECEMBRIE*

Head office Huckleberry and the Bolton brothers Downpayment on murder Not for publication Kandyland

09 DECEMBRIE

Tai-Pan 3:15 Back to the beach The boy in blue Moonstruck Hoffman

12 *DECEMBRIE*

Omega syndrome Fear Amazon women on the moon Caribe

13 *DECEMBRIE*

The Robe Anguish Dead ringers Shadow play Foreign body Around the world in 80 days

15 *DECEMBRIE*

Little Nikita Ninja 8: warriors of fire Tin Men

16 *DECEMBRIE Julia and Julia Heartburn Flowers in the attic Gulag Cohen and Tate Funny farm*

19 DECEMBRIE

Around the world in 80 days The boy in blue

20 *DECEMBRIE Too many thieves Tess*

„Nu sunt o disidentă. Nu am făcut un act de curaj, am făcut un act de supraviețuire. Fără asta mi-aș fi luat zilele.” Așa a descris Irina-Margareta Nistor activitatea ei la fabrica de casete video a lui Teodor Zamfir în timpul unei discuții care a avut loc în decembrie 2023, „asta” fiind șansa de a vedea filme străine inaccesibile altfel în România anilor 1980.

Filmele dublate de ea atunci, vreo 3 000 la număr, au circulat ani de zile în toată țara, copiate și răscopiate în mii de exemplare și vizionate probabil de milioane de români. Vocea ei de pe acele casete i-a dobândit o notorietate nestinsă, dublată de cea de critic de film în ultimii 30 de ani. Când vine vorba despre fenomenul video din anii 1980, numele Irinei-Margareta Nistor este menționat automat, pentru că a rămas „marca” acelui fenomen. Perspectiva ei, amintirile ei nu puteau să lipsească din această investigație.

În egală măsură, nici amintirile scriitorului, publicistului și disidentului Dorin Tudoran nu ar fi putut să lipsească din acest volum. Cei doi, Tudoran și Zamfir, s-au cunoscut încă din vremea adolescenței, iar observațiile lui Tudoran ne-

au fost un sprijin fundamental în timpul documentării, mai ales dacă luăm în considerare avântul pe care obişnuia să-l ia imaginaţia lui Zamfir, talentul său de a influenţa interlocutorul, de a muta cu atâta dezinvoltură graniţa dintre adevăr şi minciună.

FĂRĂ BANI POT SĂ TRĂIESC, DAR FĂRĂ FILME, NU

Nu m-a contactat Teodor Zamfir, ci un tip din TVR, Sterie îl chema, şef peste pompieri, probabil securist, cum am auzit mai târziu. Atunci habar n-aveam. Eu aveam o relaţie bună cu pompierii, ei mai veneau să se uite la câte un film. Eram redactor de film, lucram în secţia Programe-Film, realizam traduceri şi subtitrări, editam, şi pompierii obişnuiau să vină la mine când lucram să se uite la filme. Şi acest Sterie m-a oprit... prin toamna lui 1985, dar nu mai ştiu exact când. Mi-a spus că cineva – fără să-mi zică numele – are nişte casete şi ar vrea să i le traduc. Am răspuns „da" din prima, eu eram foarte interesată să vizionez filme, televiziunea ajunsese la doar două

ore de emisie atunci. Mai tradusesem înainte la vizionări private de casete. îmi amintesc că la un doctor, prin 1983, am tradus *Gandhi*. Doctorul nu mi-a dat niciun ban pentru traducere, s-a prins că-mi place, însă pe vecinii lui care voiau să vadă filme îi taxa.

Am intrat în casa lui Zamfir şi l-am văzut... Obişnuia să bea whisky, mi-a oferit şi mie, evident că nu l-am băut, şi m-a verificat dacă ştiu englezeşte, el neştiind nicio limbă străină *(râde)*. De fapt, a vrut să verifice dacă poate urmări ceea ce traduc eu. Despre mine, toată lumea ştia că traduc la Cinematecă, de acolo a început totul, în 1980. Atunci am început şi în televiziune, când am terminat facultatea. La Cinematecă traduceam în direct, mă plăteau cu 60 de lei pe film. Am tradus un Bergman[87], de pildă, de 11 ori. De acolo mă ştiau de fapt, mai puţin din televiziune, unde traduceam pentru comisiile din televiziune.

Acesta a fost testul. Testul şi negocierea. M-a întrebat cât vreau şi am răspus că, dacă primesc 60 de lei de la

87 Ingmar Bergman (1918-2007), celebru regizor suedez.

Cinematecă, vreau 100. A zis: vă dau 200. Pentru fiecare film. La suma asta am rămas până la sfârşit. Când am încercat să cer mai mult, după revoluţie, în 1992, a refuzat. Atunci m-am dus la altcineva care mi-a oferit dublu.

Însă nu am început colaborarea imediat. Zamfir m-a trimis întâi la unul Giuşcă[88], probabil ca să mă verifice. Giuşcă era campion de tir sau aşa ceva, avea şi el aparatură, şi prima oară am tradus acolo un film de groază[89]. Abia după aceea am lucrat la Zamfir[90]. în ceea ce priveşte banii câştigaţi, nu mai ştiu câţi au fost, dar nu cred că aş fi putut să-mi iau o maşină din banii ăia într-un an. în plus, dacă eu aveam nevoie de casete – pentru doctor, pentru prietenii care ziceau că sunt a naibii şi nu vreau să le dau filme –, eu nu aveam aparat video,

88 Lucian Giuşcă.
89 în agenda Irinei Nistor din 1985, filmul respectiv este „Furie", cu actorul Kirk Douglas în rol principal, şi apare în dreptul zilei de 15 octombrie.
90 în aceeaşi agendă, în dreptul zilei de 11 noiembrie apare „Zamfir (?)".

să fim înţeleşi, el îmi vindea caseta ca oricărui client. îmi cerea, cred, 400 de lei, dar nu mai ţin minte exact.

în total am tradus la Zamfir vreo 3 000 de filme, le-am notat pe toate în agende. *Doctor Jivago,* fără îndoială, a fost preferatul meu. Zamfir făcea selecţia filmelor, el însuşi preferând filmele „cu bătăi", cum se spunea, adică filmele de acţiune. Nu făcea o triere în mod special, el doar apărea cu teancul de casete (filmele veneau pe diverse căi). La început, eu mă bucuram foarte tare să văd acele filme, şi-i indicam: asta şi asta şi asta, pentru că erau filme bune. Şi el, de-al naibii, le punea la coadă. Am luat seama şi după aceea n-am mai ales, am zis că sunt toate la fel. Avea nişte răutăţi inexplicabile.

Un teanc din acesta avea cam 20-30 de casete. Zamfir nu alegea filmele pentru că nu ştia nici măcar să le citească titlurile. Cu timpul a ajuns să recunoască nişte actori după pozele de pe casete... Nu îi plăceau filmele intelectuale, cele mai cu pretenţii. De pildă, nu accepta filmele lui Woody Allen, erau prea intelectuale. Şi nu difuza filme cu gay. Părerea mea este că s-a întâmplat ceva cu el în puşcărie, pentru că avea o ură neîmpăcată pe homosexuali.

Locul meu de muncă era la demisol, în vila din Şerban Petrescu, unde se afla o cameră mai mare, cu o canapea pe care stătea el, un televizor, un aparat video, şi o măsuţă cu sticlele de băutură, ţigări, o scrumieră şi casete. Alături, într-o cameră mai mică, lucram eu. Avea un mic geam prin care se auzea uneori cum lătra căţelul lui Zamfir, sunt casete pe care se aude un lătrat. Pe o masă aveam un videocasetofon în stânga, un videocasetofon în dreapta şi un mixer la mijloc, la care erau cuplate cele două aparate, casca mea şi microfonul.

Şi un televizor. La început mi-a pus acolo un televizor mic, alb-negru, dar am făcut şi eu mofturi, am cerut televizor

color. Pe acest televizor vedeam filmul redat de aparatul din stânga, iar pe aparatul din dreapta, sincron cu cel din stânga, se înregistra o copie a acelui film împreună cu traducerea mea peste coloana sonoră originală.

Cele mai multe dintre casete aveau o durată de trei ore, uneori şi de patru ore. O precizare: pe caseta din stânga, caseta principală, erau deja două filme montate unul după altul, adică Zamfir copiase în prealabil două filme de pe casetele originale pe această casetă. Eu lucram trei ore fără pauză, traduceam cele două filme fără să mă opresc. După aceea, Zamfir lua caseta din dreapta şi copia doar sunetul pe caseta principală. Nu ştiu cum se făcea acest *dubbing,* nu am asistat niciodată. Dar în felul acesta se producea caseta *maşter* de pe care se făceau copiile pe care le vindea. O singură dată m-a dus să văd „laboratorul" de la mansardă, unde se făceau copiile. Am văzut aparatele video, erau multe. Eu cred că avea 300, nu 150 cum zice el.

„Programul de lucru" era cam aşa: veneam de la televiziune la trei şi jumătate şi traduceam două casete, adică şase ore. Sau trei, cel mai adesea, şi mă apuca miezul nopţii la Zamfir. Mă ducea el acasă, sau chema un taxi, sau avea un şofer, Victor, parcă. Făceam acest lucru uneori de două ori pe lună, alteori mai multe zile la rând dacă veneau filme noi, până le terminam. în medie, poate zece zile pe lună. Zamfir nu lipsea niciodată, nu mergea în concediu, pleca doar familia lui, el nu. Nu se despărţea de atelier. Doar o dată a plecat undeva, nu ştiu unde, şi a lăsat aparatele la mine, ca să pot lucra cât lipseşte.

Pe părinţii mei i-a cunoscut nu aici, în casa mea, ci la Tezaal, după 1990, când ne-a invitat odată la masă. Le-a arătat tot clubul şi i-a spus tatei: „Uitaţi, tot etajul ăsta e făcut din munca domnişoarei Irina". Nu am avut conflicte cu el şi, ca să înţelegeţi, eu nu pot trăi fără filme. Noi aveam

impresia atunci că viaţa noastră este închisă, că va dura comunismul cât Evul Mediu, cum zicea bunicul meu, şi ideea era că, dacă nu văd filme, n-are niciun motiv pentru care să mai trăiesc. Absolut niciunul. Şi în continuare este singurul motiv. Activitatea la Zamfir m-a ţinut în viaţă. Vedeam filme. în rest, eu habar n-aveam ce făcea Zamfir, cum circulau casetele, cum se aduna lumea la video.

Aşa cum nu am fost nicio clipă conştientă de notorietatea pe care mi-o câştigasem în ţară, datorită vocii. Habar n-am avut. După 1989, eram odată la Piatra Neamţ, îmi cumpăram un covrig şi fata de la covrigărie mi-a recunoscut vocea. Atunci a fost prima oară. Până la revoluţie nu mi-a zis nimeni că-mi recunoaşte vocea. Adică da, securistul din televiziune, Orzan[91], care mergea cu mine în lift şi-mi zicea „Te-am auzit aseară". Şi nişte şefi din televiziune, ocazional.

Nu ştiu cine îl vizita, doar pe Vădim Tudor l-am văzut o dată, întâmplător. Nici nu cunoşteam aşa-zisele vedete de atunci. însă Vădim venea după casete. Nici nu aveam cum să întâlnesc alte persoane când veneam acolo să lucrez, pentru că nu umblam prin casă. Mai urcam de la demisol la etaj pe o scară secundară, de pildă când mă duceam să-mi fac o cafea. Ca să ajung la bucătărie mai treceam prin sufragerie. Acolo era

91 Fănică Orzan, maior de Securitate sub acoperire ca redactor-şef adjunct la Oficiul pentru relaţii internaţionale, promovat în SRI după revoluţie.

Lidia, soţia lui Zamfir, călca rufe tot timpul, mai ales cămăşile lui Zamfir, pentru că el schimba trei cămăşi pe zi. Tot acolo am văzut-o şi pe mama lui Dorin Tudoran[92], care se uita toată ziua la filme. Nu ştiam cine este, dar mi s-a spus.

Mâncare îmi luam singură şi avea întotdeauna mâncare în casă. Să vă spun o chestie nostimă. într-o zi, în bucătărie, am găsit nişte biscuiţi. Nu mi-a dat prin cap că, având forma unui os, erau pentru câine. I-am mâncat. Erau buni. *(râde)* îmi amintesc că avea nişte brânză topită în folii subţiri, avea salam de Sibiu, sâmbăta se făcea la ei întotdeauna un fel de colivă... Avea de mâncare, dar nu aveam eu timp prea mult să mănânc.

Zamfir îmi admira puterea de muncă, dar spunea altora că nu-i place vocea mea răguşită. Nu sunt răguşită, aşa m-am născut. Zamfir făcea *casting* tot timpul, l-a enervat faptul că depindea de mine şi mai încerca şi pe alţii, dar nimeni nu l-a suportat. în casă se mai aflau doi gemeni, ingineri, Şerban şi Bogdan Oghină. Şi mai era încă un inginer, Tripşa, a murit tânăr, săracul, a făcut o tumoare la creier. Era foarte priceput, el era cel care reuşea să decodeze semnalul emisiilor pe satelit, pe care Zamfir le recepţiona cu o antenă parabolică. îmi mai amintesc de „vărul Aurel" şi de şofer.

Nu m-am întrebat niciodată unde ajung casetele, dacă nu cumva chiar la membrii familiei Ceauşescu. Atunci trăiam într-o lume paralelă, ca şi în ziua de azi. Puţin îmi păsa. Ştiam însă că se duce la Ceauşescu acasă să traducă Todan[93], care era la Sport. Era chemat ca să traducă în direct filme, aşa ştiam noi. îmi era foarte teamă că ar putea să mă cheme şi pe mine. Toţi dictatorii au fost mari cinefili. Se spune că lui

92 După emigrarea lui Dorin Tudoran, în vara lui 1985, Zamfir a continuat să joace rolul de bun prieten, încercând să afle informaţii despre planurile scriitorului de la mama acestuia, rămasă în ţară.

93 Ioan Todan, fostul coordonator al Departamentului Sport din TVR.

Ceaușescu îi plăceau filmele western. La vila lui din Primăverii exista și un mic cinematograf la subsol. Bănuiam că ajungeau la el și casete cu vocea mea. De altfel, acum câțiva ani cineva mi-a spus că, într-adevăr, Ceaușeștii se uitau la filmele traduse de mine.

Era evident că ce făcea Zamfir era cu voie de la Securitate. Altfel m-ar fi oprit a doua zi, nu e clar? Nu era doar o chestie clandestină, așa... Atât de naivă nu eram nici eu. înțelegeam cum funcționează niște lucruri. însă nu mi s-a părut că fac un act de curaj. Nu sunt o disidentă. Nu am făcut un act de curaj, am făcut un act de supraviețuire, fără asta mi-aș fi luat zilele.

Pe Mircea Cojocaru l-am văzut, pentru că lucram pe aceleași aparate, însă nu prea des. Zamfir era atât de zgârcit încât nu a mai făcut un rând de aparate ca el să poată lucra în paralel cu mine. Lucrând pe aceleași aparate, eram acolo sau eu, sau el. Nici nu-i știam numele de familie, îl știam de Mircea. Abia după revoluție m-am reîntâlnit cu el. S-a întâmplat în 1995, când am constatat că-mi expirase pașaportul și căutam pe cineva să mă ajute să mi-l reînnoiesc repede, trebuia să plec din țară. Deci, în 1995 încă nu eram conștientă că eu sunt propria mea pilă, nu realizasem ce notorietate aveam. Când m-am dus la pașapoarte mi s-au deschis toate ușile. Ei bine, acolo l-am regăsit pe Mircea, lucra la pașapoarte. Nu știam nimic despre el.

Despre Zamfir nu am crezut că este ofițer de securitate. Nu, faptul că se prezenta uneori drept „colonelul Zamfir" nu mi s-a părut o chestie serioasă. în general, nu făcea impresia unui om pe care să te poți baza, avea manifestări ciudate, spunea lucruri bizare, nu părea întotdeauna în toate mințile... Și era extrem de incult. în plus, el era non-stop băut, avea o rezistență extraordinară, bea cam o sticlă de whisky pe zi. Poate că îi era și frică, nu cred că se simțea foarte sigur cu ce

făcea. El avea foarte mult tupeu... Spunea despre mine că aş fi „omul Securităţii”, tocmai el să spună asta!

La Revoluţie se temea mai ales că va da lumea peste el să-l jefuiască, de parcă toată lumea ar fi ştiut cine este Zamfir şi unde stă. Altfel, am avut impresia că ştia ce avea să se întâmple şi că se va termina cu Ceauşescu. Mai erau unii care păreau să ştie ceva. îmi amintesc că eram acasă la Liviu Tudor Samuilă, cu care făceam nişte emisiuni, asta se întâmpla la începutul lui noiembrie 1989, încă nu căzuse Zidul Berlinului, eram acolo cu mai mulţi oameni din televiziune, un grup de bărbaţi discutau între ei şi unul a zis la un moment dat despre Ceauşescu: „Nu mai prinde Crăciunul”. Mă rugam să fie adevărat, să se termine odată, că nu mai suportam, nici nu mai voiam să trăiesc.

Eu am tradus filme până pe 20 decembrie. în 1992, cum v-am spus, am plecat de la Zamfir şi am continuat să dublez casete până în 1996. Zamfir nu a găsit pe altcineva în locul meu, probabil că nimeni nu a rezistat la acel ritm de lucru de şase sau opt filme traduse într-o zi. A vândut totul şi s-a concentrat pe afacerea cu Tezaal.

în afaceri era genial, categoric. Pot spune că eu am lucrat la o firmă înainte să existe firme în România. Dar, repet, nu era o plăcere să lucrezi cu el. Mie nu mi-a dat o casetă pe gratis, a trebuit să plătesc mereu. Când am cumpărat de la el un aparat

video, în 1991, l-am rugat să-mi dea un *recorder,* şi am crezut că aşa va fi, când colo m-am trezit că îmi vânduse un *player*. Era un om de afaceri perfect pentru el, nu pentru cei din jur. îi sunt recunoscătoare doar în sensul că fără el nu am fi avut această discuţie şi acest subiect.

Nu m-am gândit că ceea ce făcea el era de fapt o fabrică de bani. Eu fără bani pot să trăiesc, dar fără filme, nu. Realizam doar că se făcea cu voie de la Securitate şi puţin îmi păsa dacă eram şi eu luată în vizor. Puteam să văd filme. Oricum eram sub control, lucram în TVR, biroul meu era vizavi de cel al securistului Orzan, la etajul 9. Mă interesa strict să mă lase să văd filme. Eu nu am putut călători în Occident în acea perioadă, filmele erau modalitatea mea de a călători, în fiecare zi în care mă chema Zamfir să traduc, eu călătoream. Asta e.

Niciodată nu mi-a vorbit urât, numai cu „dumneavoastră" mi s-a adresat. „Domnişoara Irina" şi „domnul Zamfir" am fost toată viaţa. Ştiu că vorbea urât cu alţii, îl mai auzeam că ţipa, dar nu cu mine. Era foarte sever, extrem de sever. Vă dau un exemplu, este scena care m-a şocat cel mai tare. Era în februarie 1989, de ziua bunicii mele. Abia reuşisem şi eu să-mi iau un televizor color, doream enorm să am şi eu un televizor color. Era dificil, te treceau pe o listă, aşteptai... şi, în sfârşit, a venit televizorul acela, întâmplător chiar pe 2 februarie, când era ziua bunicii mele. Ea avea 85 de ani şi era fericită că în sfârşit se putea uita şi ea la un televizor color. Eu ar fi trebuit să mă duc la el în după-amiaza aceea, să traduc, dar am preferat să stau cu bunica. La un moment dat a sunat telefonul, mă aşteptam să mă caute Zamfir. A răspuns mama, convinsă că ea poate negocia cu el: „Ştiţi, domnule Zamfir, azi e ziua bunicii ei, şi a venit şi televizorul acela color..." Şi el a zis: „Dacă nu vine acum, să nu mai vină niciodată." Am luat primul taxi şi m-am dus. Eu nu pot trăi

fără filme. Zamfir era foarte dur. îl enerva şi când o sunam pe mama. Când ajungeam la el, venind de la televiziune, o sunam întotdeauna pe mama ca să nu se panicheze, să ştie unde sunt. „Dă de ce trebuie să o sunaţi de fiecare dată?" Avea răutăţi din astea...

Şi era conflictual. Scena aceea din *Chuck Norris* vs. *Communism,* când ia el aparatul acela video, care costa cât o maşină, şi îl aruncă, iar tipul acela cu aparatul este ditamai procurorul, scena aceea chiar s-a întâmplat... Nelega îl chema, da, era nostim, spuneam despre el că „ne leagă"...

Filmul *Chuck Norris* vs. *Communism* nu i-a plăcut pentru că el s-a considerat un super-erou şi i-a displăcut total actorul care l-a jucat în film, Dan Chiorean, cred că l-ar fi vrut pe Alain Delon *(râde).* Poate nu v-aţi dat seama cât de mare era orgoliul lui. Era enorm. Zamfir voia să iasă ca erou din acest film. Fapt este că, iniţial, Ilinca Călugăreanu[109] a vrut să facă un film despre el, despre Zamfir. Dar producătorul american, Brett Ratner, care e un producător de la Hollywood foarte cunoscut, nu a fost de acord, i-a spus să se concentreze pe mine. Pentru el, această poveste cu casetele video ilustrează modul în care filmul te poate salva în situaţii de criză. Şi cred că a înţeles bine, vocea mea pe acele filme era, pentru cei care le vizionau, un fel de paşaport spre speranţă... rămânea întredeschisă o fereastră, parcă nu era chiar totul pierdut dacă eu puteam să fac aşa ceva.

Zamfir a negat tot timpul că ar fi existat Covid, nu credea în asta. Dar era ipohondru, era toată ziua la doctor. Şi-a făcut un test la un moment dat, a ieşit pozitiv şi s-a panicat. S-a internat imediat la spitalul Elias, cred că era în martie 2021, probabil mijlocul lui martie. Dar a fost prea târziu, nu a mai dus-o mult. La o săptămână după moartea lui m-am pomenit la uşă cu un tip cu un buchet enorm de flori şi care mi-a spus: *Domnişoară Irina, Dorel a zis: „după ce mor te duci la*

[109] Realizatoarea filmului documentar menţionat.

domnișoara Irina și îi duci cel mai frumos buchet de flori, pentru că nu m-am purtat întotdeauna bine cu ea”. Ceea ce m-a impresionat. Zamfir știa, deși era foarte mic, că a greșit și vrea să repare.

M-a impresionat gestul pentru că el contravine total personajului pe care l-am cunoscut și eu, și voi. O asemenea scenă nu apărea în niciun film, ca să zici că s-ar fi inspirat de acolo.

IRINA-MARGARETA NISTOR,
decembrie 2023

Nu-l mai văzusem de pe vremea liceului. Dintr-o anumită zi, n-a mai apărut la şcoală. Ne întrebam unde dispăruse. Unii spuneau că se transferase la alt liceu, alţii că fusese arestat. Până la urmă, ambele informaţii s-au dovedit adevărate.

Aud soneria. Când deschid uşa, îl recunosc şi nu prea – trecuse aproape un sfert de secol de când îl văzusem ultima oară. Şi ce sfert de secol palpitant în viaţa lui!

Prima suită de imagini care mi-a revenit în minte a fost cea a adolescentului care, într-o zi de luni, a venit în clasă cu o peniţă de toc, iar vineri a plecat acasă cu un stilou Kaweco. Se târguise toată săptămâna cu un coleg sau altul: îţi dau peniţa asta, îmi dai creionul ăla; îţi dau creionul ăsta şi o gumă Hardmuth, îmi dai compasul ăla; îţi dau compasul ăsta, îmi dai penarul; îţi dau penarul ăsta, îmi dai pixul ăla cu patru culori; îţi dau pixul ăsta Koh-i-noor cu patru culori, îmi dai stiloul ăla. Nu furase nimic.

De furat, şi încă la scară mare, (vezi episodul radiourilor cu tranzistori „Mamaia") s-a apucat ceva

mai târziu. Cu noi – prostănacii gata să dăm creionul pe o peniţă, compasul pe un
creion folosit, pixul cu patru culori pe un penar şi pixul cehesc cu patru culori pe un stilou Kaweco – îşi făcuse de-abia încălzirea în block start-uri.

De ce mă căuta după atât amar de timp? Cum de ce? Aflase prin ce trec şi avea o problemă oarecum asemănătoare. Cât de asemănătoare? Vrea să emigreze, căci soţia sa este baptistă (sau penticostală) şi persecutată înspăimântător – *Nu mai suportăm să ne hăituiască ăştia.* Sora lui, care e deja în America şi o duce foarte bine, l-a ajutat să-şi ia deja o casă acolo. Uite fotografia. Da – casă cu piscină. Şi eu cu ce pot să-l ajut? *Păi, măcar să m-asculţi. Să ne vedem cu familiile. Eu, aşa, material, nu o duc rău, o să vezi.* Am văzut.

Unele lucruri le-am văzut. Pe unele le-am înţeles („Treaba lui", îmi spuneam), pe altele – nu. Pe unii dintre cei care văzuseră mai bine decât mine, i-am contrazis şi nu cred că am apucat să le spun tuturor: „Ai avut dreptate!"

Firește, începusem să bănuiesc, dar certitudinile se închegau greu. Şi cele înţelese, şi cele neînţelese, şi cele bănuite, toate au devenit clare, când am avut

acces la Dosarul (meu) de Urmărire Informativă – DUI. Dar era prea târziu.

De fapt, ce spun e ușor incorect. înainte de a avea acces la dosar, într-o după-amiază postdecembristă, Dorel m-a invitat la o plimbare în Parcul Herăstrău. Uite – îmi zice după vreo jumătate de oră de plimbare și trăncăneală – vreau să-ți spun ceva. Înțeleg că oamenii vor începe să aibă acces la dosare. în al tău vei găsi niște chestii legate de mine. Adică? Ei, le-am făcut și eu niște servicii, că altfel nu m-aș fi descurcat cu afacerile, dar pe tine te-am protejat, nu ți-am făcut niciun rău. Nu le-am spus nimic care să-ți facă rău. Rahaturi, chestii mărunte.

Una dintre chestiile mărunte, aveam să aflu din dosar, fusese alertarea Securităţii, cum că în ziua în care mă voi prezenta la Consulatul american împreună cu fetiţa, imediat după ce voi păşi în clădire, voi cere azil politic. Asta-i spusesem, asta le spune.

Firește, nici vorbă să-i fi spus aşa ceva, căci numai la un asemenea scenariu nu mă gândisem – îmi las soţia pradă Securităţii şi mă refugiez cu fetiţa în Consulatul american! Fusese vorba de o întâlnire de rutină în care urma să predau nişte acte cerute după depunerea cererii de imigrare – soţia mergea încă la lucru, iar copilul n-am dorit să-l las singur acasă. Atât. Dar, dacă unii sunt pricepuţi în a face din ţânţar armăsar, Dorel avea (şi) marele talent de a face din armăsar ţânţar, dacă din asta putea câştiga ceva. Şi conservarea celor câştigate – în cazul de faţă, încrederea Securităţii – era un lucru vital pentru el. Cât priveşte falsa alarmare a Securităţii, arestarea mea şi a Alexandrei erau în cinismul lui ireductibil un „rahat", o „chestie măruntă".

Una dintre cele mai neaşteptate întrebări pe care mi le-a pus a fost *Băi, băiete* (forma de adresare indicând că e tare enervat), *spune-mi şi mie ce e chestia aia Weltanschauung?* încercând să găsesc termenii potriviţi în care să-i răspund, mă întrebam „Ce i-a venit?" I-am explicat, după cum m-au ţinut puterile. Mi-a tăiat-o scurt: *Rahat. Auzi, nu există decât o filozofie,*

un singur fel de-a trăi – ăsta, şi a arătat cu degetul spre el însuşi. *Dar ce-ţi veni cu întrebarea asta? Cum ce-mi veni? Când ţi-am spus că nu înţeleg chestia asta cu disidenţa ta, mi-ai zis „N-ai cum, e chestie de Weltanschauung". Am crezut că mă iei la mişto cu cuvinte inventate de tine, aşa că m-am mai informat şi eu, dar tot n-am înţeles clar.*

Aşadar, Dorel nu mînţea declarându-le despre mine autorilor acestei cărţi: *Nu i-am înţeles niciodată disidenţa,* dar nu ştiu cât de sincer era adăugând: *Chiar ţineam la el.*

Să fi fost Dorel şi sentimental?

De plecarea familiei Zamfir în America nu mai putea fi vorba. De fapt, nu fusese vorba niciodată, căci Dorel avea o părere execrabilă despre ţara cu pricina. *Mi-am vândut casa de-acolo şi am investit banii aici,* zice. *De ce?,* îl întreb. *Băi, băiete, nu dau nicio şansă Americii. Se prăbuşeşte.*

Gândindu-mă la ce se întâmplă de o bună bucată de vreme *în* şi *cu* America, mă întreb dacă vorbele lui Dorel fuseseră o simplă gargară, parte din retorica lui obişnuită, sau simţise un puls pe care mulţi alţii, cu mult mai instruiţi şi mai versaţi în chestiuni politico-economice, nu-l detectaseră încă.

Liviu Tofan şi Stejărel Olaru scriu: Unii l-au descris drept un geniu. Ezităm totuşi să-l numim inteligent

pentru că ne e greu să-i asociem o trăsătură de caracter care să rezoneze pozitiv cu inteligența. Părea mai curând un prădător viclean și versat.

Știu și eu ce să zic? Dorel putea nu doar să pară, ci chiar să fie multe lucruri.

Află că un prieten, economist, ajuns ministru, îmi este prieten și mă roagă să-i facilitez o întâlnire cu el. Nu e ușor, dar până la urmă reușesc. îl previn pe economist că Dorel e un personaj complicat, multifațetat. Reacțiile celor doi de după întâlnire:

Dorel: Omu nu e prost, dar n-are nicio șansă. De ce? Cum, de ce? Ideile lui sunt foarte bune, dar prea avansate pentru sistem. Dacă nu se dă pe brazdă, va pleca.

Ministrul: Dorin, tipul e foarte interesant, dar, ai avut dreptate, greu deprins într-o formulă. Îți alunecă printre degete. Nu știu ce este real, ce este teatru, dar are o minte extraordinară. Dacă în România ar exista o sută, două de oameni care să simtă economicul și financiarul cum le simte el, oameni în poziții cheie, de la etajul superior al ierarhiei la nivel local, treburile ar merge mult mai ușor.

Treburile n-au mers deloc mai ușor. Sistemul a rămas. Ministrul a plecat. Dorel avusese dreptate încă o dată.

Putea fi și foarte generos, dar, în mod sigur, nu întotdeauna dezinteresat. Aflu din dactilograma acestui volum că ar fi declarat că m-ar fi ajutat cu bani. Nici

vorbă de așa ceva. E drept, cum multe lucruri nu se găseau în magazine, iar eu aveam un copil mic, Dorel ne procura, din când în când, carne, brânză, unt, mezeluri etc. la prețuri convenabile. Și tot drept este că, uneori, spunea: *Lasă, nu-mi da banii acum, că-s prea puțini. îmi dai data viitoare și pentru azi.* Și data viitoare chiar așa se întâmpla.

La Tezaal începusem să mă duc mai rar, din două motive. Primul – nu voia să-mi ia bani sau îmi lua foarte puțini. Al doilea – dacă știa că un client îmi este prieten, fie nu-i lua bani, fie îi lua foarte puțini. Era, probabil, parte din efortul lui de a-și spăla păcatul că mă supraveghea și turna.

Aveam să aflu că după decembrie 1989 se lăuda că sponsorizează tot felul de acţiuni, cum ar fi cele ale Alianţei Civice, fiindcă îi cunoscuse la mine pe Nicolae Manolescu şi pe alţii. Dacă este adevărat – şi cred că este –, probabil, intra şi asta tot în felul lui de a-şi plăti păcatele. Sau, poate sponsoriza, pentru a trage cu urechea la ce se discută şi de a transmite mai departe. A doua variantă mi se pare mai puţin probabilă, fiindcă, după 1990, relaţiile lui cu oameni ai fostei Securităţi rămaşi încă la anumite butoane – unele legale, altele nu – cred că s-au „estompat" substanţial. Rolul lui intrase – uşor, dar sigur – în irelevanţă. Mărturisea că refuzase anumite „misiuni", dar în cazul lui, graniţele între adevăr şi minciună au fost întotdeauna foarte fluide.

M-am întâlnit ultima oară cu el când, aflând că sunt în Bucureşti, a obţinut numărul meu de telefon de la mama mea. M-a sunat, i-am spus că nu mai avem ce discuta, dar, cu talentul său de escroc sentimental, mi-a răspuns că fostul nostru diriginte din liceu, profesorul de matematică Ion Ilie, vrea neapărat să mă vadă.

Ne-am întâlnit în trei. Revederea cu profesorul mi-a făcut bine, întâlnirea în trei – nu. Domnul Ilie habar nu avea cu ce se ocupase Dorel înainte de '89 şi repeta: *Cât de mult mă bucur să vă văd împreună, cum eraţi în şcoală.* Am aflat că Dorel îl ajuta pe bătrânul, văduvul profesor cu mâncare, medicamente, dusul cu maşina la

doctor etc. Continua să-şi spele păcatele prin acte de filantropie şi să-şi construiască încă o identitate paralelă.

Când am vorbit ultima oară cu el, eu am fost cel care a telefonat. Ajunsesem în Bucureşti şi prima ştire pe care am văzut-o anunţată de un canal de televiziune fusese cea despre accidentul de motocicletă în care murise ginerele lui – nepot al lui Paul Niculescu-Mizil. Veneau spre Bucureşti de la o petrecere de Paşte. Soţia, însărcinată, era în maşină. Soţul, motoci- clist pasionat, în faţa maşinii. Soţia şi-a văzut soţul derapând, intrând într-un parapet de beton etc. Teribil. Impresionat de tragedie, l-am sunat pe Dorel să-i spun că-mi pare rău. Răceala lui m-a împietrit, chiar dacă ştiam cât de cinic putea să fie uneori. N-a spus decât: *A fost un tâmpit, a murit ca un tâmpit.* Am băiguit ceva despre fata lui, Codruţa. *Se descurcă ea...* Şi, iată, a avut dreptate.

Ostap Bender nu ştia să joace şah, dar fascina audienţa cu poveştile sale despre Capablanca, Lasker sau Grigoriev. Devenise o „autoritate" a mişcării *e2-e4.*

Dorel juca rareori şah, dar la şahul din domeniul său de activitate a dovedit întotdeauna că era cu trei, patru mişcări şi înaintea adversarilor, şi înaintea aliaţilor. Dacă nu erai atent, dacă te duceai după un pahar de apă, de pe tabla de şah dispăreau câteva piese ale tale sau, în cel mai bun caz, erau repoziţionate cât să-i

creeze un avantaj decisiv. Prefera jocul de table. Cea mai benignă trişerie era când, nemulţumit de ce arătau zarurile, spunea *Asta nu contează. Le arunc încă o dată. De ce? Păi, n-ai văzut? Mi-au scăpat din mână.* Şi Dorel a fost întotdeauna atent să nu-i scape ceva din mână. Diferenţa între el şi Ostap Bender a fost că, în vreme ce ultimul era un personaj fictiv, Dorel era unul real, în carne şi oase, dar care se putea autoficţionaliza după cum cerea situaţia.

Spre deosebire de Ostap Bender, Enric Marco, personajul din romanul-documentar al lui Javier Cercas „Impostorul", a fost un personaj real. Cercas consideră că Marco suferise de acelaşi sindrom care-l atinsese pe Don Quijote – nemulţumit de propria identitate, s-a aruncat în cucerirea alteia, o identitate eroică. Şi asta fără să facă vreun rău cuiva, gândea Marco. La o asemenea aventură va fi visat şi Dorel, dar n-a reuşit.

Aflu că Dorel declara că şi-a dorit întotdeauna să fie „în rând cu lumea". Probabil. Dar o lume în care să nu stai la rând, să treci pe lângă rând şi să ajungi cât mai în faţă. Nu ştiu nici dacă Javier Cercas are dreptate, nici dacă Dorel era sincer în declaraţia sa. Ştiu însă sigur altceva – că Javier Cercas are dreptate considerând că Spania – şi cea din timpul Războiului Civil, şi cea de după – l-a ajutat pe Marco să-şi îndeplinească visul, iar România – şi cea predecembristă, şi, în bună măsură, cea postdecembristă – a fost mediul ideal pentru ca Dorel să nu fie doar în rând cu lumea, ci mult deasupra

ei – acces într-o zonă aproape ireală. De-acolo, va fi crezut şi el că nu făcuse niciun rău, nimănui. Era vorba doar de destinul său de super-erou.

Trei excelenţi psihologi – Bender, Marco şi Dorel. Cel dintâi – personaj fictiv. Cel de-al doilea – personaj real. Dorel, citez dintr-un cântec al lui Kris Kristofferson: *...a walkiri contradiction,/partly truth and partly fiction*.

O altă maladie care l-a atins pe Dorel a fost convingerea că are o conexiune directă cu divinitatea, că e un fel de pod între

lumea din jurul său – adică, pe puțin, toată România – și Cer. *Sunt un hibrid... praf de stele. Discuția asta cu mine ajunge la Cer. După ce stați de vorbă cu mine veți conștientiza show-ul trăirii,* le declara el autorilor acestei cărți. Oh, de câte ori am auzit aceste discursuri! Cât era teatru și cât era nebunie, greu de spus, dar, dacă nu greșesc, psihiatria consideră că oamenii care simulează mult prea multă vreme nebunia sfârșesc prin a înnebuni cu adevărat.

Doamna Irina-Margareta Nistor crede că unul dintre motivele pentru care lui Dorel i-a displăcut filmul *Chuck Norris* vs. *Communism* a fost că nu i-a plăcut actorul Dan Chiorean, fiindcă și-ar fi dorit, probabil, ca rolul să fi fost jucat de un Alain Delon.

Cred că doamna Nistor se înșală. În mintea lui Dorel, într-un asemenea film, el ar fi trebuit să fie și producătorul, și scenaristul, și regizorul, și interpretul rolului principal, și inginerul de sunet, și machieur, și cascadorul, și distribuitorul filmului, și criticul de film.

Citind dactilograma acestui volum, aflu că Dorel a murit în anul 2021, răpus de Covid. Dacă aș fi rămas în România, ar fi cerut, oare, ca după moartea sa să mi se trimită un curier cu un mesaj similar celui ce însoțea buchetul de flori trimis doamnei Nistor *(Domnișoară Irina, Dorel a zis: „după ce mor, te duci la domnișoara Irina și îi duci cel mai frumos buchet de flori, pentru că nu m-am purtat întotdeauna bine cu ea”),* sau ar fi

cerut să mi se trimită o Notă de Plată pentru tot binele pe care era convins că mi l-a făcut?
Cu Dorel nu puteai să ştii niciodată, nici ce îţi dă, nici ce îţi Motivele datului, ca şi cele ale luatului au constituit o reţetă care nu a împărtăşit-o nimănui.

DORIN TUDORAN,
februarie 2024

Mulţumiri

Interviurile cu Teodor Zamfir au fost realizate la începutul anului 2020. Mai târziu, chiar când am fost tentaţi să reluăm discuţiile cu personajul principal al cărţii, am aflat că a dispărut dintre noi. Oricât de suspicioşi am fi fost noi cu el sau el cu noi, oricât de extravagant sau neobişnuit a fost dialogul nostru pe alocuri şi oricât de des a încercat să plăsmuiască în mod deliberat adevărul, Teodor Zamfir rămâne în memoria noastră drept un personaj spectaculos, care îşi impresiona uşor audienţa.

Întâlnirea cu Zamfir a fost posibilă datorită Irinei-Margareta Nistor, care a avut amabilitatea să ne prezinte acestuia. îi suntem recunoscători pentru acest demers, pentru interviul pe care ni l-a acordat pentru a fi publicat în acest volum, precum şi pentru agendele puse la dispoziţia noastră, fapt care ne-a permis publicarea în premieră a listei filmelor dublate de ea până în 1989.

Recunoştinţa noastră se îndreaptă şi către Dorin

Tudoran pentru că ne-a oferit explicaţiile necesare în privinţa relaţiei sale cu Teodor Zamfir, precum şi pentru că a acceptat invitaţia de a scrie un text atât de necesar acestui volum.

Mulţumim, de asemenea, Aurorei Liiceanu, Alexandrei Bardan, lui Corneliu Porumboiu şi lui Cosmin Popa pentru că, în timpul documentării, ne-au împărtăşit opinii şi informaţii folositoare, precum şi martorilor care acceptat să fie intervievaţi de autori: Harry Szavu, Mircea Cojocaru, Serghei Mizil, Vasile Dihel, Ştefan Chiriac, Horaţiu Mândăşescu, Tudor Cetăţeanu, Cornel Chirieac.

La CNSAS am găsit tot sprijinul, ca şi în alte rânduri, pentru accesarea dosarelor relevante. Aici se cuvin mulţumiri speciale Germinei Nagâţ şi lui Claudiu Secaşiu pentru amabilitatea de a parcurge manuscrisul cu un ochi critic.

Nu în ultimul rând, le suntem recunoscători colegilor de la Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului şi Memoria Exilului Românesc care au considerat acest proiect editorial binevenit, în special domnului Daniel Şandru.

Autorii

ANEXE

ANEXA I

Hotărârea de deschidere-închidere (faţă/verso) a dosarului lui Teodor Zamfir. Deschiderea, în 1983, este

semnată de „Mr. I. Rotaru", iar închiderea, în 1990, de „Lt.col. T. Minescu", numele conspirative ale ofiţerului de Securitate Ioan Riti (ACNSAS, fond SIE, dosar 0047733).

H O T Ă R Î R E

warn. =M%ô^jsÈLÆ*»rih»-ji-«*fflij*M»t-i«_mi7usM4.

----------,*ioeim,

USB,

PEKSOHU, „<sub numete conspirativ J

m Don. 15-°?.198i

jtL J .s ■■• fe ■

„ca. am «a,,, a

A//-l- Sfrtr c=s ryr

Anexa 2

Autobiografia olografa a lui Teodor Zamfir, martie 1983 (ACNSAS, fond SIE, dosar 0047733).

C.N.S.A.S.
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

a/ xfsis-ac/ fii» i ,yxStfdiA.

>,i^*4,

Dfax,-</*^0Z¿>cjC «jZÍ ,/ »d&jb-C-
Ccxif -2oe (^yXUXs<¿/* fl

aXL V xxXcixx* fiv¿O ,-ö_xlX'ccd -dc^iZc_«fl l
a^JLuxJ/ <ss> £> <JL 0. & 7~jj¿c- . fi/xf:.
5> .J

S e ¿ , € & . 4 « á A .

a-v*lÍ H 'xjto. T/uuíwí ,^ •«■<»-«ux^Lt-i
C<<,.-<..¿ l l
<^)2 /»Ä^vU JW«ÍX/ , XX -«
l
^»2^ Oi^xj/ hsC syric- A*098ÿjk\AjL¿.syx*Jx*.
-uj. -^-044.

u^xj^wá/^í fj- <^-4^ <£> sm*á.& I
yyixgi^ ,Xa. ¿cLiLO- ASyi AXO-&H &/Lx-o^ic
Ó l
í*t */XUC^ /$ Sé A^2: -<Xo.X ^ a
V^2Xx¿^H .

Vw ÍacxmX dr¿Ĥ¡Lo^
Ä

uSbyrtoot JC^OtA>x<UyÙ. -o. ✓/f/V*. * ¿* ¿yZ^iA
J i

? /Sí>¿ - / «3 í/.
Ax£»X X jUlyCAAAyi^LA hdst*%/>zA~*x -c-yy¿ 1
-C/>* -C^CAAX/^yOx ^o¿c*~0C¿>/o- /u <iÁSyyuiS~>Z x«cí I
& ^^)ex'Ó/^cc ji-oyyi I
02 XI – 9 ¿xX'i XtXCcf-l'tX* ¿> ¿X A/ ¿ 9
Ú^(3 & -0^>2XX>_6 Cc-e^.*-c¿c~Orz.c.<^¿<^¿
¿Y>
V 'CX°A-o¿Xx^U /Ú/
hjL.ÝZ^CA^A -atd>VZ±? / 9 Ä / o^« jxsjd aCc.yt¿¿«i4 |
ZAA>'&<>¿C5·: /*/ xXev«. V •£«* <3ëo»
ko%%Oo¿tß*
i* W' — - / ./ y / y. /. u
¿X Xe JLÚxamJL

vi -»■ XiAjud- 'CW\m a/a.-xLcx -*
*õ->*2 ¿L/'ijyrZ'. yza.b 1 !*
*.tXû-Vit XX JI t ^¿x*ãUXX. O. TÃ ĵ<h^i 4c.O&*JLx.¿x*¿ J*jL*
*>lA+ A^^\x>^d*OVZAxt.A¡¿i. ^xcUL¿Ai.<y>Oây^U0XfSZSOcj/ J¡>*

*^^JAxutÁ>úy>zjt, , J^<^><UAAX Xa*wJUw¿«&-*
xxãÍ /) tí/>4t €

■ m
<M/xx^ClRBCq-|Ai^lV*<eSOTRAkÄ «Kw-Mc
i«A,Z,'S
-vj/u, «,*w£«Jv
b ¿yt 4^/ /i)ii , ^ *,¿xÁk *¿. // 1
, ¡¡l i-Wv¿alíÁii»
! f> a^n. ₳ ymcU x^iixxdu/-«^ ' 49*
«e. «í
Xm. *~t*yc.syudx * ja¿x 4»fci¿L¿l«. yxM-¿U< *c
<Aa<i^/c 1
WUvZaul «Ai 5 /u«. -ü¿Í ,-¿t».
J
04 jrxryxhjjyrt . ít«*« ÿ. (MwW,:!
o4 ü¿i-¿t'ns¿l» 4
/.eloolíx.vZiíX,i
?ɹLHÁ/IMJ- , Cs /ccLaÁjx. ɪ CJLtAuɹ«Mí. , ÉyXcx^a. «4k '*•
Mí^<Aa 'IlXxdxuCXXAJL , írtXjd , or

vrl . am, 4«úx>Uú <44 <f«AA
<■
J f<i(xxxjuxcdux.
4 -d¿«*/ L». X S ^ « J
yLW
xlnjj*. «4 y 4¿cAJ-on£-M /
í ,
AxjjL/lxÁ- ynxJyXAxX. XXX^vnxxxxoaxsdOrr 1*7 , ,i ¡
■4. {Sa^jÜ*. (-*• /A>¡ , yrts-odajlxlSía-dxr-
< ^ « ■ vVjt"'' ^TTʸ " ¿Crtty>t^yí "
>t^^c^Oʳᵈ jUgÜb.Xx ~*ʷ
HxUl*. Ib^AxU, í xxxxxryu^A /
A íí, ' l~-r-KXxyí ¿^¡^-¿uUxU /J.MxĆu*
1
>-M~.\JxMAAxja. JUlÁxvyyxMxdrr-xÁ -^ᵘ-
jxxx¿¿¿o-Zo- *»LI-4^.«^

I- JL^ynfxJL , 4-íolvt«^. A. iú xxxÁx 'Jli i,
(Uttil njU- MSTU 4rW\x-h~Xr- ie. y««ZAZ«- •»
-><«<>(4<k*¿co , XAXv7-co-»<Z
toy~e¿yna.'^¡tA. /
■íí*. / /9¿4 A 9^4 ^jua/^Ó <y
jvcr**Cu>*~:-

^¿ ,4 ^^4.' -v-W
A .<«•«*•
(n^uxxx /*.-
*wSA¿<£ £ jyxxAxdy-
aÎXm/ ' Lr-X¿xxÁx
¡>«-- I

í Cy.U
,»£. x^íxLxjjul. ÍL. fj^LAsyz---------- a
■ «A. , Al xUlMa. w1 AO-4Av>*a<CMyí«»S

v^aaat^T^RHH<ACENTwnl^ _ ¿- ^

¿'yyyuJJSÁ^»2Já3lZm-¿*/U '^t*MÚ<.% Jjf

-*-n-a^Áx Vnca/an ^¿i. i»

Cc-JTãdOyu*.*/C"¿'"".*¿Crx. 4 ¿»la» /. Sa. i. 4

s /> ul , ¡«^. a

• Âx «¿A oñ (/9»¿»»a*,. ¿J. j

J ■/ydly-C/'>t*Asu*x. CajLc^j.<dê-*M- ÇjtixZu»Ca-«'S.»-?

x«.-j^IlxsIia.-c¿-cZLcZ, tcisL«

ł*yX--C^>2x.<XJ S X-£<U</ô. £*■-CCiL^ît^*/ ®

</ ¹s-o/>»2x¿2*.-¿O. ^<XKo¿íl¿c*.*¿<£ «eol^¿l<jí, ł

.Vt^^-Lot^a.vÍ-cta.vWexi ■ ,

3«. JÇJTUJ- /i */> k«¿ l^yvn^ƒ^X -tât

j -Z Vt_£-»te-e.-<-cx^e, •»»*>._«-t-««^.<-•- l

„ y Qgta. /* *¹ ■. y^otAX AvL alá 4s .*.

9>4<xA4SA/I a¿taa x/M&Car/ xaa .

^ u¿x-£x ai / V« y 9 ¡ ₃ ^r» -uU-»»~-

<lU^-L^Æ~. *«xJlWâ -eà f «t^i^. £<«-o-,

A.ts¿ ■ *

» -<A-A. «d '* «»tau. '3 S<= a^Uat-OÆ^d

(o¿t ■ i*H»^/a»»-*

:ª.“ ■-*/

^ C>. I- f ZtaaXx c ot M ¿o_ta_ , fxalÁ**.

s^J«.

/L_v/^/4x«n ¿os *¿eu¿*.-o¿ >ª.“”¿/ ¹ᵍᵘ

»% «d ¿ ''as/ ** (■

·Cas >2.<¿áx >>2·y¿/¿ ·¿·X. J as >i A— l ¿<- X¿s _Js»cAx

Vot*

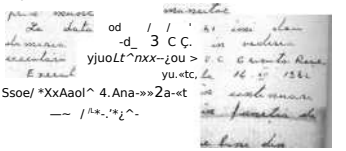

od / / ' -d_ 3 C Ç.

yjuoLt^nxx-¿ou > yu.«tc,

Ssoe/ *XxAaol^ 4.Ana-»»2a-«t

—~ /ᴵ·*-.'*¿^-

Anexa 3

RAPORT cu propunerea de recrutare în calitate de informator a lui „ZAHARIA” (ACNSAS, fond SIE, dosar 0047733).

- S'iCTT^ *8-Vf-z* – ¿ fj SAS
«r.2 *S* Vf^/fri^TTSTofiil^JW^^ENTRAIA
3:35 PM 2/13/2018

ar
r • lul|

"ZAHARIA" est« in viratB de 59 de «al,de profeeie oabii nersetician.in ■«sent electrician le I.O.C.-Orleii« Roţle. ,»re doi ocpii.noiticiliasB in Bucuresţi.

A fost luat in preocupare pe lini« .jtihOtivulai "Europe li-

- **Oiopune ie relaţii în lueee ittterlopS.a unor inteleetniOl din ţerS gi strSl'Btste,inclusiv ou persoane oe au ral-itij frecvente cu postul 1» redio "turnno liber*'.**
- ?ete dotat intelectual,capabil sS concocrl ţi aplice c<« binaţii informetiv-operative pa linia obiectivului din **a noastr*.**
- **Are celitBti gi posibilitäti cere-l fee apt a* IcefBtoerej munca informativi p» ling* persoanele din obiectiv gi a diu.**

Sin studiul materialelor existente în arhivele Kir.ister-jl u(de interne,discuţiile purtate ou el

gi unele verifiodri,rezult» ed , a suferit 5 condamnări penele,din cere 2 pentru furt şi u detinere ilegal* de vsluti/,in»av.ind un total de 20 de ani gi 4 luni. 3 condamnări lin a dtn S.t.A.,fie depuo a ca re a executat efectiv

i 17.< 5,1 3< .încitat de s 6.04.1lfii,1r indicctia aoeatr* a la pleearee definitiv* din ţărt.~~^B *-l ijjMjfrmsamţinal ■ 1960.1Ar8 a // recrutat.a fost ioleeit ue c 0625 iatr-o acţiune de au»ravetfhere v unul oas care e durat luni.Apoi e refuset »8 nai colaborase deoorjee cfit-.rul ou cere arai in leg*.turB a fHeut cîteva grecel» te comportament în relaţills « J

munţnd

recrutat,1

ne es prezentau interes operativ,stit pentru obținerea de informații'.

olt gi pentru influențarea lor în sensul dorit **de** orgsnele de mlli- tie,lfin proprie inițiati.:: & rezolvet elțeve cazuri mai dificile privind suetrageri sistematice da **sume** importante de valută de la ț Shop-uri.

La 15.05,1985 e fost luat în preocupares noastră ti din eon- j tastele realizate eu el precum gi din unele verificări efectuate aaupra lui,au rezultat următoarele:

Bate un tip cerebral,prezentabil,sociabil,plăcu t în discuții, cuuipăt it gi calculat,nu frecventează restaurantele,nu eete bețiv sau afet*- tot. >.t iligent gi eombinat.lv,gtie să-gi creeze relații în doae- ! niul îi oare este interesat,abil în discuții,reugegte să capacitare ¡ cu tact gi dezinvoltură persoanele ee-l interesează.tineret gi inven- ! tiv rfcuțsgte *a'' legendeze* gi a *spore* în condițiuni optime'acțiunile – în care eete angrenat,putînd se față utor împrejurări nepreväzute.. : Des;,a fost arestat gi condamnat de mai multe ori,nuare aversiune

[1] față<* organele «misterul«! dé înterna.

Arc numeroase relații în țară și străinătate etît în lumea

interlopă olt gi în rîr.dul intelectualilor,știe eS se folosească ia mod abil de peri âñele te prezintă" interes ?apt ee-i creiază

ăăB
M

posibi-

A fost de acord să colabore-.e cu organele de securitate gi treptat a fac, angrenat în furnizarea de materiale informative.în. bazo unei legende a fcsl infiltrat în buni condiţiuni în .azul "TU- V*T.-filUI" - lucrat prin Dosar de Actiune informativi - r>*igin: si-i i cigtig încrederea acestuia gi exietind perspectiva să-i devină confident.

A furnizat materiale informative de valoare în carurile "TU- ■ ,■ .

v- i - - r

DIRECTIA ARHIWCENTRALĂ
ffţloslitasirtMIMWa#«'
»pacific».

- **î-POtfKtircu lod pa linia informativ* ti angrencree în re-roiverea altor cazuri concreta.**
- Dezvoltarea relatiilor cu persoanele **aia** «zterior **Ta re-** dara« preg*'irii condiţiilor pentru trieiterea ou şepcii* **informe tiv operative în atr8⁴-*'*»te.**

F*tB da cele raportata.

II "ZAHARIA" in calitate de înfoi-

*

*4M»**

ANEXA 4

RAPORT privind rezultatul cunoaşterii personale a s-ing. ZAMFIR TEODOR zis DOREL, în viitor „ZAMORA" (ACNSAS, fond SIE, dosar 0047733).

- *V.U.*
022Ş – f-
6/0044164 di
¿2

Tn
®
sacsEi'

e

la d»t« de -.05.1985,eu
sprijinul Col.TOBOR STANICA,loc̦tii-
torul gefUlui Direc̦tiei anchetă penale a
miliției,la acert sediu.an contactat pe

"ZAHORA" în eeopul efectuării cunoaşterii personale.Di» disciţiile purtate cu cel în opueâ şi din observaţiile personale.«» resuluit umitoarele aepecta:

"ZAKQSA" est» tn virat$ de 59 de ani.cSaătorit.»re & copii, lucrează «a muncitor (categoria 1/6) la Uzinele 25 August.Nu or ipă ' un poai confort pregătirii săi'?¹ datorii* iaptuiuT că a auTerrCIref' condamnări şi anume:în anul 1962 a foat.cosdemnat la 8 luni închişi re pantru furt din avutul obştesc,la H.12.1966(la -rîrata de 22 de ani) a fost condamnat le 16 ani închisoare pentru furt / ttteae, a executat doar 6 ani deoarece a avut o comportări exemplar f»cînd diversa raţionalizări şi inovaţii ,1 la fost oondssuaat la 1 an şi şase luni închisoare pentru ot cîte cu valuta,eu executarea pedepsei le locul de muncă.

Bupg executarea condamnării din anul 1966 şi-a f9cut atudii. le superioare şi. a continuat aetivitstea infracţionala.

_ Mosteneste de la părintii săi vila xier nr.4,în valoare da circa l.OOt.OOO lei.obiecte si cBrti loc re oare au aparţinut aurorii sale STRbilită din anul ///fornia-SUA(fost'! asistentă a lui G.MCIS1X gi lui £.BOBNAjRAS),in doi ani a reuşit aS realizeze,dio afaceri ilicite eu tigări străina si aur,venituri în valoare d* 800.(prietar a două masini,una înregletratq pe numele său iar a doua pe j numele tatălui Bău,prin ansi 19DM979 şi-s eumpgr&i în California – pe numele aurorii ealo – o vili lo veloşro deiii.OOO $,a eărai valoq.

asoste Muma am 200.0QQ jt.Vta» rmtpeetiv» oate î*ichi.-i<

uneori,prin divergi emisarC|f*6eäl'»aRÏÏlVÏ ■agSlTKrttiferIte s Din afacerile ilicita eu tlgärî³·3i#i(i&13ji0i%r f₀ prezent remlizeaz un venit sSpteinina) in vuloere de 10.000 lei.În anul 1980 incitat de sora aa,a cerut pleoarea definitiv* în SUA le gare ulterior a renunțat datorit* situației materiale pe cere o are.

Deferitor'le familie sa a precizat următoarele:tstSi u*u in prezent hătrîn gi bolnav -ere nervul vorbirii comlect aclerozat- a fost un om integru gi devotat t*rii,a muncit cu congtlinciozitste pin^ la pensionare.Soția se aste o femee modest* - absolvent* de liceu - provine dîntr-o familie de baptiști gi ea este o baptist* convins*, aspeet sere pe tl nu~l interesează deoarece nu are nici o înclinație spre religie.Sora lui mai ta virată ca el on 4 ani,eate absolvent* a Facultății de matematic*,a fost una din oale mai bune asietea-te a profesorului G.MOISIL.În anul 1972. În timp ce era aăaStorit* ca fiul tov.E.BODNABAS.e fost trimis* in SUA Ís o specializare. În t ia pul ^ acestei specializări a fost «ni-venst* in lucrări de cercetare eu ca- ™ | racter militar și pentru «ÍSA.In 197^ șl-» prelungit gederee în SUA și s-a înscris la doetorat.Ca urmare a

acestui fapt a fost trimis în SUA,pentru a o aduce acasă.IRITOIU "de le MAE".care ulterior s fost declarat indezirabil de americani din cauza ei.Sosit* in țar* i-a fost ridicat pașaportul gi a fost reîncadrată ca saistegt* la Fscul- tatea de matematică,tot atunci a divorțat de fiul tCv.E.BODBAEAS m - ^ 1 — — — — jn ai,ul 197pe fost chemată la Direcția de Pașapoarte unde i a-a laminat pașaportul gi i s-a cerat ca într-o sSptămSn* s* pleca în SUA pentru a-gi onora contractai«.

Dup* stabilirea în SUA a fost înadrrt* ca profesoer* la Universita- tea din California gi a fost reangrenat* îu luerSri de cercetare pentru armata american* gi NASA.În prezent trăiește în concubinaj cu un medic american,mei în virst* deeit ea cu 20 de ani.proprietar al unui cabinet medical gi medic la un spital al armatei amari cane.Are o fat* în virst* de 14 ani cara eate c, ascut* gi educat* ds "7'MORA",

"ZAMOKA" este un tip plăcut !.a înfățișare,înalt de circa l,70n., I confarmația corpului potrivit*,saten cu părul argintiu,ochii căprui, îmbricat elegant,stilat,manierat și cult,cu veste cunoștințe din filozofia antic*

greseiistudiat* în detentie),stie s* se fsoS agreabil ši a* întreținâ o conversatia,își creez* cu ușurința relatii și reuges- ita s« le cultive și întretin*.

Din discutia purtat* eu Col.TUDOH STANICA rezult* eS cele relatat« de "ZA.jf':^" eu privire la situatia lui si s familiei sale sint reale.Sete un tip cu vaste relații și posibilități,subtil și versat. Organele de miliție pu ea reugit si-i documenteze aetivitetea infracțional «prezent*. în 1981,Cind „ fost condamnat la 1 an gi 6 luni in-

•ARfăV AOHilT MWreri tn sume de bani.

tlnp ea ailitia a aparat în zcas *trg** sitiei pentru a prelutf3:SSiBllta/iei3SWfi33 de aera sa pr intr-un «misar.

Mi aate recrutat de organele da «iiitie însă Col.TUDOR STA* .VICA l-a foloait în retolvaree celor aal dificile catari pe eere le-avut in lucru,reușind că le reaolve pe toate rapid și cu adniaistrs* rea de proție concludente și fără să dcsconapire acțiunile le care a participat.

Avînd în vedere posibilităţile,calităţile şi defectele lui "ZAMORA",precua şi datele rezultate în proceeul cunoaşterii personale consideră* că aceata ne poate fi ntil pe linia earcinilor ce ne revin şi o*[1] Jupă o pregătire temeinică poate fi acoa definitiv cu sarcini în exterior avînd şi posibilitatea să plăteaeeă taxele de studii.

Fatf de cele raportate
F R 0 P U N 3 « : —

- **Să se aprobe luarea în lucru a lui "ZA1IORA" pentru verifi carea iui coaplexă.**
- **Sg ae aprobe continuarea eentectelcr cu el în scopul apre fundării cunoaşterii personale,apropierii de organele noastre şi atragerii treptate la colaborare peatru pregătirea lui temeinică în vederea scoaterii definitive în exterior eu aarcini informativ opera**

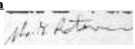

tive.

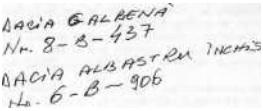

Anexa 5

FIŞA PERSONALĂ, priveşte pe ZAMFIR TEODOR din Bucureşti (fragment) (ACNSAS, fond SIE, dosar 0047733).

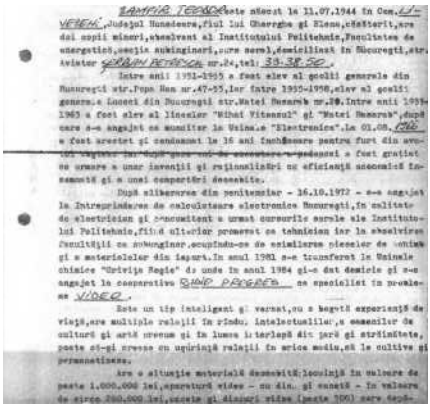

ZAMFIR TEODOR născut la 11.07.1944 în Com. JI-VEREH, Județul Hunedoara, fiul lui Gheorghe și Elena, căsătorit, are doi copii minori, absolvent al Institutului Politehnic, Facultatea de energetică, secția autoinginerii, cursa serală, domiciliat în București, str. Aviator GRIGAN BERARIA nr.24, tel: 33.38.50.

Între anii 1951-1955 a fost elev al școlii generale din București str. Popa Nan nr.47-55, iar între 1955-1958, elev al școlii generale Lucaci din București str. Matei Basarab nr.29. Între anii 1959-1963 a fost elev al liceelor "Mihai Viteazul" și "Matei Basarab" după care s-a angajat ca muncitor la Uzina "Electronica". La 01.08.1966 a fost arestat și condamnat la 16 ani închisoare pentru furt din avutul [illegible]. După circa opt ani de executare a pedepsei a fost grațiat ca urmare a unor intervenții și relaționări cu oficialități economice însemnate și a unei comportări deosebite.

După eliberarea din penitenciar - 16.10.1972 - s-a angajat la Întreprinderea de calculatoare electronice București, în calitate de electrician și concomitent a urmat cursurile serale ale Institutului Politehnic, fiind ulterior promovat ca tehnician iar la absolvirea facultății ca subinginer, ocupându-se de asimilarea pieselor de schimb și a materialelor din import. În anul 1981 s-a transferat în Uzinele chimice "Oltchim Regie" de unde în anul 1984 și-a dat demisia și s-a angajat la cooperativa SAMD PROGRES ca specialist în problema VIDEO.

Este un tip inteligent și versat, cu o bogată experiență de viață, are multiple relații în țară, intelectualilor, oamenilor de cultură și artă prezintă și în lumea interlopă din țară și străinătate, poate să-și exerse cu ușurință relații în orice mediu, să le cultive și permanentizeze.

Are o situație materială deosebită; locuință în valoare de peste 1.000.000 lei, aparatură video - cu din. și casetă - în valoare de circa 200.000 lei, casete și discuri video (peste 300) care depă-

> *” T, ■■—"i ibuşw-1 1»
C.N.SAJ. -

■

ti trinite,enua3 ,sune cuprinse îi&3%Pt·îi$i3âi8i8lelari S.U.A.),Timar»#

• două rînduri de case 4« eStre părinții «Si fi in prezent rtuai-m-unei vile situate p» s t r. A v i o t or *T£~*-i£&- nr.4 în ralwr» de 700.000

lei,precum fi din unele afaceri,domeniu in care are e bogată experiență.

La data de* 15.07. /Jfj *a* feet luat în lucra în acepui atragerii la colaborare iar la *data da* 22.06. *4#S6* a foat întreăoa în *ßs-

'ijjtu ;fj&r&tnfTr'v** interni,pentru a fi falaeit în oreblena *.erS-*

De la *flcc-liu T/f-Ae* »1 plnă În prezent, a furnizat un număr de *Zoo irtf=i?/SM/l'T/V* privind actiunile fi cazurile inla asetar.care s-au uite fi nijleace *7~* *<&■ .fiind *cuf°u:'s97sfnj~~* la conducerea D.3.S.,«.l{.0610.U.M.0900/S gi la aecteruli.

A fast /.vr/A *tM7* cu rezultata pozitive tn actiunea informației *.ruiuy.* ' urecum gi pe lin«* unele elemente iin țară fi străinătete

care premiata interae pentru organele noastre.A executat *3 */5s/iu..s*S* : in exteriar Îndeplinind tn bune condițiuni sarcinile încredintate.Cu aceste ocazii,fări efert *r*adin partea unității noastre,a pre

cara t fi ne-« predat aparatură tehnică necesară activităților inferma- tie-eperatiee,aatfel:2 minieaeetefoene Pt((ASC«IC,I aparat fote PFăiAX eu teleobiectiv,! binoclu SBrea-ZBNITH.I radiecasetefon SASXBI TCIt-K 90, dublă casetă,! videecesatefo* FAKAS01KC THS,1 televizor celor »arca D0EVS,1 radiocaaetafan aute marca a.b.s.,a facilitat realizarea unei actiuni A.v.s. (35.«00 fr.fr.) fi a preeurat un număr de 95 cărți de isterie,rare,necesare activității noastre,in valoare de 20.000 lei.

Din măsurile de verificare întreprinse asupra lui,pină în prezent,ou rezultă să fi descenspifat legătura cu ergaaale de saeori- tats a-au aă fi intrat în ateația vreunui eervtein de informații s-au centrainfermmtii atrăla.

Este sincer fi atașat organelor noastre,dispune de

calități gi pasibilități informative,a făcut preba că posta îndeplini misiuni cu un caracter de dificultate ridicat,în țară fi străinătate.

SVDg llt TABA:

- g/»*bS#irA 6r&*.tată.fiul lui Dunitrsche fi Jeița.năs-

«ut la 14.05. fy// în *tiiZUst** .senaionsr.bclnav fi imobilizat la pat **(paralizat** fi,a pierdut uzul graiului În erma unui **accident** cerebral).

- **£>P-ui»q.^)^ranc^.n«ma.năacut8 52-4^0 la 01.11. *¿9*4* in**

#5<ao lni • naif • V >'1 mnm rseni -fi ftr.fi)• U i n ti tn RîttlU r-nj» t i

Anexa 6

RAPORT privind propunerea de închidere şi clasare a dosarului personal Nr. 47733 privind pe informatorul intern ZAMFIR TEODOR, conspirativ „ZAHARIA”. Text olograf semnat „Lt.col. T. Minescu”, nume conspirativ al ofiţerului de Securitate Ioan Riti, devenit cadru al unităţii X-609 în noile structuri de securitate post-revoluţionare (ACNSAS, fond SIE, dosar 0047733).

•-

3:35 PM 2/13/2018 *ëj¿*

ŗ&=>'¿ Ş

& /? <<£>& ^),*

4- «g<.-*¿,>*?^*>,,

^^-TSüL.vrş^

~ , Zb^'/*t «âLrW'*

c=tàL >g->, *,3. *rf5*& 3*

ţT^ **»» ,,-^Aa. AT^.. j^or. C^ţ~- •et*' ¡LSl.-

ct--

^/W- ^aajvoC ^viê_ ^J<- AiSL-'oV- *i*

' p z^³

^-Aî3-V-O^I-C«<>. ' ■■¿ˢ^~ᴺ⁰^25 ^ ' J

/ **2**ˏ**^rv₇^/V*£=*â/^C»«£,**

*„ *ÿ<ejsf r*

ipT/'«/

¿•f

x^é* z' vZÆ

ANEXA 7

Dispoziția de încetare a activității discotecilor, semnată de Suzana Gâdea, președintele Comitetului de Cultură și Educație Socialistă.[110]

no p.j. amabilitatea doamnei lector univ. dr. Alexandra Bardan, care a identificat documentul la Arhivele Naționale ale României, SJAN Bacău, Fondul Comitetului Județean de Cultură și Educație Socialistă Bacău, Dosar 1/1985, fila 201.

19^ JuUt

TTI

y ov - ^eşeainte ~ ^U«ZJ^:~P ш ı ı

■&■' ■ meepînd cudata prezentei,tontevideoteoil. i²■ ';ı£..t de subordonarea lor, de proprietarul aparaturil sau ;;ıvim fuact'i'onare,. işi Vor inceta activitatea. I, ce priveste disco- tabile, acestea vor putea funcţiona în continuare, numai în măsura iicareişftiwtits .iijea.nizatoare dispun de aparatură epeeliica, salata'lo dotare proprie»

consecinţă, prevederile ''Normelor cu privire la organizarea programelor de 'îiaoşteca ţi de videoteea- aprobate pri ijspezfeie SlitşilCiuipi Culturii şi Educaţiei focialinte nr. 117/

1§85, au apiioabilifcBţe – în condiţiile precizate'mai sus – numai pentru programele 4e "discotecă ale căror repertorii vor fi aprobat ie Comitetele judetene de culturi şi educaţie socialista.

jr"? t*ă,>upSm sa dispuneti masurile necesare pentru incetarea de/urtTentS a 'aettţiitătii tuturor videotecilor care funcţionează în'judeţul dumneavoastră, corespunzător listei anexate. ¡frecuş şi 'a discotecilor.care nu funcţionează eu aparatura proprie aflatä'.în dotarea unităţilor organizatoare. În paralel, veţi ridic autorizaţiile .de funcţionare şi repertoriile aprobate acestora, uimind: că' c«İS aprobate'pefitru videoteci sa fie trimise nonsiliuli «turii şi a»»t«í Socialiste – Direcţia organizare, control, personal şi învätSmint, pînă la bata de 20 iunie 1?85, iar ce e

Pentruldiscoteca sij **rgmi&S în** evidenţa dumneavoastra.

⁴ᵘs şi discotecile pentru turiştii străm^^^ta 1 ʷ/s vor ^¿nt'inpa să funcţiei

«'ib.ÎSIBxBMRdMiUQ.:.'.'*'.- vOi.„„a=vi 1ᴘnrezent. valută,

_____ - ■.™ - - ™ OE regiementgri specifice

- Continua să funcţioneze in **caz ^**

'«41 «W*» ?”

—1 “

tivitsti vă v
licitat de dumneavoastră.-

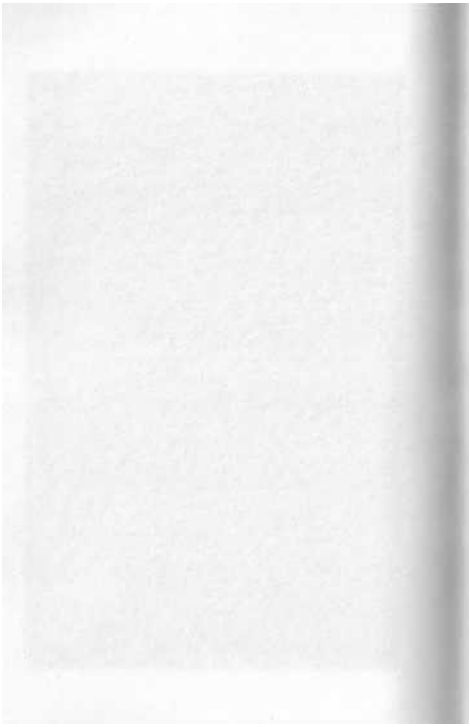

INDEX

A
Albu, Petrică 85
Alexandrei (Alexandra Tudorán, soția lui Dorin Tudorán) 147, 156
Anca 70
Arșinel 96

B
Baciu, Ion 28, 30, 33, 34

Banu, Florian 5
Banu, Luminița 5
Bardan, Alexandra 70, 156, 180
Bâthor y, Dalia 70
Bănică, Ștefan 96
Băneulescu, Ștefan 51
Băsescu, Traian 116
Bender,

Ostap 145,151,152
Bergmann, Ingmar 134
Blandin
Anaa 51
Bogza, Geo 51
Bertolucci, Bernardo 134

Mihnea 58
Bodnár§, Emil 18, 20, 23
Bodnárias, Viorel 18
Bosomitu, Stefan 7

0 Botez, Mihai 48
Brâncuși 67
Budea 196

64
Caraman, Mihai 97, 113
Cassian, Nina 51
Călugăreanu, Ilinca 13, 142
Ceauşescu, Nicolae 6, 18, 38, 65, 75, 98, 119-120, 139-140
Ceauşescu, Nicu 87
Cercas, Javier 152,

183
Cetățeanu, Tudor 40, 156
Chioreanu, Dan 142, 153
Chiriac, Ștefan 156
Chirieac, Cornel 156
Codruța (fata lui Dorel) 151
Cojocaru, Emil 97
Cojocaru, Mircea 41, 71,81, 87, 98, 99, 100,

139, 156
Coman, Stelian 57
Constantinescu, Emil 116
Cornel 57,156

D

Delon, Alain 142, 153
Deneş, Ivan Alexandru 29
Deşliu, Dan 51
Dihel,Vasile 84, 156
Dimisianu, Gabriel 51
Dinescu,

Mircea 51
Don Quijote 152
Dobre, Florica 5
Doinaş, Ştefan Augustin 51
Douglas, Kirk 134
Dragomir, Gheorghe („Bolintineanu”) 33, 64, 96,113,119
Dumitriu, Dana 51
F
F
I

o 3

r 3

e

a G

, Ga
ne
a,
Ge
or
M ge
33
i Gâ
de
h a,
Su
a za
na
i 41
,
69

,180
Georgescu, Vlad 4, 57
Giuşcă, Lucian 134
Gologan, Va
len tin 23
H
Hăuli
că, Dan 51
I
Ieruca, Virgil 87
Ilie, Ion

(fostul dirigintedin liceu, profesorul de matematică) 150
Ioanid, Radu 5
Ioanițoaia, Ovidiu 41
Ionescu, Eugen 64
Ionescu, Gheorghe („lor dac he”) 119
K
K
r
i
s

t r

o i

f s

f

e 1

r 5

s 2

o

n L

Liice
anu,
’ Auro
ra
156

K

Lovinescu, Monica 57-58, 87

M

Manolescu, Nicolae 15, 51, 150
Marco, Enric (personajul din romanul-documentar al lui Javier Cercas) 145, 152,184 Marin, Mariana 51 Maximilian, Puiu 96 Măierean, Vasile 33, 64, 96, 113,119 Mălăncioiu, Ileana 51 Mändäsescu, Horatiu 156 Mizil, Paul Niculescu 82,151 Mizil, Serghei 82,156 Miinea, Aurel („Mindru") 84

N

Nagät, Germina 156 Nästase, Adrian 34 Nelega, Horia 99, 100, 142 Nicolaescu, Sergiu 96 Nistor, Irina-Margareta 7,13, 53, 70, 77, 87, 107,131, 134,143,153, 155
Norris, Chuck 13, 78, 81, 90, 91,97,99,107, 116, 142, 153

O

Oghină, Bogdan 84, 138 Oghină, Şerban 84,138 Olaru, Stejărel 4, 148 Orzan, Fănică 137,141

P

Pacepa, Ion Mihai 29, 67, 98
Pătraşcu 57 Păunescu, Viorel 96 Petrescu, Dan 6, 34, 51, 84, 98,135 Piersic, Florin 96 Pleşiţă, Nicolae 113 Pleşu, Andrei 51 Pompei-Cojocaru, Carmen 41 Popescu, Stela 96

Preda, Iulian 57
Prelipceanu, Nicolae 51 Priboi, Ristea 33, 64, 96, 114

R

Ratner, Brett 142 Riti, loan („Rotara", „Raicu", „Minescu") 28, 43, 96, 114, 158, 178 Ruşi, Alexandru 33, 53

S

Saharov, Andrei 58
Samuilă, Liviu Tudor 140
Scarlet, Gheorghe 27
Secaşiu, Claudiu 156
Stancu, Laura 5 Stănică, Tudor 27, 30, 31, 33, 35,43, 50, 53, 87,96,116, 117 Sterie 133
Stoiciu, Liviu loan 51
Sandra, Daniel 156
Ştefanescu, Gh. 22
Szavu, Harry 84,156

T

Táñase, Virgil („Rebelul") 48, 55-56, 58 Tănăsescu, Alexandru (Bebe, „Tomescu", „Palade") 33, 63, 64, 96,114, 119
Temeşan 96 Todan, loan 138 Tofan, Liviu 4, 29, 58, 148 Tripşa, Mihai 84, 138
Tudorán, Dorin („Tudorache") 15, 17, 48, 50,51,52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 99,131,138, 155
Tudoréi 84

U

Ursu, Gheorghe 4, 27

V

Vădim Tudor, Corneliu 137 Vasile, Gheorghe 27, 33, 64, 96,113 Vlad, Iulian 52, 57 Victor 4, 84, 98,136

Z

Zamfir, Lidia 23, 138
Zamfir, Maria 20, 23
Zamfir, Teodor (Dorel, „Zaharia", „Zamora") 6-8, 13, 15, 17, 19, 22-24, 27, 29-31, 33-35, 43-46, 50, 53-55, 57-58, 61-64, 69-70, 73-75, 77, 81-87, 95-97, 99-100, 107-111, 113,120, 131-143, 148, 155, 158, 16, 170, 174, 178
Zmeu, Costache 41

CUPRINS

Cea mai mare afacere a Securității / 5
Ați venit la momentul potrivit, momentul de mare plictis al trăirii. / 13 Toată viața mea e o minune. / 17
Am clădit un imperiu material. / 21
în acea zi s-a făcut saltul cuantic: am trecut dintr-o lume în alta. / 27
Toată viața mi-am dorit să fiu și eu în rând cu lumea. / 33 VHS / 37
îmi dădea idei cerul. / 43
„Zaharia" constituie un soi de capodoperă. / 51
în spatele serviciilor secrete e Creația! / 61
Invizibilul de lângă noi... / 69
Filme, filme, filme.../ 77
Până la revoluție aveam control total. / 81
Aveam bani, aveam putere, nu o puteam gestiona... / 95
N-aș vrea să mă treceți în rândul banalilor. /107

Toți care au făcut ceva (după 1989) erau oamenii lor.
/ 115 Fără bani pot să trăiesc, dar fără filme, nu
(Irina-Margareta Nistor) / 133
Nici Ostap Bender, nici Enric Marco – simplu, Dorel
(Dorin Tudorán) /145 Mulțumiri / 155 ANEXE / 157
INDEX/183

[50] Mihai Botez (1940-1995), matematician, scriitor, disident politic, a fost prieten apropiat al lui Dorin Tudoran.

[52] Direcţia I a Securităţii (Informaţii interne).

[54] Sectorul 6 era obiectivul „Europa Liberă" din cadrul UM 0225, desemnat

[99] *Măsura a fost legiferată prin Decretul nr. 33/1989 al CFSN din 31.12.1989 privind desfiinţarea Departamentului Securităţii Statului.*

! re» unui element din preocupares sectorului.

Din datele obţinute pin* în prezent,contactele cu el gi acti- vitetea deafăfur«tă în cerul "TUDOfiACHB",reziliS eh ere posibilităţi I şi calităţi pentru n intra în contact fi a desfăşura activităţi de (interes pentru organele noastre pe lingă elementele din obiectivul "Lurops lifjerâ'*.

În,scopul pregătirii condiţiilor pentru scoaterea lui temporară sau pe termen lung cu sarcini informativ operative în exterior, *im* acţiona paatr«.: